

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Φημιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

~~ΕΛΛΑΣ~~
~~ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ~~
B₂!

ΒΙΒΛΙΑ Ε. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΜΕΛΟΦΟΥ ΑΙΓΑΛΙΩΝ ΒΙΒΛΙΑ
ΑΘΗΝΑΙ 4083

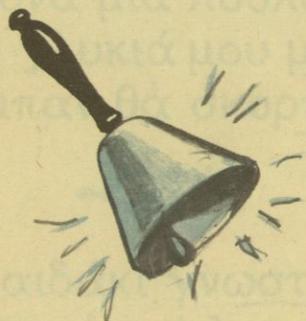
1964

ΟΙΚ
ΑΝΑ

ΒΑΣΙΛ. Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

“Αγιονυ φτερωτό ταύλι,
μέ τη ράκα την λιο κανή
τὸ Σύρπαν θὲ ξυπνοῦσα
Αγιονυτσιά λουλουδιά,
την περιβάλλοντα πορφύρια
στὸ Σύρπαν την ποθσα.

Είρατ πολλή μοναστική
κιέχω φούρνη λαζακό,
κιέχω καρδιά με πίστη.
Γ' αύτό πλανιάζω την ξυπνιδ,
προσεύχομαι και ανούνα.”

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Α Θ Η Ν Α Ι 1964

1. Γιατί προσεύχομαι.

"Αν ἥμουν φτερωτό πουλί,
μὲ τὴ λαλιὰ τὴν πιὸ καλή
τὸ Σύμπαν θὰ ξυπνοῦσα.

"Αν ἥμουνα μιὰ λουλουδιά,
τὴν πιὸ γλυκιά μου μυρωδιὰ
στὸ Σύμπαν θὰ σκορποῦσα.

Εἶμαι παιδάκι γνωστικό
κι ἔχω ψυχὴ καὶ λογικὸ
κι ἔχω καρδιὰ μὲ πίστη.
Γι' αὐτὸ πλαγιάζω ἢ ξυπνῶ,
προσεύχομαι καὶ ἀνυμνῶ
τοῦ Σύμπαντος τὸν Κτίστη.

Γεώργιος Βιζυηνός

2. Μὲ τὴ μητέρα στὸ σχολεῖο.

Εἶναι πρωί. Ὁ Θανασάκης κοιμᾶται ἀκόμα. Ἡ μητερούλα τὸν σκουντᾶ ἀπαλά.

—Ξύπνα, τοῦ λέει, παιδάκι μου.
Σήμερα τὸ σχολεῖο ἀνοίγει. Πρέ-

πει νὰ ἔτοιμαστῆς, γιὰ νὰ πᾶμε.

‘Ο Θανασάκης ξυπνᾶ. Βλέπει τὴ μητερούλα του καὶ χαμογελᾶ.
”Επειτα σηκώνεται καὶ ἔτοιμάζεται.

Σὲ λίγο βρίσκεται μπροστά στὸ εἰκόνισμα. Κάνει τὴν προσευχή του:

—Παναγία μου, βοήθησέ με νὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο. /Φώτισε τὸ νοῦ μου νὰ μάθω γράμματα. Χάρισέ μου ύγεια. Φύλαξε γεροὺς τοὺς γονεῖς μου καὶ ὅλο τὸν κόσμο.

Προτοῦ ξεκινήσουν, ἡ μητέρα τὸν προσέχει καλά. Τὸν παρατηρεῖ ἀπὸ πάνω ώς κάτω.

Βλέπει τὰ μαλλάκια του τὰ χτενισμένα. Τὸ πρόσωπό του νὰ λάμπῃ κατακάθαρο. Τί ὅμορφος ποὺ εἶναι τώρα ὁ Θανασάκης της! Τώρα ποὺ θὰ πηγαίνη στὸ σχολεῖο!

Στό δρόμο ἀνταμώνουν καὶ
ἄλλα παιδιά. "Ολα εἶναι χαρού-
μενα. Ή μητέρα καμαρώνει, ποὺ ὁ
γιός της εἶναι στή δευτέρα τάξη.

— Πότε κιόλας μεγάλωσε; Λέει
μόνη της!

"Οταν ἔφτασαν στὸ σχολεῖο,
ζήτησαν τὸ δάσκαλο. Ἐκεῖνος
βγῆκε καὶ φώναξε:

— 'Ορίστε μέσα, κυρία 'Αμαλία.
Φέρατε τὸ Θανασάκη σας; Πέρυσι
ἔμεινα πολὺ εὔχαριστημένος. Κι ἐ-
φέτος ἐλπίζω νὰ εἶναι καλὸς μα-
θητής. Στὶς διακοπὲς τὸν ἔβλεπα.
Δὲν ἔκανε ἀταξίες. Ἡταν φρό-
νιμος. ν

"Οταν ὁ δάσκαλος τὸν ἔγραψε,
ὁ Θανασάκης ἔσκυψε καὶ τοῦ φί-
λησε τὸ χέρι. Ο δάσκαλος χά-
ρηκε πολύ, ποὺ ξαναεῖδε πάλι τὸν
καλὸ τὸ μαθητή, τὸ Θανασάκη.

3. Κάτι πού ἔγινε μὲ μικρὰ παιδάκια.

Τὴν ἄλλη μέρα, τὴν ὥρα ποὺ τὰ παιδιὰ θὰ ἔμπαιναν στὴν αἴθουσα, ἔνα ἀπ' αὐτά, ὁ Χαρίλαος, ἔκαμε κάτι ποὺ δὲν ἦταν σωστό.

• Εἶχε ξεχάσει, φαίνεται, πῶς ἐ-
πρεπε νὰ μπαίνῃ μὲ τάξη καὶ ἡσυ-
χία. Καὶ στρίμωξε δυὸ μικρούς,
τὸν Ἀντρέα καὶ τὸ Νίκο, στὸν
τοῖχο. Τοὺς ἔκαμε νὰ πονέσουν. •

Στὸ δάσκαλο ἔκαμε κακὴ ἐν-
τύπωση αὐτὸ ποὺ ἔγινε. Περιποι-
ήθηκε τοὺς μικρούς κι ἔκαμε πα-
ρατηρήσεις σ' αὐτὸν ποὺ ἔφταιξε.

— Δὲν τὸ περίμενα ποτὲ αὐτὸ
ἀπὸ σένα, Χαρίλαε. Μεγάλος
μαθητὴς ἔσύ, νὰ εἶσαι τόσο ἀπρό-
σεχτος! Νὰ μὴ ξέρης πῶς βγαί-
νουν καὶ πῶς μπαίνουν στὴν αἴ-
θουσα! Τί νὰ τὰ κάνωμε, παιδί

μου, τὰ γράμματα, ὅταν λείπη ἡ καλὴ συμπεριφορά;

Τίς παρατηρήσεις αύτὲς τίς πρόσεξαν καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί. Καί, σὰν παιδιὰ φιλότιμα, σκέφτηκαν νὰ μὴ ξανασυμβῇ αὐτό.

“Ἐνας μεγάλος μαθητής, ὁ Παναγιώτης, εἶπε:

— Παιδιά! στὰ διαλείμματα ν' ἀφήνωμε τοὺς μικροὺς νὰ περνοῦν πρῶτοι καὶ ν' ἀκολουθοῦμε οἱ μεγάλοι. Δὲν εἶναι σωστὸν νὰ τοὺς σπρώχνωμε καὶ νὰ τοὺς κάνωμε νὰ πονοῦν.

Τὴν ἄλλη μέρα πάλι, ἔνας κύριος ἔφερε ἔναν μικρό, τὸ Δημητράκη, κρατώντας τον ἀπό τὸ χέρι. Ο δάσκαλος μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ τὴν ὥρα ἐκείνη ἦσαν στὴν αἴθουσα.

— Μὲ συγχωρεῖτε ποὺ σᾶς διακόπτω, εἶπε ὁ κύριος. Ἀλλὰ νόμισα

πώς ξέπρεπε νὰ όδηγήσω ἐδῶ αὐτὸν τὸ μαθητή σας. "Επαιζε μὲ τοὺς βόλους στὴ μέση τοῦ δρόμου. Καί, καθὼς πήγαινε μὲ καλπασμὸ ἔνα ἄλογο, παρὰ λίγο θὰ τὸν πατοῦσε.

'Ο δάσκαλος εύχαριστησε τὸν κύριο, ποὺ εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ περιμαζέψῃ τὸν μικρό. "Εδωσε μερικὲς συμβουλὲς στὸ παιδάκι καὶ τὸ ἔβαλε νὰ καθίσῃ στὴ θέση του.

Τὸ πρᾶγμα ὅμως ἔκαμε καὶ στὰ μεγάλα παιδιά καὶ στὸ δάσκαλο ἐντύπωση.

4. Φροντίδες γιὰ τοὺς μικρούς.

“Οταν χτύπησε διάλειμμα, ὁ δάσκαλος κάλεσε τὰ παιδιά καὶ μαζὶ μὲ αὐτὰ καὶ τὸ Δημητράκη.

Τὸ Ελα ἐδῶ, παιδάκι μου! ”Ετσι κάνουν, ὅταν ξεκινοῦν γιὰ τὸ σχολεῖο; Παίζουν ποτὲ στὴ μέση τοῦ δρόμου μὲ τοὺς βόλους;

—Δὲν ἔκαμα καλά, εἶπε ὁ Δημητράκης φοβισμένα.

—Βέβαια δὲν ἔκαμες καλά. Λίγο ἔλειψε νὰ σὲ πατήσῃ τὸ ἄλογο. “Αν δὲν βρισκόταν ἐκεῖνος ὁ καλός κύριος, θὰ μποροῦσες νὰ πάθης κακό.

‘Ο καημένος ὁ Δημητράκης κοίταζε μὲ τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του τὸν δάσκαλο, κοίταζε καὶ τὰ παιδιά. Τώρα φαίνεται πώς σκεφτόταν τὸν κίνδυνο. ‘Η Μαίρη, ἔνα ἔξυπνο κοριτσάκι, εἶπε:

— Καὶ ἄλλα παιδιά, κύριε, κάθονται στὴ μέση τοῦ δρόμου καὶ παίζουν. Καὶ αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πατήσῃ κανένα ἄλογο. Ἐγώ, ὅταν ξεκινῶ γιὰ τὸ σχολεῖο, ἔρχομαι ἵσια. Δὲν στέκομαι πουθενά, οὔτε στὰ μαγαζιὰ οὔτε στὴν ἀγορά.

— Καλὰ κάνεις, Μαίρη, τῆς εἶπε ὁ δάσκαλος. Στοὺς δρόμους, ποὺ περνᾶ κόσμος καὶ αὐτοκίνητα, χρειάζεται προσοχή. / Γίνονται πολλὰ δυστυχήματα στοὺς ἀνθρώπους ποὺ δὲν προσέχουν //

"Ενα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ εἶπε:

— Δὲν εἶναι καλά, κύριε, ὅταν βλέπωμε μικρούς, νὰ τοὺς παίρνωμε στὸ σχολεῖο μαζί μας;

— Εἶναι πολὺ καλὸ αὐτὸ καὶ νὰ τὸ κάνετε. Τὰ μικρὰ παιδιὰ ξεχνιοῦνται στὸ δρόμο. Ἐσεῖς ποὺ εἶστε μεγαλύτεροι νὰ τοὺς ἔχετε

σάν ἀδερφάκια. Εἶδατε πόση ἀγάπη ἔδειξε ὁ ξένος κύριος που μᾶς ἔφερε ἐδῶ τὸ Δημητράκη, εἶπε ὁ δάσκαλος.

5. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο.

Τί χαρὰ που δοκιμάζει σήμερα ὁ Θανασάκης! Μαζὶ μὲ τὸν πατέρα του πηγαίνει στὸ βιβλιοπωλεῖο.

Σωστὸ πανηγύρι ἔχουν ἐκεῖ τὰ παιδάκια. "Ἄλλα ἀγοράζουν κασετίνες, ἄλλα τετράδια. Μερικὰ ἔχουν στὸ χέρι κοντυλοφόρους.

Τί πλοῦτος ἀπὸ βιβλία! Τί σά-

κες! Τί είκόνες! Τί μελανοδοχεῖα!
Πόσα ἄλλα ὡραῖα πράγματα!

— Ο Θανασάκης κοιτάζει τὶς σάκες καὶ τὶς θαυμάζει. 'Η περσινή ποὺ εἶχε χάλασε.

— Διάλεξε ὅποια θέλεις, παιδίμου, τοῦ λέει ὁ πατέρας.

#Ναί. 'Αλλ' αὐτὲς εἶναι τόσο πολλές. Τί εἴδους νὰ διαλέξῃ; *
'Απὸ δέρμα; 'Απὸ ὕφασμα; 'Απὸ μουσαμά; 'Απὸ τί;

— Ν' ἀγοράσετε μιὰ ἀπὸ δέρμα, τοὺς σύστησε ὁ βιβλιοπώλης. Μιὰ φορὰ θὰ δώσετε τὰ χρήματα, πρέπει νὰ πιάσουν τόπο. Νὰ σᾶς δώσω μάλιστα μιὰ ποὺ νὰ κλειδώνῃ.

Καὶ πραγματικὰ τοὺς ἔδωσε μιὰ ποὺ κλείδωνε. "Αρεσε καὶ στὸν πατέρα καὶ στὸ παιδί. "Υστερα ἀγόρασαν ἔνα καλοντυμένο βιβλίο. 'Αγόρασαν καὶ μολύβια καὶ τετράδια.

— Θέλω καὶ μιὰ κασετίνα και-
νούργια, πατέρα, ζήτησε ὁ Θανα-
σάκης.

— Κασετίνα ἔχεις, παιδί μου, τὴν
περσινή. "Ας κάνωμε κάποια οἰ-
κονομία. Δὲν ἔχομε καὶ πολλὰ
χρήματα.

Τώρα ὁ Θανασάκης ἔγινε σω-
στὸς μαθητής. Τίποτε δὲν τοῦ λεί-
πει. Σάκα, βιβλίο, τετράδια, μο-
λύβια. Ἀργότερα θ' ἀγοράση πέ-
νες, μελάνη, κοντυλοφόρο καὶ ὅ,τι
ἄλλο χρειαστῇ.

“Ω! μὲ τί ὅρεξη γυρίζει στὸ σπί-
τι! Πετᾶ ἀπὸ χαρά. Ή μητέρα καὶ
ἡ θεία του τὸν καμαρώνουν. Τὸν
δέχονται μὲ χίλιες δυὸ εύχές. 'Ο
Θανασάκης χαϊδεύει τὴ σάκα του
καὶ τὸ βιβλίο. Κοιτάζει ὅλες τὶς εἰ-
κόνες καὶ χαμογελᾷ. Εἶναι πολὺ[†]
εύχαριστημένος ἀπὸ τὰ πράγμα-
τα, ποὺ τοῦ ἀγόρασε ὁ πατέρας.

6. Τί μ' ἀρέσει.

Μ' ἀρέσουν τὰ στολίδια,
σὰν εἶναι γιορτινά.

Μ' ἀρέσουν τὰ παιγνίδια,
σὰν δὲν ἔχω δουλειά.

Μὰ βέβαια ἀπ' τὰ δύο
μ' ἀρέσει πιὸ πολὺ^γ
τὸ ὅμορφο βιβλίο, ^γ
ποὺ τέρπει κι ὠφελεῖ. ⁶

Γιατὶ τὸ ξέρουν τόσοι,
πὼς τὸ καλὸ παιδὶ^γ
στολίδι ἔχει τὴ γνώση
καὶ τέρψη τὴ σπουδὴ. ^γ

Γεώργιος Βιζηνηδός

7. Τὸ καινούργιο βιβλίο.

Τί μεγάλη χαρά, ποὺ ἔχουν τὰ παιδιά σήμερα! Ἀγόρασαν ὅλα καινούργιο βιβλίο. Τὸ κοιτάζουν καὶ δὲν τὸ χορταίνουν. Τί ὥραῖο ἐξώφυλλο! Τί ζωγραφιές! Τί καθαρὰ γράμματα!

— Ἀλήθεια, παιδιά! Ποιός τὸ φτιάνει τὸ βιβλίο; εἶπε ὁ Ζαφείρης.

— Ὁ βιβλιοπώλης, λέει ἡ Μαρίτσα. Ἀπ' αὐτὸν δὲν τὸ ἀγοράζομε; Ἐ! αὐτὸς τὸ φτιάνει.

“Αλλο πάλι παιδί ἔλεγε, πὼς τὸ φτιάνει ὁ βιβλιοδέτης.

Τὴ συζήτηση τὴν ἀκουσε καὶ ὁ δάσκαλος καὶ τοὺς εἶπε:

— Οὔτε ὁ βιβλιοπώλης, παιδιά μου, τὸ φτιάνει τὸ βιβλίο οὔτε ὁ βιβλιοδέτης. Γιὰ νὰ γίνη ἐργάζονται πολλοί. Καὶ πρῶτα-πρῶτα αὐτὸς ποὺ τὸ γράφει. Τὸ ὄνομά του

τὸ βλέπετε στὸ ἔξωφυλλο. Γιὰ νὰ τὸ γράψῃ χρειάζεται καιρός; Υπάρχουν βιβλία ποὺ γιὰ νὰ γραφοῦν, χρειάζονται χρόνια.

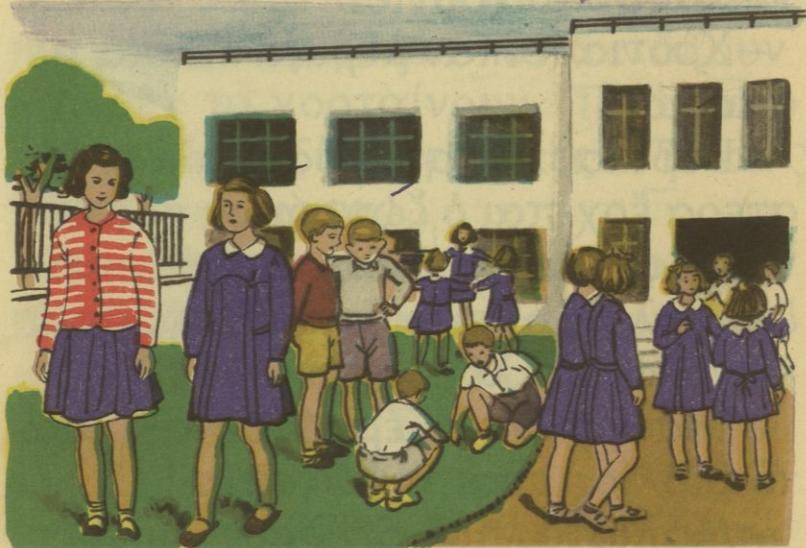
—Χρόνια! εἶπαν μερικὰ παιδιὰ μὲ ἀπορία.

—Βέβαια, τόνισε ὁ δάσκαλος. "Υστερα ἔρχεται ὁ ζωγράφος ποὺ κάνει τὶς εἰκόνες. Καὶ αὐτὸς κοπιάζει πολύ. "Επειτα οἱ τυπογράφοι καὶ τόσοι ἄλλοι.

— "Ωστε τόσοι ἐργάζονται γιὰ τὸ βιβλίο; εἶπε ἡ Φωτούλα?"

—Μάλιστα. Καὶ σ' ὅλους αὐτοὺς χρωστοῦμε χάρη, γιατὶ κοπίασαν. Καὶ χάρη σ' αὐτοὺς ἔχομε τὸ βιβλίο ποὺ μᾶς μαθαίνει τόσα χρήσιμα πράγματα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ προσέχωμε. Νὰ μὴν τὸ μουτζουρώνωμε. "Οταν τὸ πιάνωμε νὰ εἴμαστε καθαροί. 'Η σάκα μας, τὰ ροῦχα, τὰ χέρια μας

νὰ εἶναι κατακάθαρα. Μὲ χέρια
ἀκάθαρτα πῶς θὰ ἔχωμε καθαρὸ
τὸ βιβλίο;

8. Χαρές καὶ γέλια.

Τὸ σχολεῖο ὄλοενα γεμίζει ἀ-
πὸ παιδιά. Χαρές καὶ γέλια τώρα
στὸ προαύλιο. Νὰ καὶ ἡ Κατίνα, ἡ
Φανή, ὁ Νίκος, ὁ Κωστάκης. "Ολα
τὰ καλὰ παιδιά. 'Η γειτονιὰ τὰ κα-
μαρώνει. Τὰ ἔχει σὰν δικά της παι-

διά. 'Η Νίνα φορεῖ τὸ ὡραῖο φορεματάκι της. 'Η Κούλα ἥρθε μὲ ἄσπρη κορδελίτσα στὰ μαλλιά. 'Ο Θανασάκης καμαρώνει τὴν καινούργια σάκα του.

— Μοῦ τὴν ἀγόρασε ὁ πατέρας. Εἶναι ὅλη ἀπό δέρμα. "Εχει καὶ κλειδὶ ποὺ κλειδώνει καὶ ξεκλειδώνει, λέει καὶ ξαναλέει ὁ Θανασάκης.

Σὲ λίγο χτυπᾶ τὸ καμπανάκι. Τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν αἴθουσα. Γίνεται ἡ προσευχή. Ο καλὸς Θεὸς τὰ εὔλογεῖ. Ο δάσκαλος χαίρεται, ποὺ τὰ βλέπει μαζεμένα.

— Καλῶς ἥρθατε, τοὺς λέει, ἀγαπητά μου παιδιά. Δυόμισυ μῆνες ἔχομε νὰ ἴδωθοῦμε. Τώρα πάλι ξαναγυρίζομε ἐδῶ.

— "Οπως, κύριε, γυρίζουν στὴ φωλιά τους τὰ χελιδόνια, λέει ἡ Μαρίτσα.

—Ναί, παιδί μου. Γυρίσαμε κι έμεις στή φωλιά μας, ὅπως τὰ χελιδόνια.

Μαζί μὲ τὸν δάσκαλο, ποὺ χάρηκε, γιατὶ ἥρθαν στὸ σχολεῖο τὰ παιδιά, χάρηκε κι ἔνας ἄλλος. Ξέρετε ποιός; 'Ο μπαρμπα - Φλώρος, ποὺ πουλᾶ ζεστὰ ξεροψημένα κουλούρια. "Αμα εἶδε, πώς ἀνοιξε τὸ σχολεῖο, εἶπε χαρούμενος στή γυναίκα του:

—"Ηρθαν, Μυρτούλα, πάλι τὰ παιδιά μας. 'Απὸ αὔριο θ' ἀρχίσωμε δουλειά. 'Εσὺ θὰ ζυμώνης κι ἐγὼ θὰ πουλῶ. [♂]Ας εἶναι δοξασμένος ὁ ἄγιος Θεός, ποὺ δὲν μᾶς ἀφήνει νὰ πεινάσωμε [♂]

9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάδαρο.

Μιὰ μέρα ὁ δάσκαλος μίλησε μὲ τὰ παιδιὰ γιὰ τὸ σχολεῖο.

— “Ολα ἔδω, παιδιά μου, τοὺς εἶπε, λαμποκοποῦν. Ἡ αἴθουσά μας εἶναι κάτασπρη. Τὸ πάτωμα, τὸ προαύλιο κατακάθαρα. “Ο, τι εἶχε καὶ δὲν εἶχε τὸ σχολεῖο τὰ φόρεσε, γιὰ νὰ μᾶς δεχτῆ. Τί καλὰ νὰ μπορούσαμε νὰ τὸ διατηρήσωμε πάντα ἔτσι καθαρό! Νὰ τὸ βλέπωμε πάντα ἔτσι νὰ λάμπῃ!

— ’Εγώ, κύριε, θὰ καθαρίζω καλὰ τὰ πόδια μου ὅταν μπαίνω, εἶπε ἡ Δαφνούλα. Δὲν θὰ λερώνω τὸ πάτωμα καὶ τὰ θρανία.

— Κι ἔγὼ δὲν θὰ μουτζουρώνω μὲ μελάνι τὸν τοῖχο, εἶπε ἄλλο παιδί.

— ’Εγὼ δὲ θὰ πετῶ κάτω χαρτάκια, πρόσθεσε ἄλλο.

Κάθε παιδί ἔδωσε καὶ μιὰ ύπό-
σχεση.

— Εὖγε, παιδιά μου, τοὺς λέει ὁ
δάσκαλος. "Αν κάνωμε ἔτσι ὅλοι,
τότε τὸ σχολεῖο μας θὰ τὸ φυλά-
ξωμε καθαρό. Εἴμαστε ὅλοι σ' αὐ-
τὸ σύμφωνοι; Τί λέτε;

— Εἴμαστε, κύριε, εἴμαστε, φώνα-
ξαν τὰ παιδιά.

— Αφοῦ εἴμαστε, τότε ἐλάτε νὰ
σᾶς δείξω κάτι.

10. Ζημιές στὸ σχολεῖο.

Πῆγαν στὸν ἀνατολικὸ τοῖχο.
Αλλά τί νὰ δοῦν; Αὔτὸς σὲ ἀρ-
κετὸ μέρος εἶναι μαυρισμένος.

— Ποιός τὸν μαύρισε, κύριε; ρωτᾶ
ό Πάνος.

— Εἶναι χτυπήματα ἀπὸ τόπι, εἰ-
πε ὁ δάσκαλος. Κάποιο παιδί θὰ
ἔπαιζε καὶ τὸν μαύρισε. Νά! φαί-

νονται τὰ χτυπήματα μὲ τὸ τόπι.
’Ακόμα δὲν τὸν καθαρίσαμε, τὸν
μαυρίσαμε κιόλας. Λέτε νὰ εἶναι
μαθητὴς αὐτὸς ποὺ τὸ ἔκαμε; Τί
γνώμη ἔχετε;

— ”Ισως νὰ εἶναι, κύριε, κανένα
ξένο παιδί, εἶπαν μερικά.

— Μακάρι, συμπλήρωσε ὁ δά-
σκαλος. Πολὺ θὰ ἥθελα νὰ μὴν
εἶναι κανένας ἀπὸ σᾶς. ’Αλλὰ καὶ
πιὸ κάτω μᾶς ἔκαμαν ζημιά. Μᾶς
ἔξυσαν τὸν τοῖχο, μᾶς τὸν ἔγδα-
ραν. Κάποιος, φαίνεται, βάλθηκε
νὰ σκαρφαλώσῃ στὸ παράθυρο
καὶ τὸν ἔξυσε. Τί θὰ γίνη, ἐν πᾶμε
ἴτσι;

* * *
‘Ο δάσκαλος τώρα σωπαίνει.
Κοιτάζει τὶς ζημιές καὶ κουνᾷ τὸ
κεφάλι του. Μὰ καὶ τὰ παιδάκια
εἶναι στενοχωρημένα. Λυποῦνται
καὶ αὐτά.*

— Νὰ εἶναι τάχα ἔνας ποὺ τὰ ἔκα-

με αύτά ἥ πολλοί; λένε τὰ παιδιά
μεταξύ τους.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔβαλε ὁ δά-
σκαλος καὶ ἔφτιασαν πάλι τὸν
τοῖχο. Τὰ παιδιά δίνουν τὸ λόγο
τους, πώς δὲν θὰ ξαναγίνουν ζη-
μιές,

11. Μαύρισε στὴν ἔξοχή.

—Πωπώ! ὁ Μανωλάκης πόσο μαύ-
ρισε ἀπ' τὸν ἥλιο! λέει γελώντας
ὁ δάσκαλος. Καλέ, ἐσὺ ἔγινες
σὰν ἀραπάκι! Ποῦ πέρασες, Μα-
νωλάκη, τίς διακοπές; Πῶς μαύ-
ρισες τόσο;

—Πήγαμε, κύριε, μὲ τὴν ἀδερφή
μου στὸν παππού μας. Πήγαμε
στὸ χωριό. Τὸν βοηθήσαμε στὶς
δουλειές.

—Καὶ ποιά βοήθεια, Μανωλάκη,
ἔκαμες ἐσὺ στὸν παππού σου;

—Ψώνιζα, κύριε,
στὸν μπακάλη." Ε-
φερνα νερὸ μὲ τὸ
κανάτι ἀπὸ τὴ
βρύση. Βοσκοῦσα
καὶ τὸ ἄρνάκι.

*—Βοσκοῦσες ἄρ-
νάκι! "Ωστε ἔγι-
νες λοιπὸν καὶ
τσοπάνης; Καὶ τί τό καμες τὸ γά-
λα, τὸ τυρὶ καὶ τὸ βούτυρο; (Τὰ φύ-
λαξες ἢ τὰ πούλησες; εἶπε ἀστει-
εύόμενος ὁ δάσκαλος.) *

‘Ο Μανωλάκης
γέλασε. Μαζί του
γέλασαν καὶ τὰ
ἄλλα τὰ παιδιά.
—Κύριε, ήταν μι-
κρὸ τὸ ἄρνάκι καὶ
δὲν τὸ ἀρμέγαμε.
Αύτὸ ὅλοένα βέ-
λαζε μπέ! μπέ!

— Γιατί βέλαζε, Μανωλάκη ;
— ”Ηθελε, κύριε, τὴν μανούλα του.
— Ναι, παιδί μου. Τὰ μικρὰ ἀρνάκια εἶναι σὰν τὰ μικρὰ παιδάκια. Βελάζουν, γιατὶ θέλουν νὰ εἶναι κοντὰ στὴν μητερούλα τους.

12. Ὁ Νίκος καὶ τὸ γαϊδουράκι.

— Ἐγώ, κύριε, εἶπε ὁ Νίκος, πῆγα στὴν ἔξοχὴ μὲ τὴ θεία μου. Εἶναι πολὺ ὡραῖα ἐκεῖ. Εἶναι κρύα νερά, δέντρα μὲ παχὺ ἵσκιο. Εἶναι καὶ πολλὰ περιβόλια. Εχουν μπάμιες, μελιτζάνες, ντομάτες. Ἐκεῖ εἶδα μιὰ μέρα καὶ τὸν Πάρη.

— Ναι, ἥμουν κι ἐγώ, βεβαίωσε ὁ Πάρης. Καὶ εἶδα τὸν Νίκο καβάλα σ' ἔνα γαϊδουράκι. Φοβόταν νὰ μὴν πέσῃ.

‘Ο Νίκος διαμαρτυρήθηκε. Πειράχτηκε μ' αὐτό ποὺ εἶπε ὁ Πάρης.

— Αύτὸ δὲν εἶναι σωστό, εἶπε.
Τὴν πρώτη φορὰ ποὺ καβάλησα,
τότε μονάχα εἶχα φοβηθῆ. Τότε εἶ-
χα πιαστῆ ἀπὸ τὸ σαμάρι. "Υστε-
ρα ὅμως συνήθισα. Τώρα δὲν φο-
βοῦμαι πιά, ὅταν καβαλάω.

Κι ἐνῶ ἔλεγε αὐτὰ ὁ Νίκος, ἄ-
νοιξε τὰ χέρια του. Μ' αὐτὸ ἥθελε
νὰ δείξη πώς δὲν φοβᾶται πιά. Οὕ-
τε ἔχει ἀνάγκη νὰ πιαστῆ ἀπὸ τὸ
σαμάρι.

13. Τί εἶδε ὁ Πάρης στὰ χωράφια.

—'Εγώ πήγα στὰ χωράφια τοῦ γαμπροῦ μου, εἶπε ὁ Πάρης. Αὐτὰς εἶναι πολὺ μακριά. Εἶναι πέρα στὴν ἔξοχή. Ἐκεῖ μόνο χωράφια εἶναι.

—Καὶ τί εἶδες ἐκεῖ ποὺ πῆγες, Πάρη; Ρώτησαν τὰ παιδιά.

—Εἶδα θεριστὲς νὰ θερίζουν σιτάρι καὶ ἐργάτες νὰ δένουν δεμάτια. Εἶδα καὶ μεγάλες θημωνιές. Καὶ ξέρετε πόσο μεγάλες; Σὰν σπίτια.

—Πωπώ! φώναξαν τὰ παιδιά! Μὰ ύπάρχουν τόσο μεγάλες θημωνιές;

—Δίκιο ἔχει, παιδιά, ὁ Πάρης. Ὑπάρχουν

καὶ θημωνιὲς μεγάλες σὰν σπίτια, βεβαίω-
σε ὁ δάσκαλος.

—Μιὰ μέρα εἶδα καὶ νὰ ἀλωνίζουν, συν-
έχισε ὁ Πάρης. Ὡταν πολὺ ζεστὴ ἡ μέρα
ἐκείνη. Ὁ ἴδρωτας μᾶς ἔλουζε. Οἱ ἐργάτες
ύπέφεραν πολύ.

—Δὲν βαστάω ἄλλο ἀπὸ τὴ ζέστη, εἶπα
στὸ γαμπρό μου. Καὶ πῆγα καὶ κάθισά κά-
τω ἀπὸ ἔνα μεγάλο πλατάνι.

—Καλὰ ποὺ βρέθηκε, Πάρη, τὸ εὔλογη-
μένο δέντρο. "Αν δὲν ἦταν, τί θὰ ἔκανες;

—Κι ἐγὼ δὲν ξέρω, κύριε, τί θὰ ἔκανα.
Τόσο μεγάλη ζέστη δὲν εἶχα δοκιμάσει
ποτέ.

—Σκεφτῆτε, παιδιά, συνέχισε ὁ δάσκα-
λος, τί δοκιμάζουν οἱ γεωργοὶ ἀπ' τὴ ζέ-
στη. Καὶ σκεφτῆτε καὶ τὰ παιδάκια τους.
Πόσο τὰ καημένα θὰ ύποφέρουν, ὅταν ἐρ-
γάζωνται μαζί τους! "Ας εὐχαριστοῦμε
τοὺς καλοὺς γεωργούς, ποὺ τόσο κοπιά-
ζουν γιὰ νὰ μᾶς δώσουν τὸ ψωμί μας.

14. Ό 'Αντρέας και ή δάλασσα.

Τώρα ήρθε ή σειρὰ τοῦ 'Αντρέα γιὰ νὰ μιλήσῃ. Αὐτὸς εἶχε πάει στὴ θάλασσα.

Τὰ παιδιὰ τέντωσαν τ' αὐτιά τους, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν. Τὰ πιὸ πολλὰ δὲν ἤξεραν ἀπὸ θάλασσα οὕτε κι ἀπὸ πλοῖα.

—Στὸ μέρος ποὺ πήγα, εἶπε ό 'Αντρέας, δὲν ἦσαν πλοῖα. Ὡσαν μονάχα βάρκες. Ὡσαν καὶ ψαράδες, ποὺ ψάρευαν. Καὶ μιὰ μέρα ἔπιασαν ἔνα ψάρι μεγάλο σὰν τὸ μισὸ θρανίο.

—Πῶς τὸ ἔπιασαν τόσο μεγάλο; ρώτησε ό Δημητράκης.

—Νά! οἱ ψαράδες ἔρριξαν τὰ δίχτυα. Τὸ ψάρι πιάστηκε καὶ δὲν μποροῦσε νὰ φύγη, "Υστερα οἱ ψαράδες τράβηξαν τὰ δίχτυα στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ τὸ ἔβγαλαν. Μαζί τους ἦταν καὶ ἔνας παλιὸς ψαράς, ό Φαγκρής. Αὐτὸς διατάζει, ποὺ νὰ ρίχνουν τὰ δίχτυα καὶ πότε νὰ τὰ τραβοῦν. Αὐτὸς

παίρνει καὶ τὰ χρήματα, ὅταν πουλοῦν τὰ
ψάρια. 'Ο Φαγκρής εἶναι ὁ ἀρχηγός τους.
— "Ηταν πολὺ μεγάλη, 'Αντρέα, ἡ θάλασ-
σα; ρώτησε ὁ 'Αλέκος.

— Οὕ! Δὲν μποροῦσα μὲ τὰ μάτια μου νὰ
τὴν δῶ ὅλη. Κοίταζα κοίταζα καὶ δὲν ἔβλε-
πα ἄκρη.

— Βαθιὰ ἥταν;

— Στὴν ἄκρη ὅχι. Μπαίναμε μὲ ἄλλα παι-
διὰ καὶ δὲν μᾶς σκέπαζε. "Οσο ὅμως προ-
χωρούσαμε, τόσο καὶ βάθαινε. Μιὰ μέρα
ρώτησα τὸν Φαγκρή. Πόσο βαθιὰ εἶναι τὰ
νερά, καπετάνιε, ἐκεῖ ποὺ ψαρεύετε; Γέ-
λασε καὶ μοῦ εἶπε:

— Καὶ πενήντα καμπαναριά, ἀν βάλης τὸ
ἐνα πάνω στὸ ἄλλο, πάλι θὰ τὰ σκεπάσῃ.

15. Τὰ παιδιά τῶν Ψαράδων.

— Στὴ θάλασσα ἔπιασα καὶ φίλους, εἶπε
ὁ 'Αντρέας. Γνώρισα τὰ παιδιά τῶν ψαρά-
δων. Τί φιλότιμα καὶ καλὰ παιδιά! Μὲ
προσκαλοῦσαν στὶς καλύβες τους. Μοῦ ἔδι-
ναν ἀχιβάδες. Μοῦ ἔδιναν κοχύλια. Μὲ
παιρναν καὶ πιάναμε καὶ καβούρια. "Ενας
μάλιστα κάβουρας μοῦ ἔδωσε μιὰ γερὴ

δαγκανιά ἔδω στὸ μεγάλο δάκτυλο· νά καὶ τὸ σημάδι!

Καὶ ὁ Ἀντρέας ἔδειξε τὸ σημάδι του.

— Κολύμπι ἔμαθες, Ἀντρέα;

— Καὶ ρωτᾶτε; Μποροῦσα νὰ κάμω ἀλλιῶς; Ἐκεῖ ὅλοι κολυμποῦν. Στὴν ἀρχὴ ἔβλεπα τὰ νερὰ καὶ φοβόμουν. "Επειτα ὅμως τὰ συνήθισα. Πηγαίνω ἀρκετὰ μακριά. Δὲν κουράζομαι. Κάνω καὶ βουτιές. Μὰ πόσο ὡραία κολυμποῦν τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων! Στέκονται ἀνάσκελα στὴ θάλασσα, κάνουν μεγάλα μακροβούτια καὶ χαίρεται κανένας νὰ τὰ βλέπῃ νὰ κολυμποῦν.

— Σοῦ ἀρέσει, Ἀντρέα, ἡ θάλασσα; ρώτησε ὁ δάσκαλος.

— Μοῦ ἀρέσει, μὰ ὅταν εἶναι ἥσυχη. Ἄλιμονο ὅμως, ὅταν ἀγριέψῃ. Μουγκρίζει σὰν θεριό. Σηκώνει κύματα, εἶναι σὰν βουνά. Τὰ καράβια τότε χοροπηδοῦν. "Αν πῆτε γιὰ τὶς βάρκες, τὶς παίζει σὰν παιγνιδάκια.

16. Ὁ ψαράς.

Βγαίν' ἡ βαρκούλα τοῦ ψαρᾶ
ἀπὸ τὸ περιγιάλι
κι ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρὰ
τὰ δίχτυα του καὶ πάλι.

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
καὶ κάθε ψάρι παχουλὸ
μέσα στὰ δίχτυα πέφτει.

Τράβα τὸ δίχτυ σου, ψαρά,
κι ἀγάλια νὰ μὴ σπάσῃ·
Θαρρῶ, πώς τούτη τὴ φορὰ
χιλιάδες ἔχει πιάσει.

Πολὺ κουράστηκες, ψαρά,
τὰ ψάρια εἶναι δικά σου
καὶ ποῦλα τα στὴν ἀγορά,
νὰ θρέψης τὰ παιδιά σου.

Ιωάννης Πολέμης

17. Ἡ Φωτούλα καὶ ὁ τζίτζικας.

“Αμα τελείωσε ὁ Ἀντρέας, μίλησε ἡ Φωτούλα. Αὐτὴ εἶχε ἔνα μικρὸ κουτάκι στὸ χέρι της. Τὸ φύλαγε κλεισμένο.

— Τί ἔχεις νὰ μᾶς δείξης αὐτοῦ, Φωτούλα: ζήτησαν νὰ μάθουν τὰ παιδιά.

— “Ἐνα τζιτζικάκι, ἀπαντᾶ τὸ κορίτσι. Τὸ φύλαξα γιὰ τὸ σχολικό μας μουσεῖο. Νά πῶς τὸ ἔπιασα: Πηγαίναμε μιὰ μέρα μὲ τὴ γιαγιὰ στὴν ἐξοχή. Γιὰ νὰ ξεκουραστοῦμε, καθίσαμε κάτω ἀπὸ ἔνα φουντωτὸ πλατάνι. Πάνω εἴχαμε μουσική.

— “Ἀκου, Φωτούλα, αὐτὸ τὸ κοτσύφι! ” Ακου κι ἐκείνες τὶς καρδερίνες! μοῦ εἶπε ἡ γιαγιά.

Ἐγὼ τῆς ἀποκρίθηκα:

— Πολὺ θὰ ἥθελα, γιαγιά μου, νὰ γινόμουν κι ἐγὼ πουλάκι. Νὰ πετοῦσα ἀπὸ κλαρὶ σὲ κλαρὶ καὶ νὰ κελαηδοῦσα σὰν αὐτὸ τὸ κοτσύφι.

— Κι ἀν γινόσουν πουλί, τότε τί ἐγγονούλα θὰ εἶχα; Δὲν θὰ λυπόσουν, ποὺ θὰ μ' ἀφηνες μονάχη; μοῦ εἶπε ἡ γιαγιὰ παραπονεμένα.

Τὴν ὥρα ἐκείνη τάκ! μὲ χτύπησε κάτι στὰ μαλλιά. Ἡταν αὐτὸς ὁ τζίτζικας. Τὸν

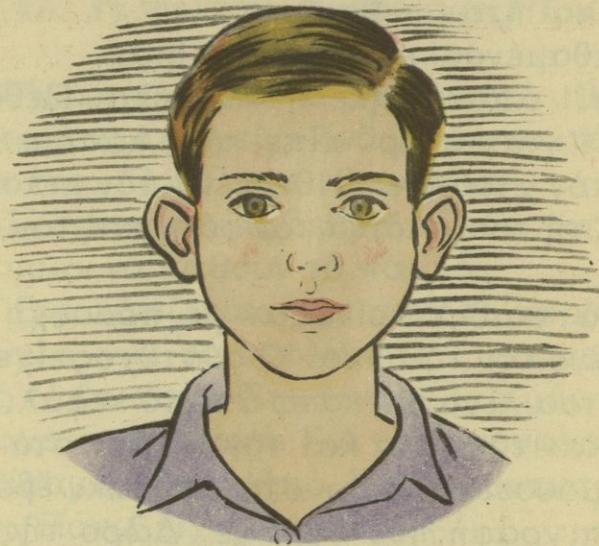
πῆρα καὶ ἦταν πεθαμένος.

— Πεθαμένος! εἶπαν τὰ παιδιά.

— Ναί! ἀποκρίθηκε ἡ Φωτούλα. Πεθαμένος. Ἡ γιαγιά μοῦ εἶπε, πώς κάποιο πουλάκι τὸν χτύπησε. "Ηθελε νὰ τὸν πιάσῃ μὲ τὴν μύτη του, γιὰ νὰ τὸν φάη, καὶ τὸν σκότωσε.

Τὰ παιδιὰ κοίταξαν μὲ προσοχὴ τὸν καημένο τὸν τζίτζικα. Ο δύστυχος εἶχε μιὰ τρυπίτσα λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ κεφάλι. Σηκώθηκαν τότε ὅλα καὶ τὸν πῆγαν στὸ σχολικὸ μουσεῖο. Πάνω στὸ κουτάκι ἔβαλαν μιὰ ἐπιγραφὴ ποὺ ἔγραφε: Δῶρο τῆς Φωτούλας γιὰ τὸ σχολικό μας μουσεῖο.

V

18. "Ενα καδαρό παιδάκι.

Κάθε πρωὶ ποὺ ξυπνᾶ ὁ Γιαννιὸς τρέχει πρῶτα στὴ μητερούλα του.

— Ξύπνησα, μητερούλα μου, τῆς λέει καὶ τὴν ἀγκαλιάζει.

— Πήγαινε, Γιαννιέ μου, νὰ γίνης πρῶτα ὅμορφο παιδάκι καὶ ἔπειτα ἔρχεσαι.

‘Ο Γιαννιὸς καταλαβαίνει τί θέλει νὰ τοῦ πῆ καὶ πηγαίνει στὴ βρύση, τὴν ἀνοίγει καὶ βάζει κάτω τὸ κεφάλι του.

“Α! ᾳ! ᾳ! κάνει λίγες φορὲς καὶ ἀναπνέει βαθιά, ἅμα πέφτη τὸ νερὸ ἐπάνω του.

“Ἐπειτα σαπουνίζεται καλὰ - καλά.

Τρίβει γερά τὰ χέρια, τὸ λαιμὸν καὶ τὸ κεφάλι του καὶ γίνεται καθαρὸν παιδάκι.

Πῶς λάμπει τώρα τὸ προσωπάκι του! Καὶ πῶς ἔγινε ἀλλιώτικο παιδάκι μὲ τὸ σαπούνισμα!

"Υστερα χτενίζεται, ντύνεται καὶ πηγαίνει στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Στέκεται μὲ εὐλάβεια καὶ κάνει τὴν πρωινή του προσευχή.

«Χριστέ μου, Σ' εὐχαριστῶ ποὺ μὲ φύλαξες δλη τὴν νύχτα, νὰ μὴν πάθω κανένα κακό. Φύλαξέ με καὶ τὴν ἡμέρα, νὰ ἔχω ψυχή. = Χάρισε στοὺς γονεῖς μου ψυχή καὶ φότισέ μας νὰ κάνωμε πάντοτε τὸ θέλημά Σου». =

Νά' με τώρα ὅμορφο παιδάκι, λέει ὁ Γιαννιός σὲ λίγο στὴ μητερίτσα του.

"Ω! Πῶς μοσχομυρίζει τὸ χρυσό μου! ἀπαντᾶ ἐκείνη!

"Επειτα τὸν φιλεῖ καὶ ἐτοιμάζει τὸ γαλατάκι του. Τί νόστιμο ποὺ εἶναι τὸ γάλα ἐκείνο μὲ τὸ σπιτικὸν παξιμάδι! Καὶ μὲ πόση ὅρεξη τὰ τρώει ὁ Γιαννιός!

"Επειτα κάθεται στὸ τραπέζακι του καὶ μελετᾶ. Καὶ ὅταν ἀκούῃ, πῶς χτυπᾶ ἡ καμπάνα, τρέχει μὲ χαρὰ στὸ σχολεῖο.

19. Ὁ ἀκάδαρτος Ἀλέκος.

Πόσο δύμως διαφορετικός εἶναι ὁ Ἀλέκος.

Ὁ Ἀλέκος εἶναι φίλος μὲ τὸν Γιαννιό. Κάθε πρωὶ ποὺ σηκώνεται, δὲν πηγαίνει στὴ βρυσούλα νὰ πλυθῇ. Περιμένει νὰ τὸν πλύνῃ ἡ μητέρα του. Μὰ καὶ τότε πηγαίνει μουρμουρίζοντας.

"Ἄν ἡ μητέρα εἶναι ἀπασχολημένη, ὁ Ἀλέκος τῆς ξεφεύγει ἄνιφτος. Ἀρκετές φορὲς ὁ δάσκαλος τὸν βρῆκε ἀκάθαρτο καὶ τοῦ ἔκανε παρατήρηση. Μιὰ φορὰ μάλιστα λίγο ἔλειψε νὰ τὸν στείλῃ πίσω στὸ σπίτι του. Πόση ντροπὴ δοκίμασε τότε ὁ Ἀλέκος! Νὰ τιμωρηθῇ, ποὺ εἶναι ἀκάθαρτος!

Μιὰ ἄλλη φορὰ πάλι ἔπαθε καὶ κάτι χειρότερο. Στὴ σχολικὴ αἴθουσα πήγε ὁ σχολίατρος νὰ ἔξετάσῃ τὴν καθαριότητα τῶν παιδιῶν. Κρύος ἴδρωτας ἔπιασε τότε τὸν Ἀλέκο. Καὶ ὅλο κοίταζε τὰ χέρια του, τὰ νύχια του καὶ ἵσιαζε μὲ τὶς παλάμες τὰ μαλλιά του. Ἀπ' αὐτὸ δύμως ποὺ φοβόταν, δὲ γλύτωσε. Μαζὶ μὲ τρία ἄλλα παιδιά τὸν ἔβγαλε ὁ σχολίατρος ἀκάθαρτο. Τοῦ εἶπε μάλιστα καὶ αὔστηρὰ λόγια.

Αὔτὸ δύμως δὲν τὸν ἔβλαψε. Ἀπὸ τότε ἀποφάσισε νὰ διορθωθῇ. Νιβόταν μὲ σα-

πούνι κάθε πρωί καὶ λουζόταν[—] "Εγινε ἀ-
πὸ τὰ πιὸ καθαρὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου.

΄Απὸ τότε ὁ δάσκαλος δὲν τοῦ ἔκανε πιὰ
καμιὰ παρατήρηση ✓

20. Γιατί ὁ Ἀντωνάκης ἔγινε ἄτακτος.

✓=Ο Ἀντωνάκης ἦταν ἔνα παιδί φρόνιμο.
Ποτὲ δὲν ἔλεγε ἅπρεπα λόγια. Οὕτε ἤξερε
νὰ πῆ ψέματα. Στὰ μαθήματά του ἦταν
πολὺ τακτικός. Οἱ γονεῖς του ἤσαν εύχαρι-
στημένοι ἀπὸ τὸν Ἀντωνάκη τους καὶ ὑπε-
ρήφανοι ποὺ εἶχαν ἔνα τόσο καλὸ παιδί. ✓

Τελευταῖα ὅμως τὸ παιδὶ αὐτὸ ἅρχισε
νὰ χαλᾶ. Ἡ μητέρα του καὶ ὁ πατέρας του
δὲν ἤξεραν πῶς νὰ ἔξηγήσουν αὐτὴ τὴν ἀλ-
λαγή. Οὕτε κι ὁ δάσκαλος.

Κάποτε ὅμως ἔγινε φανερὸ γιατί ὁ Ἀν-
τωνάκης εἶχε ἀλλάξει.

Μιὰ μέρα πῆγε στὸ σπίτι τους μιὰ
φτωχὴ γυναίκα, ἡ κυρα-Κωνσταντία. Ἠταν
ἔκει καὶ ὁ Ἀντωνάκης.

—Κύριε Χαρίλαε, εἶπε στὸν πατέρα. 'Ο
Ἀντωνάκης σας μοῦ πλήγωσε μὲ τὶς πέ-
τρες μιὰ πάπια. 'Εγὼ εἶμαι γυναίκα φτωχή.
"Έχω δυὸ ὄρφανὰ νὰ θρέψω. Περίμενα νὰ
τοὺς δίνω κανένα αὔγουλάκι νὰ τρώνε.

Αύτὸς μοῦ πλήγωσε τὴν πάπια μου. Ἡταν
μαζὶ μ' ἔνα ἄλλο κακὸ παιδί.

‘Ο πατέρας καὶ ἡ μητέρα δὲν ἤξεραν τί
ν' ἀπαντήσουν.

—Δὲν θάταν ὁ Ἀντώνης μας, κυρα-Κων-
σταντία. Λάθος θὰ κάνατε, εἶπε ὁ πατέ-
ρας. Αύτὸς οὕτε πέτρες πετᾶ οὕτε καὶ πη-
γαίνει μὲ κακὰ παιδιά. Εἶναι παιδὶ μὲ καλὴ
ἀνατροφή. ✓

—Τὸ γιό σας δὲν γνωρίζω, κύριε Χαρίλαε;
Τί λέτε; Ἀφοῦ εἶναι ἔδω, ἃς σᾶς πῆ ὁ ἴδιος,
ἄν δὲν ἥταν αὐτός. Νά! σὰν νὰ τὸν βλέπω
μὲ τὶς πέτρες στὰ χέρια.

‘Απὸ τὸ χρῶμα ποὺ πῆρε τὸ πρόσωπο
τοῦ γιοῦ τους, κατάλαβε ὁ πατέρας πώς
ἡ γυναίκα εἶχε δίκιο. Τὴν πῆρε τότε κάτω
καὶ τῆς ἔδωσε δυὸ πάπιες ἀπὸ τὶς δικές
του. Τῆς ἔδωσε καὶ μερικὰ χρήματα, τῆς
ζήτησε συγγνώμη καὶ ἡ κυρία ἔφυγε.

“Οταν ἥρθε ὁ πατέρας ἐπάνω, βρῆκε
τὸν Ἀντωνάκη νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα καὶ
νὰ λέη στὴ μητέρα του:

—Δὲ θὰ τὸ ξανακάνω, μητερούλα μου.
Συγχωρῆστε με. Ἐγὼ πλήγωσα τὴν πά-
πια τῆς κυρα-Κωνσταντίας. Εἶχα συνα-
ναστροφὴ μ' ἔνα κακὸ παιδί. Δὲ θὰ ξα-
πηγαίνω μαζί του.

‘Ο πατέρας στάθηκε λίγη ώρα άμιλη-
τος. “Υστερα εἶπε:

Υ —Παιδί μου, ἀπὸ τὰ δάκρυα ποὺ χύνεις
καταλαβαίνω πώς μετανοεῖς. Έγὼ καὶ ἡ
μητέρα σου σὲ συγχωροῦμε γιὰ δ, τι ἔκα-
νες. Πρόσεξε ὅμως ἄλλη φορὰ ποιούς συν-
αναστρέφεσαι. Δὲν ύπάρχει χειρότερο
πρᾶγμα ἀπὸ τὴν κακὴ συναναστροφή. Εἶ- Δ
ναι ίκανὴ νὰ σὲ καταστρέψῃ. Υ =

21. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη.

‘Ο Γιωργάκης εἶναι μικρός. Τὸ παράπονό
του εἶναι, ποὺ δὲν τὸν δέχονται στὸ σχο-
λεῖο. Γι’ αὐτὸ λέει συχνὰ στὴ μητέρα του.

—Πότε, μητέρα, θὰ γίνω μαθητής; Πότε
θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—“Οταν μεγαλώσης, ἀπαντᾶ ἡ μητέρα.

Μὰ καὶ τώρα εἶμαι μεγάλος. Γιὰ κοίτα-
ξέ με!

Καὶ σηκώνεται, τεντώνει τὸ σωματάκι
του, γιὰ νὰ φανῆ ψηλός. Ο πατέρας καὶ
ἡ μητέρα ξεκαρδίζονται στὰ γέλια.

Μὰ πιὸ πολὺ γελᾶ ἡ γιαγιά. Γελᾶ, ποὺ
ὅ ἔγγονός της εἶναι ἔξυπνος. Τὸν παίρνει
στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὸν φιλεῖ.

✓—Νὰ μᾶς ζήσης, παιδάκι μου, τοῦ λέει.

= Ο καλὸς Θεός νὰ σοῦ χαρίζῃ ύγεια. Νὰ μά-
θης γράμματα, νὰ γίνης καλὸς ἄνθρωπος.

Τὴν ἡμέρα, ποὺ ἄνοιξε τὸ σχολεῖο, ὁ
Γιωργάκης στενοχωρέθηκε πολύ.

✓—"Αχ! μητερούλα! Τί θὰ γίνω τώρα ἐγώ;
Ο Θανασάκης θὰ πηγαίνη στὸ σχολεῖο,
ὅλα τὰ παιδιὰ θὰ πηγαίνουν. Ἔγὼ δὲν θὰ
μάθω γράμματα; ✓

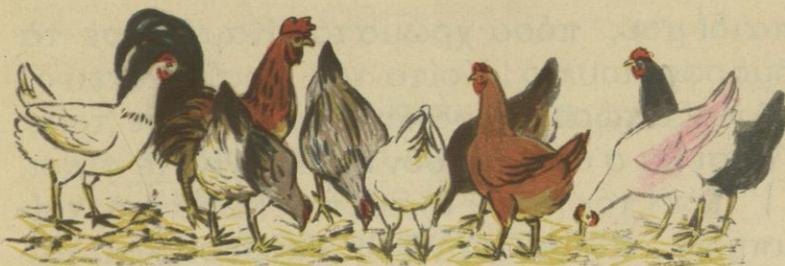
—Θὰ μάθης, παιδάκι μου, μὰ ὅταν θᾶρθη
ὅ καιρός. Κάνε ύπομονή.

Ἡ γιαγιά, σὰν τὸν εἶδε νὰ λυπᾶται πο-
λύ, τὸν φώναξε κοντά της.

= ✓—Γιατί, Γιωργάκη μου, στενοχωριέσαι;
Δὲν εἴμαι μαζί σου ἐγώ; Ἔγὼ θὰ σοῦ μά-
θω πολλὰ πράματα. Θὰ πηγαίνωμε μαζὶ
περίπατο, θὰ σοῦ λέω παραμύθια, θὰ σοῦ
τραγουδῶ, θὰ σὲ βοηθήσω νὰ γνωρίσης καὶ
μερικοὺς καλοὺς φίλους. ✓

—Φίλους; Ποιοί εἶναι αὐτοὶ οἱ φίλοι,
γιαγιά;

—Τοὺς γνωρίζεις καὶ τώρα, παιδί μου. Μὰ
ἐγώ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ πιάσης φιλία μαζί
τους. Ἀπὸ αὔριο θὰ πάμε νὰ τοὺς δῆς.

22. Μέ τή γιαγιά στήν αύλη.

Τήν άλλη μέρα ḥ γιαγιά κατέβηκε μὲ τὸν Γιωργάκη στήν αύλη. Κρατοῦσε κι ἔνα σακουλάκι.

- Τί ἔχει μέσα, γιαγιά;
- Ψίχουλα καὶ σπόρους, παιδί μου. Εἶναι τροφὴ γιὰ τὶς ὄρνιθες.

Ἐκεῖνες, σὰν εἶδαν τὴ γιαγιά, ἥρθαν καὶ μπερδεύτηκαν στὰ πόδια της. Κάκα-κα! κάκακα! ἔκαναν χαρούμενες. Σὰν νὰ ἔλεγαν.

— Ἡρθε ḥ καλή μας ḥ γιαγιά μὲ τὸ σα-κουλάκι. Τί χαρά! Τί χαρά!

‘Ο πετεινὸς πλησίασε καὶ τίναξε τὰ φτε-ρά. “Υστερα λάλησε:

— Κικιρίκου - ου - ου! Καλημέρα, γιαγιά. Αὔτὸ φανέρωνε ἔκεινο τὸ λάλημα.

— Κοίτα, Γιωργάκη! ἔδειξε ḥ γιαγιά. Δές,

παιδί μου, πόσα χρώματα! Καμάρωσε τὰ
ὅμορφα πουλιά! Κοίτα τὸν ὡραῖο πετεινό!

"Ανοιξε τώρα τὸ σακουλάκι καὶ ρίξε τους.

"Ετσι θὰ σ' ἀγαπήσουν καὶ θὰ γίνετε φίλοι.

— **V** Τόκ! τόκ! τόκ! ἀκούεται τώρα τὸ τσί-
μημα. Εἴκοσι ὅρνιθες σκύβουν καὶ τσι-
μποῦν. **X** Χοροπηδοῦν ὀλόγυρα στὴ γιαγιά
καὶ στὸ Γιωργάκη. Ό Γιωργάκης ὅλο σκορ-
πίζει. **A**λλὰ καὶ οἱ ὅρνιθες τρῶνε, ὅλο
τρῶνε. **V**

— Ρίξε τους ἀκόμα, παιδάκι μου. Μᾶς γεν-
νοῦν αύγουλάκια, λέει ἡ γιαγιά.

— Γιατί ὁ πετεινὸς τρώει, γιαγιά, λιγώ-
τερο; ἐρωτᾷ τὸ ἔγγονι.

— **V** Γιὰ νὰ φᾶνε πιὸ πολὺ οἱ κοτοῦλες του,
παιδάκι μου. Εἶναι καλὸς οἰκογενειάρχης ὁ
πετεινός. **z**

Στὰ πόδια τοῦ παιδιοῦ ἦρθε τώρα καὶ
στάθηκε μιὰ πουλαδίτσα. Ό Γιωργάκης
ἔσκυψε καὶ τὴ χάιδεψε. "Επειτα χάιδεψε
καὶ τὸν πετεινό.

— "Αν κάνης αὐτό, ποὺ κάναμε σήμερα,
παιδί μου, πολλὲς φορές, τότε θὰ δῆς πό-
σο οἱ ὅρνιθες θὰ σ' ἀγαπήσουν.

Σὲ λίγο ποὺ ἀνέβηκαν στὸ δωμάτιο, ἡ
γιαγιά εἶπε στὸν ἔγγονό της κι ἔνα
ποίημα. **V**

23. Ο πετεινός.

Πετεινός μὲς στὴν αύλη
κικιρίκουκου! λαλεῖ.

"Έχει ἔνα λοφίο πρώτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἵπποτης.

✓ "Έχει μιὰν ούρα ψηλή,
φουντωτή καὶ παρδαλή,
καὶ στὴ μούρη του γιὰ γένια
δυὸ λειράκια κρεατένια.

= Τὴν αύγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερὰ καὶ κεφαλή.
Κικιρίκουκου! γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

Γεώργιος Βιζυηνός

24. 'Ο Ασπρούλης.

—Σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς αὐλῆς εἶναι καὶ ὁ Ασπρούλης. Αύτὸς εἶναι ἔνα δλόασπρο μικρὸ κατσικάκι. Γι' αὐτὸν ἡ γιαγιά τὸν βάφτισε Ασπρούλη.

Τὸ κατσικάκι τὸν Γιωργάκη δὲν τὸν ἀγαποῦσε. Κάποτε τοῦ τράβηξε τὴν οὐρά. Ἀπὸ τότε ἥταν θυμωμένο τὸ ζῶο. Ὄταν τὸν ἔβλεπε, ἔφευγε. Καὶ τώρα θὰ ἔφευγε, ἀν δὲν τὸ φώναζε χαϊδευτικὰ ἡ γιαγιά:
—Τσίπι! τσίπι μου!

—Τσίπι! τσίπι μου! φώναξε καὶ ὁ Γιωργάκης.

—Μπέε! μπέ! ἀποκρίθηκε τὸ κατσικάκι.

“Υστερα μὲ μιὰ πηδηξιὰ βρέθηκε στὴν ἀγκαλιὰ τῆς γιαγιᾶς. Μύριζε τὴν ποδιά της, μύριζε καὶ τὰ χέρια της.

—Πήγαινε, παιδάκι μου, καὶ φέρε στὸν Ἀσπρούλη λίγα μουρόφυλλα!

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν μιὰ μουριὰ καὶ ὁ Γιωργάκης μάζεψε λίγα φύλλα. Τὸ πρῶτο φύλλο τὸ ζῶο δὲν ἤθελε νὰ τὸ δεχτῆ. Σιγὰ-σιγὰ ὅμως τὸ δέχτηκε. “Υστερα δέχτηκε καὶ ἄλλο καὶ ἄλλο. ”Ετσι τὰ ἔφαγε ὅλα.

‘Ο Ἀσπρούλης εὐχαριστήθηκε ἀπὸ τὰ φύλλα καὶ πλησίασε τὸν Γιωργάκη. Ἀπὸ τότε ἔγιναν δυὸ καλοὶ φίλοι. γ

25. Τὸ κατσικάκι.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού 'ναι πεταχτό,
κι ἔχει στὸ λαιμὸ στολίδια
κι ἔνα φυλαχτό.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού 'ναι μιὰ χαρά,
κι ὅταν βλέπῃ τὴ μαμά του,
παίζει τὴν ούρα.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού 'ναι τόσο δά,
καὶ στὸ πράσινο χορτάρι
θέλει νὰ πηδᾶ.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
μὰ πολὺ ζωηρό,
πού 'μαθε τρελὰ παιγνίδια
καὶ τρελὸ χορό.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

26. "Ενας άκόμα φίλος τοῦ Γιωργάκη

Μιὰ μέρα ὁ πατέρας τοῦ Γιωργάκη
ἔφερε στὸ σπίτι ἔνα σκυλάκι, τὸν Πιστό. Ὁ
Πιστὸς ἦταν ὅμορφος καὶ πολὺ χαριτωμέ-
νος.

Κάθε βράδυ, ὅταν ἐρχόταν ὁ πατέρας
ἀπὸ τὴ δουλειά, ὁ Πιστός ἔβγαινε στὴν
ἐξώπορτα καὶ τὸν περίμενε.

Μὴ ρωτᾶτε μὲ πόση χαρὰ τὸν ὑποδε-
χόταν σὰν τὸν ἔβλεπε! Χόρευε τριγύρω του,
πηδοῦσε, κουνοῦσε τὴν οὐρά του. Μὲ κάθε
τρόπο τοῦ φανέρωνε τὴν ἀγάπη του.

Ο πατέρας γελοῦσε μὲ τὰ παιγνίδια
αὐτὰ καὶ τὸν χάιδευε.

"Υστερα ὁ Πιστός ἔτρεχε καὶ ἀνέβαινε
πρῶτος τὴ σκάλα καὶ ἄρχιζε τὸ γάβγισμα.
Μ' αὐτὸ σὰν νὰ ἔλεγε στοὺς σπιτικούς:

—Τί κάθεστε; ἥρθε ὁ πατέρας. Σηκωθῆ-
τε νὰ τὸν ὑποδεχτῆτε.

Κι ἔβγαιναν δῆλοι τότε στὴν αὔλη.

'Απ' ὅλους τοὺς σκύλους τῆς γειτονιᾶς
μ' ἔνα μονάχα ἔχει φιλίες ὁ Πιστός. Μὲ τὸν
'Αράπη. Μ' αὐτὸν παίζει στὴν αὔλη καὶ
στὸ δρόμο. Μαζί του βάζει τὶς γάτες στὸ
κυνηγητό.

Μαζί τους παίζει κι ὁ Γιωργάκης. Καὶ

πόσες ὅμορφες ώρες δὲν περνᾶ ὁ Γιωργά-
κης μὲ τὸν Πιστὸ καὶ μὲ τὸν Ἀράπη!

—Τὴ νύχτα, ὅταν ὅλοι μέσα στὸ σπίτι κοι-
μοῦνται, τὸ σκυλάκι μένει ἄγρυπνο. —Φυρί-
ζει στὴ σκάλα, στὴν αὐλή, στὸ περιβόλι. —
Μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο ἀρχίζει τὸ γάβ-
γισμα. Δὲν ἀφήνει κανέναν νὰ πλησιάσῃ.
Σὰν νὰ λέη μὲ τὸ γάβγισμα του:

—Δὲν μπορεῖ νὰ μπῆ κανένας ξένος μέσα
σ' αὐτὸ ἔδω τὸ σπίτι. Τὸ φυλάγω ἔγώ, ὁ
Πιστός. Ἔγὼ εἶμαι ὁ φύλακάς του.

27. Τὸ σκυλί.

✗

✓
Κάθε νύχτα στὴν αὔλῃ
γάβου - γάβου τὸ σκυλὶ^{δός του καὶ γαβγίζει.}
Τοῦ σπιτιοῦ ἔδῶ αὐτὸς
εἶναι φύλακας πιστός.
Ποιὸς δὲν τὸν γνωρίζει;

✓

’Αψηλὰ τ’ ἀφεντικὰ
κοιμηθήκανε γλυκά·
πέρασεν ἡ ὥρα.
Τὸ γνωρίζει τὸ σκυλὶ^{καὶ φωνάζει ἀπ’ τὴν αὔλῃ}
γάβου - γάβου τώρα,

✓

γιὰ νὰ ξέρουν οἱ κακοί,
ποὺ γυρνοῦν ἔδῶ κι ἐκεῖ,
κάτι νὰ σουφρώσουν
πώς, σὰν ἔμπουν στὴν αὔλή,
θὰ τοὺς πιάση τὸ σκυλὶ^{καὶ δὲν θὰ γλυτώσουν!}

Γεώργιος Βιζυηνὸς

28. "Ένας μικρός ποὺ δὲν φοβᾶται.

Μιὰ νύχτα σκοτεινὴ ὁ γερο-Μάρκος ὁ χτίστης, πήγαινε σπίτι του. Στὸ δρόμο ἀντάμωσε ἔνα παιδάκι. Μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας δὲν τὸ γνώρισε. Τὸ παιδάκι γνώρισε τὸ γερο-Μάρκο καὶ τὸν χαιρέτισε:

—Καλησπέρα, παππού!

—Καλησπέρα, παιδί μου. Ποιός εἶσαι; ζήτησε νὰ μάθῃ ὁ Μάρκος.

—Εἶμαι ὁ Τάσος τοῦ Αὐγέρη, ποὺ μᾶς ἔχτισες τὸν αὐλόγυρο. Δὲν μὲ γνώρισες ἀκόμη; Δὲν μὲ θυμήθηκες;

—"Ας εἶσαι καλά, παιδάκι μου, εἶπε ὁ Μάρκος. Τὰ μάτια μου δὲν βλέπουν τὴ νύχτα σὰν τὰ δικά σου, καὶ δὲν σὲ γνώρισα. Ποῦ πηγαίνεις τέτοια ὕρα;

—Πηγαίνω ν' ἄγοράσω ζάχαρη καὶ ρύζι, ἀποκρίθηκε ὁ μικρός. Μ' ἔστειλαν ἀπὸ τὸ σπίτι.

—Καὶ δὲν φοβᾶσαι τέτοια ὕρα στὸ δρόμο μονάχος;

—Γιατὶ νὰ φοβηθῶ; 'Εγώ, ὅπου μὲ στέλνουν, δὲν φοβοῦμαι, εἶπε ξέθαρρα ὁ Τάσος. Κάνω τὴν προσευχή μου καὶ μὲ φυλάγει ὁ φύλακας ἄγγελος.

—Καλὰ κάνεις, ἀγόρι μου, ποὺ κάνεις τὴν προσευχή σου καὶ δὲν φοβᾶσαι. "Αφοβος νὰ εἰσαι πάντοτε." Εσὺ θὰ γίνης καὶ στρατιώτης καλός, ποὺ εἰσαι ἄφοβος.

Ο παππούς μὲ τὸν Τάσο περπάτησαν μιλώντας μαζί, ώς ἐκεῖ, ποὺ χώριζε ὁ δρόμος. Ο γερο-Μάρκος τότε ἔστριψε δεξιὰ καὶ ὁ Τάσος ἀριστερά, γιὰ νὰ πάη στὸ παντοπωλεῖο.

—Καληνύχτα, παππού! φώναξε ὁ Τάσος τὴν στιγμὴ ποὺ χωρίστηκαν.

—Καληνύχτα, ἀγοράκι μου! ἀποκρίθηκε ὁ γερο-Μάρκος, κατευχαριστημένος ἀπὸ τὴν συντροφιὰ τοῦ μικροῦ. Νὰ πῆς χαιρετίσματα στὸν πατέρα σου.

29. Παιδική ἀφοβία.

Γιατί, γιατί νὰ φοβηθῶ,
σὰν ἔμεινα μονάχο;
Σύντροφ' ὁ Πλάστης ἀγαθὸ^ς
δὲ μοῦ 'δωσε γιὰ νά 'χω
τὸν φύλακ' ἄγγελό μου;

Κι ἀν τύχη κι εἶναι σκοτεινά,
ἢ νύχτα ἢ ἐρημιά,
γιατί κακὴ νὰ μοῦ περνᾶ
ἀνόητ' ὑποψία
ἀπὸ τὸ λογισμό μου;

Καὶ στὸ σκοτάδι καὶ στὸ φῶς
τοῦ κόσμου ἔδω κάτου
ὁ φύλαξ ἄγγελος κρυφὸς
μὲ τὰ γλυκὰ φτερά του
ἀόρατος μᾶς σκέπει.

Κι ἀφοῦ ὁ Πλάστης ὁ καλὸς
παντοῦ μᾶς προστατεύει,
εἶναι μωρὸς κι εἶναι τρελὸς
ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει
πῶς νὰ φοβᾶται πρέπει.

Γεάργιος Βιζυηνὸς

30. Τὰ χελιδόνια φεύγουν.

Τὸ καλοκαίρι κόντευε νὰ τελειώσῃ. Μιὰ μεγάλη χελιδόνα εἶπε τότε μιὰ μέρα στὸ χελιδονάκι, τὸ παιδάκι της:

—Μικρό μου, θὰ φύγωμε, θὰ πᾶμε ταξίδι μακρινό. Σὲ λίγες μέρες θὰ ξεκινήσωμε.

—Μὰ γιατί θὰ φύγωμε, μητέρα; Δὲν εἶναι ώραία ἔδω; Ἐδῶ κανένας δὲν μᾶς πειράζει. Τὰ παιδάκια μᾶς ἀγαποῦν. Δὲν χαλοῦν τὴ φωλίτσα μας. Ἐδῶ βρίσκομε καὶ μυγίτσες καὶ κουνούπια καὶ τρῶμε. Γιατί νὰ φύγωμε;

—Ἄργότερα, παιδάκι μου, ἔδω θ' ἀρχίσουν παγωνιές καὶ χιόνια. Τὰ κουνούπια καὶ οἱ μύγες θὰ χαθοῦν. "Αν μείνωμε, θὰ πεθάνωμε ἀπὸ τὸ κρύο κι ἀπὸ τὴν πείνα.

Ἐδῶ θὰ γυρίσωμε πάλι τὴν ἄνοιξη.

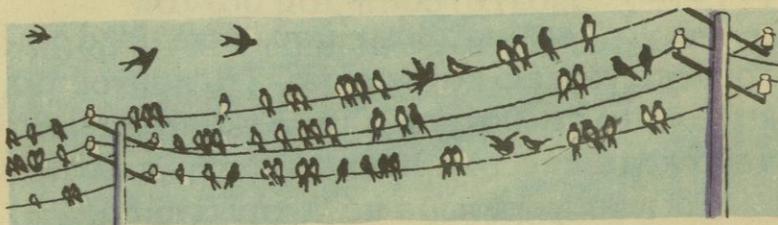
Σὲ λίγες μέρες τὰ χελιδόνια μαζεύτηκαν στὴν ἔξοχήν. Κάθισαν ἐπάνω στὰ τηλεγραφικὰ σύρματα. "Ἐνα δυνατὸ χελιδόνι, πού ταν ὁ ἀρχηγός τους, τοὺς εἶπε:

—'Ακοῦστε με, ἀδέρφια. Τώρα, ποὺ θὰ φύγωμε, ἔχομε ταξίδι μακρινό. "Έχομε νὰ περάσωμε πλατιὰ θάλασσα. 'Αλλὰ μὴ φοβᾶστε. 'Εμπρὸς καὶ πίσω θὰ πηγαίνουν τὰ χελιδόνια τὰ δυνατά. Στὴ μέση τὰ ἀδύνατα. "Αν κανένα κουραστῆ, θὰ τὸ πάρουν στὴ ράχη τους τὰ δυνατά. Μπορεῖ νὰ βρεθῆ καὶ κανένα πλοῖο.

Τὸ ξεκίνημα ἔγινε τὴ νύχτα. Τότε ποὺ τὰ γεράκια καὶ οἱ ἀετοὶ κοιμοῦνται.

Τὸ πρωὶ τὰ παιδάκια, σὰν δὲν εἶδαν χελιδόνια, λυπήθηκαν. Κατάλαβαν πὼς ἔφυγαν καὶ τὰ εὔχήθηκαν:

—Καλὸ ταξίδι, ἀγαπημένα μας πουλιά. Τὴν ἄνοιξη πάλι νὰ κοπιάσετε. Οἱ φωλίτσες σας θὰ μείνουν ἀπείραχτες. Στὸ καλὸ νὰ πάτε! Στὸ καλό!

31. Βοήθεια! Κουραστήκαμε!

~~Σ~~τὴν ἀρχὴν ποὺ ξεκίνησαν τὰ χελιδόνια, τὰ πράγματα πήγαιναν καλά. ~~Ο~~λα πετοῦσαν μὲ őρεξη. "Όλα ἀκολουθοῦσαν τὸν ἀρχηγό τους, ποὺ ἤξερε καλὰ τὸ δρόμο. Κανένα δὲν ἥθελε νὰ μένη πίσω.

Μὰ ὅταν πέταξαν ἀρκετά, μερικὰ ἄρχισαν νὰ κουράζωνται. ~~×~~

—Τσίρ τσίπλ! εἰδοπόίησαν τὸν ἀρχηγό. Βοήθεια! κουραστήκαμε, εἶπαν.

'Εκεῖνος τέντωσε καλὰ τὰ μάτια του καὶ κοίταξε παντοῦ. Κάτω ἦταν ἀτέλειωτη θάλασσα. Πέρα, μακριὰ στὸ βάθος, ἀνέ-

βαινε πρὸς τὸν οὐρανὸν μαῦρος καπνός. Ὁ
ἀρχηγὸς χάρηκε.

—Τσιβίιιτ! φώναξε δυνατά. Τυχεροὶ εἴ-
μαστε! Ἐκεῖ μακριὰ ταξιδεύει πλοῖο, θὰ
καθίσετε πάνω του καὶ θὰ ξεκουραστῆτε
ὅσο θέλετε.

—Τσίιβ, εἶπαν μερικὰ χελιδόνια. Δὲν βα-
στοῦμε νὰ φτάσωμε ώς ἐκεῖ. Εἴμαστε πολὺ⁸
κουρασμένα!

—Τσιβίιτ! φώναξε τότε ὁ ἀρχηγός. "Αν
εἶναι ἔτσι, πλησιάστε τότε στὰ μεγάλα
ἐκεῖνα πουλιά, ποὺ πετοῦν μαζί μας.

Ἦσαν πελαργοὶ καὶ ἀγριόχηνες. Μόλις
εἶδαν τὰ χελιδονάκια νὰ πλησιάζουν, κα-
τάλαβαν καὶ τὰ πήραν στὴ ράχη τους.

☒ Τί καλοσύνη ποὺ εἶχαν οἱ καημένοι οἱ
πελαργοί! Καὶ μὲ τί προθυμία τὰ δέχτηκαν
ἐπάνω τους οἱ ἀγριόχηνες! #

—Αναπαυτῆτε καλά, τοὺς ἔλεγαν. Ἐμεῖς
δὲν κουραζόμαστε. Τὰ φτερά μας εἶναι δυ-
νατά. Ἀντέχουν στὰ ταξίδια. Μέρες νὰ πε-
τοῦμε, δὲ μᾶς νοιάζει.

Σπουδαῖο ἥταν αὐτὸ τὸ ξεκούρασμα.
Πόσο καλὸ ἔκαμε στὰ καημένα τὰ χελιδό-
νια! Τ' ἄλλα, ποὺ εἶχαν κουραστὴ λιγό-
τερο, πετοῦσαν, γιὰ ν' ἀνεβοῦν ἐπάνω στὸ
πλοῖο, ποὺ εἶχε δεῖ στὸ βάθος ὁ ἀρχηγός. #

32. Στό πλοϊο τοῦ καπετάν Νικόλα.

Τὸ πλοῖο ἔκεινο ἦταν ἐμπορικό, τοῦ καπετάν Νικόλα. Πήγαινε πρὸς τὸ μέρος ποὺ ταξίδευαν καὶ τὰ χελιδόνια. Ο καπετάνιος, ἅμα τὰ εἶδε, κατάλαβε καὶ εἶπε: //

— Κουράστηκαν τὰ καημένα τὰ χελιδόνια. "Ἄς μὴν τρέχω τόσο πολύ, γιὰ νὰ μὲ φτάσουν πιὸ γρήγορα." //

Παλιὸς θαλασσινὸς ὁ καπετάν Νικόλας, εἶχε πολλὲς φορὲς δεχτῆ χελιδόνια, στὸ πλοῖο του. Σὲ λίγο γέμισε τὸ κατάστρωμα ἀπὸ πουλιά. Μέσα στὸ πλοῖο ἦταν καὶ ἕνα μικρὸ ναυτάκι, ὁ Ἀντωνάκης. Πόσο χάρηκε, σὰν εἶδε τὰ χελιδόνια! "Αν μποροῦσε, θὰ τὰ χάιδευε ὅλα.

Στὸ πλοῖο εἶχαν καὶ ἕνα μαῦρο σκύλο. Εἶχαν καὶ πέντε - ἔξι γάτους.

— Κλεῖστε τὰ ζῶα γρήγορα κάτω στὸ ἀμπάρι, εἶπε στοὺς ναῦτες ὁ καπετάνιος. Δὲν θέλω νὰ μοῦ τρομάξουν τὰ χελιδόνια. Οἱ γάτες μάλιστα μποροῦν ν' ἄρπαξουν καὶ κανένα.

Πόσο ἥσυχα κάθισαν τὰ καημένα τὰ πουλιά! Καὶ τί μεγάλη ἐμπιστοσύνη ἔδειχναν στοὺς ναῦτες καὶ στὸν καπετάν Νικόλα!

Μιὰ ὄλόκληρη μέρα καὶ μιὰ νύχτα ταξίδευε τὸ πλοῖο πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. "Ολες αὐτὲς τὶς ὥρες, ἦταν γεμάτο ἀπὸ πουλιά. "Αλλα ἔρχονταν, ἄλλα ἔφευγαν. "Οσα ξεκουράζονταν, κάπου-κάπου, σήκωναν τὸ κεφαλάκι τους καὶ ἔβλεπαν πρὸς τὸν οὐρανό. Κοίταζαν νὰ δοῦν ποὺ εἶναι οἱ ἄλλοι σύντροφοί τους. Τὸ ναυτάκι, ὁ Ἀντωνάκης, λυπόταν γιὰ ἔνα πρᾶγμα. Τὸ εἶπε μάλιστα καὶ στὸν καπετάνιο.

—Τὰ χελιδόνια εἶναι νηστικά, καπετάνιε. Δὲν διατάζετε νὰ τοὺς ρίξωμε σιτάρι καὶ ψίχουλα γιὰ νὰ φᾶνε;

—Θὰ τὸ ἔκανα, Ἀντωνάκη, ἄλλὰ τὰ χελιδόνια, παιδί μου, δὲν τρῶνε σπόρους καὶ ψίχουλα. Θέλουν μύγες, σκουλήκια, κουνούπια. Ἐμεῖς ἔδω τέτοια δὲν ἔχομε. Ἀλλὰ δὲν πειράζει. Τὸ ταξίδι κοντεύει νὰ τελειώσῃ καὶ ἔτσι, τώρα ποὺ θὰ φτάσουν στὸ μέρος τους, ἄς φᾶνε ἐκεῖ ὅ,τι θέλουν.

33. Φύγανε τὰ χελιδόνια.

Φύγανε τὰ χελιδόνια,
ἄδειες οὶ φωλιές,
δὲν λαλοῦνε πιὰ τ' ἀηδόνια
στὶς τριανταφυλλιές.

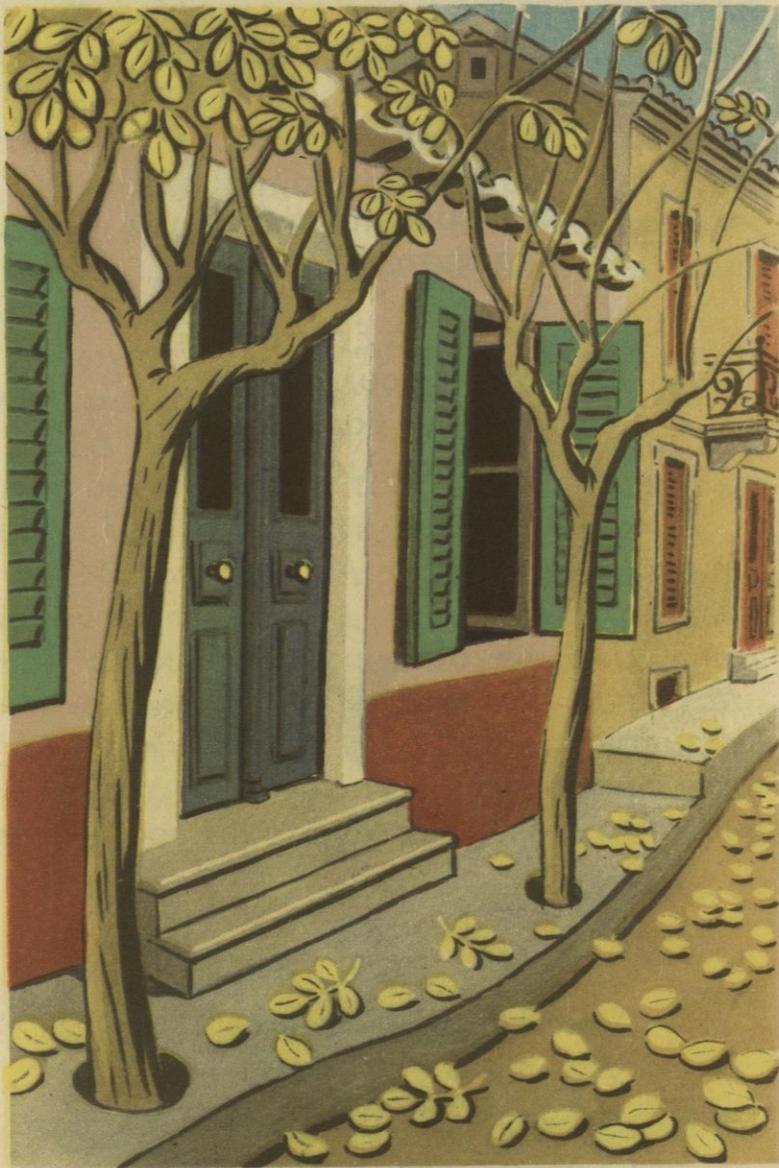
Στὸ καλό, νὰ ξαναρθῆτε,
πρόσχαρα πουλιά,
καὶ ἄγγιχτη θὰ ξαναβρῆτε
τὴν παλιὰ φωλιά.

Méliosso

Αἴνιγμα

'Απὸ πάνω σὰν τηγάνι.
'Απὸ πίσω σὰν ψαλίδι.
'Απὸ κάτω σὰν βαμπάκι.
Τί εἶναι;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Πότε συννεφιές, πότε βροχές, όλόχρυσες
λιακάδες...
«Κάστανα ζεστά!» Θὰ διαλαλοῦν οἱ κα-
στανάδες
καὶ θ' ἀρχίσουν τὰ μαθήματά μας πάλι.
Τὸ φθινόπωρο σιγὰ - σιγὰ προβάλλει...

Στ. Μπολέτσης

34. ΣΤὸ ΠΕΡΙΒÓΛΙ ΤΟῦ ΔΕÍΟΥ.

§ Μιὰ μέρα φθινοπωρινή, ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο κατέβηκαν στὸν κάμπο. Ἐκεῖ ἦταν τὸ περιβόλι καὶ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου τους.

§ Τὰ δέντρα καταφορτωμένα λύγιζαν ἀπὸ ὄπωρικά. Περισσότερος ὁ καρπὸς καὶ λιγότερα τὰ φύλλα. § §

‘Ο θεῖος ἦταν ἐκείνη τὴν ὥρα μὲ τὸν Κοσμά, τὸ μανάβη, ποὺ εἶχε ἔρθει ν' ἀγοράσῃ σταφύλια. Δέχτηκε τοὺς ἀνεψιοὺς μὲ χαρά.

— Ἐλάτε, παιδιά μου. Σκαρφαλώστε στὰ δέντρα καὶ φᾶτε. Ἀχλάδια, μῆλα, δαμά-

σκηνα. "Εχομε ἀπ' ὅλα. "Ο, τι θέλει ἡ ψυχή σας.

'Ο Τάσος τράβηξε σὲ μιὰ φουντωτὴ μηλιά. "Ετρωγε καὶ δὲν χόρταινε. Εὔωδίαζαν ἐκεῖνοι οἵ καρποί. Τί γλύκα! Τί νοστιμάδα!

'Ο Θύμιος προτίμησε μιὰ δαμασκηνιά. Εἶχε κι ἔνα καλαθάκι καὶ μάζευε. "Ενα στὸ καλάθι, ἄλλο στὸ στόμα.

'Ο θεῖος χαιρόταν μὲ τὴν ὅρεξη ποὺ εἶχαν τὰ παιδιά.

"Οταν κατέβηκαν ἀπὸ τὰ δέντρα, τοὺς ἔδωσε ἀπὸ ἔνα καλάθι κι ἀπὸ ἔνα μαχαίρι καὶ τὰ πῆγε στὸ ἀμπέλι. Οἱ κληματόβεργες λυγοῦσαν. Σαββατιανά, ροδίτες, μοσχάτα, ὅλα γλυκύτατα. Οἱ ρῶγες χοντρὲς σὰν κορόμηλα.

— Εὐλογημένος καρπός, εἶπε ὁ θεῖος. Τρία πράγματα εὐλόγησεν ὁ Θεός: Γὸν σίτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον.

Τὴν ὥρα ποὺ ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα μιὰ γριούλα, ἡ κυρα-Ξενιά, κουβέντιαζε. Τὰ εἶχε βάλει μὲ τὰ σπουργίτια. Κουβέντιαζε μαζί τους, σὰν νὰ εἶχε μπροστά της ἀνθρώπους.

— Καλέ, δὲν πᾶτε στὶς συκιές; Τί ἔρχεστε καὶ τρώτε τὰ δικά μου τὰ σύκα, ποὺ ἥλιαζω;

Ἡ καημένη εἶχε ἀπλωμένα μερικὰ σύκα
στὶς καλαμωτὲς καὶ τὰ σπουργίτια τῆς τὰ
ἔτρωγαν.

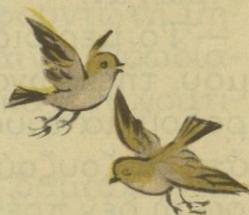
— Τὸ μερίδιό τους παίρνουν, κυρα-Ξενιά
μου, τῆς φώναξε γελώντας ὁ θεῖος. Τὰ με-
ροδούλια τους. Μᾶς καθαρίζουν τὰ δέντρα
ἀπ' τὰ ζουζούνια καὶ τὶς κάμπιες. Γιὰ πλη-
ρωμὴ δὲν πρέπει νὰ τὰ ἀφήνωμε νὰ τρῶνε;

Τὴν ὥρα ἐκείνη τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ
τραγουδοῦν ἔνα τραγούδι γιὰ τὰ σπουρ-
γίτια.

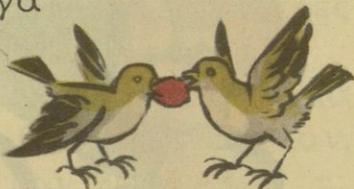
35. Τὸ τσιριτρό.

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν ὄχτὼ σπουργίτες
καὶ τρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ἐχτυπούσανε τὶς μύτες
καὶ κουνοῦσαν τὶς οὐρὲς
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρές.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω πώπω σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν, κι ὀλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδώντας στὸν ἀέρα.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό! ♫ ♫

Ζαχαρίας Παπαγιωνίου

36. ΣΤὸ ἀμπέλι.

"Υστερα προχώρησαν στὸ ἀμπέλι. Τὰ παιδιὰ μὲ τὰ καλάθια καὶ μὲ τὰ μαχαίρια ἄρχισαν νὰ κόβουν.

—Ροδίτες πιὸ πολλούς, παιδιά, νὰ κόβετε. Αὔτοὶ εἶναι πιὸ ὕριμοι, εἶπε ὁ θεῖος. Οἱ φράουλες καὶ οἱ σιδερίτες ἀκόμα βαστοῦν, δὲν ὠρίμασσαν καλά.

"Οπως ἔκοβαν, φρούτ! πετοῦσαν ἀπὸ τὶς ρίζες τσίχλες καὶ σπουργίτια. Κάπου κάπου ξετρύπωνε καὶ κανένας κότσυφας.

—Βόσκουν τὰ καημένα, ἔλεγε ὁ θεῖος. "Ας εἶναι καρπὸς καὶ ἀς τρῶνε κι αὐτά.

Σὲ λίγο τὸ μάζεμα τῶν σταφυλιῶν τελείωσε. Οἱ κόφες γέμισαν καὶ ζυγίστηκαν. Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἔκαμαν τὸ λογαριασμό. Ὁ Κοσμάς, ὁ μανάβης, πλήρωσε καὶ φόρτωσε.

Σὲ καλὴ μεριὰ τὰ χρήματα, κυρ-Χρίστο, εἶπε, ὅταν ἔφευγε.

—Κι ἐσὺ καλὰ κέρδη, ἦταν ἡ ἀπάντηση τοῦ θείου.

Κοντὰ στ' ἀμπέλι τοῦ θείου, κάτω ἀπὸ ἔνα πλατάνι, ἔβγαινε νερὸ δροσερό. Ὁ Θύμιος μὲ τὸν Τάσο δίψασαν καὶ πῆγαν νὰ πιοῦν.

—Παιδιά, προσοχή. Έκει πηγαίνουν πολλές μέλισσες. Νὰ μὴν τὶς πειράξετε. Θὰ σᾶς ριχτοῦν, εἶπε ὁ θεῖος.

Αὐτὸ τοὺς τὸ εἶπε, γιατὶ ὁ Θύμιος συχνὰ τὶς πείραζε. Ὅταν ἔβλεπε μέλισσες, ἐννοοῦσε σώνει καὶ καλὰ νὰ τὶς κυνηγᾶ.

37. Τὸ φδινόπωρο.

Χειμώνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιά,
γοργὰ δὲ πελαργὸς τὰ πελαγώνει,
κι ἡ φλύαρη χελιδονοφωλιά
χορτάριασε παντέρημη καὶ μόνη.

Τοῦ σπίνου χάθηκε ἡ γλυκιὰ λαλιά,
φοβήθηκε δὲ μελισσουργὸς τὸ χιόνι,
κι ἡ σουσουράδα κάτω στὴν ἀκρογιαλιὰ
δὲν τρέχει, δὲν πηδᾶ, δὲν καμαρώνει.

Στῆς λυγαριᾶς τ' ὀλόξερο κλαδί,
τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
ὅ καλογιάννος πρόσχαρος προβάλλει.

Μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ σιγανά,
μικρὸς προφήτης φτερωτός, μηνᾶ
τὴν ἄνοιξη, ποὺ θὰ γυρίσῃ πάλι.

Γεώργιος Δροσίνης

38. Ἡ βροχούλα.

Τίκ! τάκ! στὸ πλακόστρωτο. Τίκ! τάκ! πάνω στὰ κεραμίδια. Εἶναι ἡ βροχούλα, ποὺ πέφτει σιγανή, τραγουδιστή. Πολλὲς σταλαματιές χτυποῦν τὸ παράθυρο, ποὺ εἶναι ἡ Φωτούλα.

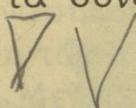
— "Ηρθαμε, Φωτούλα, νὰ σὲ χαιρετήσωμε. Πᾶνε πιὰ οἱ ζέστες τοῦ καλοκαιριοῦ. "Εφτασε τὸ φθινόπωρο. Θὰ φυσᾶ ἀέρας. 'Ο οὐρανὸς θὰ συννεφιάζῃ, θὰ βρέχη συχνά. Τὰ φύλλα τῶν δέντρων θὰ κιτρινίσουν καὶ θὰ πέσουν στὴ γῆ. "Οπως θὰ πηγαίνης στὸ σχολεῖο, θὰ βρέχεται τὸ φορεματάκι σου.

Αύτὰ λέει ἡ βροχὴ στὴ Φωτούλα, ποὺ εἶναι δυσαρεστημένη, ποὺ βρέχει. Πῶς θὰ ἥθελε νὰ εἶναι πάντοτε καλοκαίρι! Νὰ μὴ συννεφιάζῃ! Νὰ μὴ βρέχῃ ποτέ!

'Ο μπαρμπα - Σπύρος ὅμως, ὁ γείτονάς τους, σκέφτεται ἀλλιώτικα. Βλέπει τὴ βροχούλα καὶ τρίβει τὰ χέρια του ἀπὸ χαρά. Καὶ ὅσο πιὸ πολὺ ἡ βροχὴ δυναμώνει, ἀλλο τόσο αύτὸς χαίρεται.

— Στέφανε! λέει στὸ γιό του. Στὴν ὄρα της ἥρθε, παιδί μου, ἡ βροχή. Ἡρθε γιὰ νὰ δουλέψωμε τὰ χωράφια μας καὶ νὰ τὰ σπείρωμε. Δοξασμένος ἀς εἶναι ὁ ἄγιος

Θεός. "Ολα τὰ δίνει μὲ τὴ σειρά τους. Ἐ-
μεῖς μονάχα εἴμαστε ἀνυπόμονοι. Νὰ ἔχης
ἔτοιμα τὰ σύνεργα. Αὔριο θ' ἀρχίσωμε
χωράφι.

39. Ψιχαλίζει.

Ψιχαλίζει! Ψιχαλίζει
στὴ μικρή μας τὴν αὐλή...
Τὸ φθινόπωρο ἀρχίζει,
τ' ἀγαπῶ πολύ, πολύ.

Τό χω μέσα στὴν καρδιά μου
καὶ πετάω ἀπ' τὴ χαρά,
νὰ μαζεύω στὴν ποδιά μου
φύλλα κίτρινα, ξερά.

Θέ μου, ὅταν πιάνη μπόρα,
τὰ παιδάκια τὰ φτωχὰ
καὶ τὰ σπουργιτάκια τώρα
μὴν τ' ἀφήνης μοναχά.

Κι ἔτσι, ὅταν ψιχαλίζῃ
στὴ μικρή μας τὴν αὐλή,
τὸ φθινόπωρο, ποὺ ἀρχίζει,
θὰ μ' ἀρέση πιὸ πολύ.

'Ιωσὴφ Κυπριανὸς

40. Τὸ ὄργωμα.

Τὴν ἄλλη μέρα οἱ γεωργοὶ πῆγαν στὰ χωράφια τους. Πῆγαν γιὰ νὰ ὀργώσουν. Τραγουδοῦν χαρούμενοι. Ὁ μπαρμπα-Σπύρος μὲ τὸ Στέφανο πῆγαν ἀπὸ τοὺς πρώτους.†

Τὰ δυό τους βόδια ξεκούραστα σέρνουν τὸ ἀλέτρι. Τὸ ὑνὶ σκίζει τὴ γῆ βαθιά. Τὸ χῶμα ἀνασηκώνεται. Τὸ χωράφι παίρνει ἄλλη ὅψη τώρα ποὺ ὀργώνεται.

—'Ωώ! Μελή. 'Ωώ! Κανέλη, ἀκούεται ὁ Στέφανος.

Στὸν μπαρμπα-Σπύρο ἀρέσει αὐτὴ ἡ φωνὴ. Τοῦ φαίνεται σὰν τραγούδι. Νέος ὥργωνε ὁ ἴδιος. Τώρα ποὺ γέρασε, ὀργώνει ὁ Στέφανος. Ο Στέφανος εἶναι παιδὶ ὑπάκουο, ἀγαπάει τὴ δουλειά. Τὰ βόδια τὰ προσέχει. Βουκέντρα δὲν μεταχειρίζεται. Δὲν θέλει νὰ κάνῃ τὰ ζῶα του νὰ πονοῦν. Τὰ χωράφια τὰ ἔχει καλοπεριποιημένα.

—"Αν ἔκανε, πατέρα, λίγες μέρες γλυκές, ὅπως σήμερα, θὰ τελειώναμε τὰ ὀργώματα. "Υστερα θ' ἀρχίζαμε τὴ σπορά, λέει ὁ Στέφανος.

Καὶ χαίρεται, ποὺ βλέπει τὶς αὐλακιές νὰ πληθαίνουν.

Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ὅλα θὰ γίνουν, παιδί μου.

Ανάμεσα στὰ βάτα ἐκείνη τὴν ὥρα ἔνα παιδὶ ψάχνει γιὰ μανιτάρια. Εἶναι ὁ Γιαννάκης. Παιδὶ ὄρφανό. Κάπου-κάπου φωνάζει σὰν τὸ Στέφανο.

—'Ωώ! Μελή. 'Ωώ! Κανέλη.

‘Ο γερο-Σπύρος φώναξε τὸ Γιαννάκη κοντά του.

— “Ασχημα κάνεις, παιδί μου, νὰ γυρίζης στὶς ἐρημιές γιὰ μανιτάρια. Πρέπει νὰ μάθης γράμματα. ” Όσο γιὰ τὰ μανιτάρια, τὰ βρίσκεις, δποτε θέλεις.

“Οταν σήμανε ὁ ἑσπερινός, τὸ ὅργωμα σταμάτησε. ‘Ο μπαρμπα - Σπύρος καὶ ὁ Στέφανος ἔκαμαν τὸ σταυρό τους. ” Υστερα κίνησαν γιὰ τὸ χωριό. ‘Ο γέρος πῆρε μαζί του καὶ τὸ Γιαννάκη. Σ’ ὅλο τὸ δρόμο τὸν συμβούλευε σὰν παιδί του.

‘Ο Γιαννάκης ἀκούει τὰ λόγια ἐκεῖνα προσεχτικά. Απὸ κανένα δὲν ἔχει ἀκούσει τέτοια λόγια. Γιὰ μιὰ στιγμὴ βουρκώνουν τὰ μάτια του.

— Δὲν ἔχω βιβλίο, λέει στὸ μπαρμπα - Σπύρο. Πῶς θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

↗ Αὐτὸ νὰ μὴ σὲ στενοχωρῇ. Βιβλίο, σάκα καὶ δ, τι χρειάζεται θὰ σοῦ τὰ ἀγοράσω, ἀπαντᾶ ὁ καλὸς γέροντας.

— Τότε θὰ πηγαίνω. Καὶ ἄλλη φορὰ δὲν θὰ ξαναφύγω ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Καὶ ὁ Γιαννάκης τήρησε τὸ λόγο του. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μπαρμπα - Σπύρου τελείωσε τὸ Δημοτικό. +

f

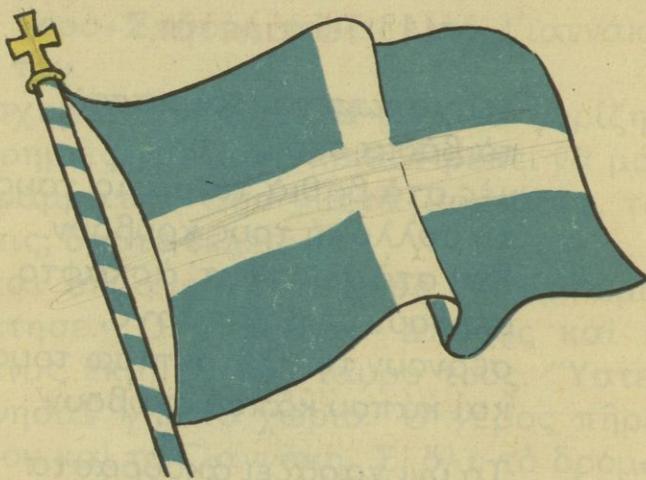
41. Τὸ ἀλέτρι.

Ζευγαρωμένα, ταιριαστὰ
τὰ βόδια στὸ ζυγό,
μὲς στὰ βαθιὰ τὰ μάτια τους
τὴ συλλογή τους κρύβουν.
Καὶ στὸ χωράφι τ' ἄσκαφτο
σέρνουν μὲ βῆμα ἀργό,
σέρνουν τὸ ἀλέτρι πίσω τους
καὶ κάπου κάπου σκύβουν.

Τὸ ύνι χαράζει ἀκούραστα
τ' αὐλάκι τὸ βαθύ,
ξεσκάβοντας, τινάζοντας
τὴν πέτρα, τὸ κοτρώνι.
Κι ὁ ζευγολάτης ἄφωνος
τ' ἀλέτρι ἀκολουθεῖ
καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερή
τὰ βόδια του κεντρώνει.

*
Εὔλογημένο τρεῖς φορὲς
τ' ἀλέτρι τὸ βαρύ!
Εὔλογημένα τρεῖς φορὲς
τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης!
Κι εὔλογημένη τρεῖς φορὲς
ἡ γῆ πού, καρπερή,
μὲ δίχως βαρυγκόμηση,
μᾶς δίνει τὰ καλά της! *

Ιωάννης Πολέμης

42. Γιορτάζει ή Σημαία μας.

Τὸ σχολεῖο σήμερα γέμισε σημαιούλες. Ἡ αὐλή, ἡ εἰσοδος, οἱ αἴθουσες, ὅλα εἶναι σημαιοστολισμένα. Παντοῦ βλέπεις σημαῖες τῆς ξηρᾶς καὶ σημαῖες τῆς θάλασσας. Εἶναι ἡ γιορτὴ τῆς Σημαίας.

Ο δάσκαλος ἔχει τὰ παιδιὰ παραταγμένα στὸ προαύλιο τοῦ σχολείου. Ο σημαιοφόρος κρατεῖ τὴ σημαία καὶ ἐκεῖνα ἀκίνητα τὴ χαιρετοῦν. Αὐτὴ κυματίζει. Ἐπάνω της λάμπει ὁ ἄγιος σταυρός. "Ἐνας μαθητής, μὲ ὥραία φωνή, λέει τὸ ποίημα τῆς Σημαίας.

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρίζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου χτυπῶ.
Σὰν ἄγια σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ!

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
—Νά 'σαι πάντα δοξασμένη,
ῳ Σημαία γαλανή.

Ιωάννης Πολέμης

"Υστερα μιλεῖ γιὰ τὴ Σημαία ὁ δάσκαλος. Μιλεῖ γιὰ τὸ γαλάζιο καὶ τὸ ἄσπρο τῆς χρῶμα. Λέει πώς κυματίζει στὰ καράβια μας δοξασμένη ἀπὸ θάλασσα σὲ θάλασσα.

—"Οταν τὴ βλέπετε, παιδιά μου, εἶναι σὰν νὰ βλέπετε τὴν Ἑλλάδα μας. "Οπου τὴν ἀντικρίζετε, νὰ τὴ χαιρετᾶτε μὲ εὐλάβεια. "Οταν μεγαλώσετε καὶ γίνετε στρατιῶτες, καὶ τὴ ζωή σας νὰ θυσιάζετε γι' αὐτή.

Μὲ αὐτὰ τὰ ὡραῖα λόγια τελείωσε τὴν δημιούργια του ὁ δάσκαλος τὴν ἡμέρα, ποὺ ἦταν ἡ γιορτὴ τῆς Σημαίας μας.

43. 'Ο σιδηρουργός.

Τὸ σιδηρουργεῖο τοῦ Μιχάλη εἶναι κοντὰ στὴ μικρὴ πλατεία. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ ὁ Γρηγόρης, ὁ ξυλουργός, καὶ ὁ μπαρμπα - Σταμάτης, ὁ μπαλωματής.

Τί σιδερικὰ ἦταν ἐκεῖνα ποὺ εἶχε στὸ μαγαζί του ὁ Μιχάλης! 'Υνιά, δικέλια, κλειδαριές, πέταλα, καρφιά, ἔβλεπες ὅτι ἤθελες.

Μὲ τὸ σφυρὶ στὸ χέρι χτυποῦσε ἔνα πυρωμένο σίδερο πάνω στὸ ἀμόνι. Τὸν βοηθοῦσε καὶ ἔνα παιδί. Καὶ οἱ δυό τους ἦσαν κατάμαυροι ἀπ' τὰ κάρβουνα.

Σοῦ ἔφερα, κύρ-Μιχάλη, τὸ ύνι μας, τοῦ εἶπε ὁ Χρόνης. Στράβωσε ἡ μύτη του, νὰ τὸ διορθώσης.

'Ο Μιχάλης τὸ πῆρε καὶ τὸ κοίταξε.

— "Αφησέ το, παιδί μου, καὶ θὰ τὸ διορθώσω. Σήμερα ὅμως καὶ αὔριο δὲν εύκαιρω. Μεθαύριο θὰ εἶναι ἔτοιμο."

'Ο Χρόνης κοίταζε τὸ φυσερό. Τὴν ὕρα ἐκείνη ὁ βοηθὸς τοῦ Μιχάλη τραβοῦσεν ἔνα σκοινὶ καὶ τὸ φυσερὸ φυσοῦσε: φούκου! φούκου! Μὲ τὸ φύσημα ἡ φωτιὰ δυνάμωνε καὶ τὸ σίδερο κοκκίνιζε.

'Ο Χρόνης κοίταζε καὶ τὰ μπράτσα τοῦ σιδερᾶ. Τί δυνατὰ ποὺ ἦσαν! Παρακολουθοῦσε πῶς χτυποῦσε τὸ πυρωμένο σίδερο πάνω στὸ ἀμόνι καὶ πῶς ὑστερα ἀπὸ λίγο ἄρχιζε νὰ μαυρίζῃ. Τότε πάλι τὸ ξανάβαζε στὴ φωτιά.

Πόσο θὰ ἤθελε ὁ Χρόνης νὰ τραβοῦσε

κι αύτὸς τὸ σκοινὶ καὶ νὰ κάνη μὲ τὸ φυσερὸ φούκου! φούκου!

’Απ’ ἔκει ὁ Χρόνης πῆγε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸ Γρηγόρη, τὸν ξυλουργό, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη, μὰ ἔκεινος ἔλειπε.

”Οταν γύρισε σπίτι, μιλοῦσε ὅλο γιὰ τὸ σιδηρουργὸ καὶ γιὰ τὰ σιδερικά του.

λ Δ’ Ο Μιχάλης εἶναι πολὺ χρήσιμος γιὰ τὸ χωριό, παιδί μου, τοῦ εἶπε ὁ πατέρας. Γιὰ σκέψου, ἀν ἔλειπε. Θὰ ἔπρεπε νὰ πηγαίνουμε γιὰ τὸ παραμικρὸ στὴν πολιτεία. Καὶ εἶναι τεχνίτης πολὺ καλός. ”Ολα τὰ σιδερικὰ ποὺ χρειαζόμαστε στὸ χωριό, αὐτὸς τὰ φτιάνει.

— Εἶδα δεμένα καὶ δυὸ ἄλογα, πατέρα, ἀπ’ ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζί. Τί ἥθελαν ἔκει;

— Τοῦ τὰ πηγαίνουν καὶ τὰ πεταλώνει, παιδί μου. Καὶ εἶναι ἄριστος καὶ στὸ πετάλωμα. Μόνος του φτιάχνει τὰ καρφιά, μόνος του τὰ πέταλα, μόνος του ὅλα.

— Εἶδα καὶ ἔναν τροχὸ πέτρινο.

— Τὸν ἔχει γιὰ τρόχισμα, παιδί μου. Τσεκούρια, μαχαίρια, κλαδευτήρια, ψαλίδια, ὅλα μπορεῖ νὰ τὰ τροχίσῃ.

”Οταν σὲ λίγο ὁ Χρόνης ἔμεινε μόνος, πήρε τὸ τετράδιο καὶ ζωγράφισε τὸ Μιχάλη. Ζωγράφισε καὶ τὸ φυσερὸ καὶ τὸ ἀμόνι του.

44. Ὁ σιδεράς.

Τὰ μπράτσα του, γιά ίδέστε,
γυαλίζουν μελανά.

Τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἀμόνι του χτυπᾶ!

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ξέρει
ποτέ του γαλανά.

Τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του,
θωρεῖ παντοτινά.

Τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἀμόνι του χτυπᾶ.

= ✓ "Εχει παιδιά, γυναίκα,
γι' αύτοὺς τόσον καιρό
σιδερικὰ σκαρώνει
κάθε λογῆς σωρό. =

Τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἀμόνι του χτυπᾶ.

Τέλλος Ἀγρας

45. Ό Γρηγόρης ό ξυλουργός.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ ὁ Χρόνης πῆγε στὸ ξυλουργεῖο τοῦ Γρηγόρη. Εὔτυχῶς ἦταν ἔκει. Πριόνιζε μιὰ σανίδα. "Ολο τὸ πάτωμα ἦταν γεμάτο πριονίδια καὶ ροκανίδια σκορπισμένα. Σ' ἐναὶ μεγάλο τραπέζι, τὸν μπάγκο, ἦσαν τὰ ἐργαλεῖα. 'Απ' αὐτὰ ὁ Χρόνης ἄλλα ἤξερε καὶ ἄλλα δὲν ἤξερε. Εἶδε τὸ πριόνι, τὴν πλάνη, τὸ σκεπάρνι, τὴν τανάλια, τὸ καθένα στὴ θέση του.

Μέρικὰ ἐργαλεῖα τοῦ φάνηκαν περίεργα. Τὰ ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά. Δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ σὲ τί τὰ χρησιμοποιοῦσε ὁ ξυλουργός. "Οταν ἔκεινος τελείωσε τὸ πριόνισμα, ὁ Χρόνης τοῦ εἶπε τὴν παραγγελία ποὺ εἶχε ἀπὸ τὸν πατέρα του: νὰ ἔρθη γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη.

—Δὲν μπορῶ, παιδί μου, οὔτε αὔριο οὔτε μεθαύριο νὰ ἔρθω. Τὴν ἄλλη ἔβδομάδα θὰ εύκαιρήσω.

—"Εχουν λυγίσει τὰ ξύλα τῆς ἀποθήκης, κύρ Γρηγόρη καὶ κοντεύουν γὰ σπάσουν, μοὺ εἶπε ὁ πατέρας. "Οσο μπορεῖς, ἔλα γρηγορώτερα. Εἶναι ἀνάγκη.

— Καταλαβαίνω, παιδί μου, ἀλλὰ τί νὰ σᾶς κάμω. "Εχω δουλειὰ ἄλλη, πιὸ βιαστική. Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὴν ἀφῆσω στὴ μέση. Φτιάνω μιὰ σκεπή. Εἶναι φθινόπωρο καὶ μπορεῖ νὰ βρέξῃ. Καὶ τότε δίχως σκεπή, τί θὰ γίνη τὸ σπίτι;

Καί, παίρνοντας ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ξύλα ἐνα χάρακα, λέει τοῦ Χρόνη:

— Καὶ τώρα μιὰ ποὺ ἥρθες στὸ μαγαζί μου, στάσου νὰ σου δώσω κι ἔνα χάρακα, νὰ ριγώνης τὰ τετράδιά σου. Εἶναι ἀπὸ ὀξυά. Δὲ στραβώνει. Τέτοιον ἔχει καὶ ὁ γιός μου ὁ Νικολός.. Μοῦ φαίνεται πῶς είστε συμμαθητές.

— Εἴμαστε καὶ φίλοι καὶ πολλὲς φορὲς μελετοῦμε καὶ μαζί, πρόσθεσε ὁ Χρόνης.

— Νὰ μελετᾶτε, παιδί μου. Έμεῖς γιὰ σᾶς κοπιάζομε. Φροντίστε νὰ μάθετε γράμματα, γιὰ νὰ γίνετε καλοὶ ἀνθρωποι.

✓ Τὴν ἄλλη ἑβδομάδα ὁ Γρηγόρης πήγε καὶ διόρθωσε τὴν ἀποθήκη. "Αν τὴν ἀφηναν μερικὲς μέρες ἀκόμα, θὰ ἔπεφτε καὶ τὸ σπίτι τοῦ Χρόνη θὰ πάθαινε μεγάλη ζημιά.

➤ Πόσες τέτοιες ζημιὲς δὲν προλάβαινε ὁ καλὸς ξυλουργὸς στὸ χωριὸ μὲ τὴν τέχνη του!

46. Ο μπαρμπα - Σταμάτης.

"Αλλη μιὰ μέρα δ ḵρόνης ἔφερε τὰ παπούτσια του καὶ τὰ μπάλωσε δ μπαρμπα-Σταμάτης.

Αύτὸς εἶναι ἔνα συμπαθητικὸν ψεροντάκι, ποὺ τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι στὸ χωρίσ. Ἡ δουλειά του ἦταν νὰ διορθώνῃ παπούτσια. Γιὰ μαγαζάκι εἶχε τὸ ἄνοιγμα μιᾶς πόρτας. Αύτὸ ἵσια-ἵσια μονάχα τὸν ~~ἴδιο~~ χωροῦσε. Εἶχε καὶ ἔνα τραπεζάκι γεμάτο ἔργαλεῖα: Σφυριά, βελόνες, φαλτσέτες,

καρφιά, ὅτι χρειαζόταν γιὰ τὴ δουλειά του.

Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο εἶχε καλὸ ὑποδηματοποιεῖο. "Εκανε ἀρκετὴ δουλειά. Μᾶς ὅταν ἦρθαν οἱ ἔχθροι δὲν τοῦ ἄφησαν τίποτε. Καὶ ὅμως τὸ γεροντάκι δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του.

"Ας εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός, ποὺ βρέθηκε καὶ τούτη ἐδῶ ἡ τρυπίτσα καὶ βγάζω τὸ ψωμάκι μου, ἔλεγε συχνά. =

"Οταν τὰ παιδιά περνοῦσαν γιὰ τὸ σχολεῖο, στέκονταν καὶ τὸν παρακολουθοῦσαν. Σκυμμένος πάνω στὸ τραπεζάκι του, κάρφωνε τακούνια, σόλες, ὅτι τύχαινε. "Άλλοτε ἔκανε ὥραία καινούργια παπούτσια. Τώρα ὅμως δὲν εἶχε μηχανή, γιὰ νὰ τὰ γαζώνῃ. Οὕτε καὶ καλαπόδια. Γι' αὐτὸ καὶ ἔκανε μονάχα διορθώματα. ✓

Μιὰ μέρα τὰ παιδιά συζητοῦσαν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του τί παιγνίδι νὰ παίξουν. 'Ο μπαρμπα-Σταμάτης πετάχτηκε καὶ τοὺς εἶπε γελώντας:

—"Αν μὲ ρωτούσατε, θὰ σᾶς ἔλεγα νὰ παίξετε τὸ κυνηγητό. Αὐτὸ τὸ παιγνίδι συμφέρει σ' ἐμένα.

— Καὶ γιατί, μπαρμπα-Σταμάτη, σὲ συμφέρει; ρώτησε ὁ Θάνος.

—Γιατί μὲ τὰ τρεχάματα χαλάτε πιὸ πολὺ τὰ παπούτσια σας. Θὰ τὰ φέρετε νὰ τὰ διορθώσω ἔγῳ κι ἔτσι θὰ ἔχω πάντα δουλειά.

✓ Γκαὶ ὅμως, δὲν ᾔταν ἄνθρωπος ποὺ ἀγαποῦσε τὰ χρήματα ὁ μπαρμπα - Σταμάτης. Αὐτὸ τὸ εἶπε στὰ παιδιὰ γιὰ ἀστεῖο. Πόσες φορὲς δὲν ἔκανε διορθώματα σὲ φτωχούς, χωρὶς νὰ πάρη τίποτε! ✓

✓ "Ενα πρωὶ περνοῦσε ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του ἔνα παιδάκι ὁρφανό, ὁ Βασιλάκης. Τὸ γεροντάκι τὸν φώναξε:

—"Ελα δῶ, Βασιλάκη. Φέρε, παιδί μου, τὰ παπούτσια σου νὰ σου τὰ διορθώσω.

—Δὲν ἔχω χρήματα, μπαρμπα - Σταμάτη, εἶπε τὸ παιδί.

—Δὲν πειράζει. "Οταν θὰ μεγαλώσης καὶ θὰ κερδίσης, τότε μοῦ τὰ δίνεις.

Νά γιατὶ τὸν ἀγαποῦσε ὅλο τὸ χωριὸ τὸν καλὸν αὐτὸν ἄνθρωπο.

47. Ὁ τρύγος

Σὰν ἦρθε ὁ καιρὸς τοῦ τρύγου, τὸ χωριὸ κατέβηκε στὸν κάμπο. Κατέβηκε νὰ τρυγήσῃ. Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους κατέβηκαν καὶ ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο.

— "Ηρθαμε, θεῖε, νὰ σὲ βοηθήσωμε, εἶπαν τὰ παιδιά.

— Κάματε καλά, παιδιά μου. Ὁ τρύγος θέλει χέρια. Δὲν ἀκοῦτε ποὺ λένε: Θέρος, τρύγος, πόλεμος; Τὰ τρία αὐτὰ θέλουν ξεσηκωμό. "Ολοι νὰ βοηθοῦν

Στὸν κάμπο ἀκούγονται γέλια, φωνές, τραγούδια. Σ' ὅλα τὰ ἀμπέλια τρυγοῦν. Παιδιά, κορίτσια, ἄντρες, γυναῖκες, ὅλοι εἶναι ριγμένοι στὴ δουλειά. Τὰ καλάθια πηγαινοέρχονται. Στὰ πατητήρια πατοῦν. Τὰ σταφύλια γίνονται μοῦστος. Αὐτὸς θὰ βράση μέσα στὰ βαρέλια καὶ θὰ γίνη κρασί.

Στὸ γειτονικὸ ἀμπέλι μερικὰ παιδιά τρυγοῦν ἀπρόσεχτα. Ὁ πατέρας τὰ συμβουλεύει:

— Νὰ παίρνετε τὰ κλήματα μὲ τὴ σειρά. Νὰ κόβετε ὅλα τὰ σταφύλια. Νὰ καθαρίζετε τὶς ρῶγες τὶς σάπιες. Ἄλλιως δὲν θὰ γίνη καλὸ τὸ κρασί μας, θὰ ξινίση.

‘Ο Θύμιος καὶ ὁ Τάσος εἶναι προσεχτι-

κοί. Ψάχνουν καλὰ τὰ κλήματα. Δὲν ἀφήνουν σταφύλι ἀτρύγητο οὕτε σάπιες ρῶγες.

Τὴν ὥρα ποὺ τρυγοῦσαν, ἥρθε ἔνας ἄνθρωπος μὲ γένια. Εἶχε καὶ τουφέκι στὸν ὅμο. Στὴ μέση του εἶχε κρεμασμένο ἔνα σκοινί. Χαιρέτησε, στάθηκε λίγο καὶ ἔφυγε.

—Εἶναι ὁ ἀγροφύλακας. Αὐτὸς φυλάει καὶ τ' ἀμπέλια. "Αν δῆ κανένα κλέφτη, τὸν πιάνει καὶ τὸν πηγαίνει στὴν Ἀστυνομία, εἶπε ὁ θεῖος.

—Τί ἄγρια ποὺ κοίταζε! παρατήρησεν ὁ Τάσος!

—Καὶ ὅμως εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Τοῦ ἔμπιστευόμαστε τὴν περιουσία μας καὶ τὴ φυλάει. Δὲν μᾶς γίνονται ζημιές.

Τὸ βράδυ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου σὰν νὰ εἶχε γιορτή. Μαζεύτηκαν οἱ γείτονες καὶ κουβέντιαζαν. "Ἐλεγαν γιὰ τὸν καρπό, γιὰ τὸ κρασί, γιὰ τὰ κτήματα. "Ἐλεγαν καὶ ἀστεῖα. "Ενας ἔπαιζε καὶ φλογέρα.

‘Ο Τάσος καὶ ὁ Θύμιος κοιμήθηκαν στὴν καλύβα. Τί γλυκός ἦταν ἐκεῖνος ὁ ὑπνος!

—Χρόνια θὰ θυμοῦμαι, Θύμιο, αὐτὴ τὴ βραδιὰ τοῦ τρύγου, εἶπε ὁ Τάσος.

—Κι ἔγὼ τὸ ἵδιο, εἶπε ὁ ἀδερφός του.

48. 28^η Οκτωβρίου.

Σὲ κάθε σπίτι ἀνεμίζει σήμερα καὶ μιὰ σημαία. Μικροὶ καὶ μεγάλοι εἶναι ὅλο χαρά. Οἱ καμπάνες χτυποῦν. Γιορτάζει ἡ πατρίδα μας.

Στὴν ἐκκλησία τοῦ μικροῦ χωριοῦ εἶναι μαζεμένος ὅλος ὁ κόσμος. Θὰ ψάλουν τὴ δοξολογία. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ σχολεῖο μὲ τὴ σημαία του. Τὴν κρατεῖ τὸ πιὸ ψηλὸ παιδί, ὁ Λιάκος. Αὕτὸς εἶναι ὁ σημαιοφόρος. Τραγουδοῦν καὶ τραγούδια ἡρωικά.

Ἐπάνω στὸ Δεσποτικὸ εἶναι γραμμένο
ἐνα ΟΧΙ. Καὶ πιὸ κάτω μιὰ ἄλλη ἐπιγραφή:

28 Οκτωβρίου 1940

Ο παπᾶς φορεῖ τὰ Ἱερὰ ἅμφια καὶ βάζει «εὐλογητός». Οἱ ψάλτες ψάλλουν. Τὸ ἐκκλησίασμα κάνει τὸ σταυρό του.

Οταν ἦρθε ἡ ὥρα, ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε στὸ Δεσποτικὸ νὰ βγάλῃ λόγο. Ἡ φωνὴ του εἶναι βροντερή. Τὰ μάτια του σὰν νὰ πετοῦν φλόγες. Μιλεῖ γιὰ τὴν πατρίδα. Γιὰ τὸν πόλεμο, ποὺ ἔγινε τὸ 1940. Σ' αὐτὸν εἶχε πολεμήσει καὶ ὁ Ἰδιος.

Μιλεῖ γιὰ τοὺς ἔχθρούς μας, ποὺ ἤρθαν νὰ μᾶς πολεμήσουν, νὰ ὑποδουλώσουν τὴν πατρίδα μας, ν' ἀρπάξουν τὰ χωριά μας καὶ τὶς πολιτεῖες μας, τὶς θάλασσες καὶ τὰ νησιά μας. Σὰν ἔνας ἀνθρωπος τότε σηκωθήκαμε ὅλοι οἱ "Ελληνες. Στὸν πόλεμο αὐτὸν ὁ κόσμος ὅλος μᾶς θαύμασε." Ας ἥσαν οἱ ἔχθροί μας πολλοί. Εμεῖς τοὺς νικήσαμε. Τοὺς νικήσαμε ὅπου καὶ ἀν πολεμήσαμε: Στὴ στεριά, στὸν ἀέρα, στὴ θάλασσα.

Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ποὺ ἥσαν στὴν ἐκκλησία, ἦταν καὶ ἔνας τραυματίας. Ο καημένος εἶχε χάσει τὸ χέρι του γιὰ τὴν

πατρίδα. Μὲ τί συμπάθεια τὸν κοίταζε ὁ κόσμος! Καὶ πόσο αὐτὸς ἦταν περήφανος, ποὺ ἔκαμε αὐτὴ τῇ θυσίᾳ γιὰ τὴν πατρίδα!

“Υστερα ὅλοι μαζὶ μὲ τὸ σχολεῖο πῆραν στεφάνια ἀπὸ δάφνες καὶ μυρτιές καὶ στεφάνωσαν τὸ μνημεῖο τῶν πεσόντων, στὴν πλατεία.

“Οταν γύρισαν τὰ παιδιὰ στὸ σχολεῖο, εἶπαν ἐνθουσιασμένα στὸ δάσκαλο:

—Κι ἐμεῖς, κύριε, ὅταν θὰ γίνωμε στρατιώτες, θὰ πολεμήσωμε καὶ θὰ μεγαλώσωμε τὴν πατρίδα μας, ὅπως ἔκαμαν κι οἱ γονεῖς μας.

49. Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας.

Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας; Μὴν εἶν' οἱ κάμποι;

Μὴν εἶναι τ' ἄσπαρτα ψηλὰ βουνά;

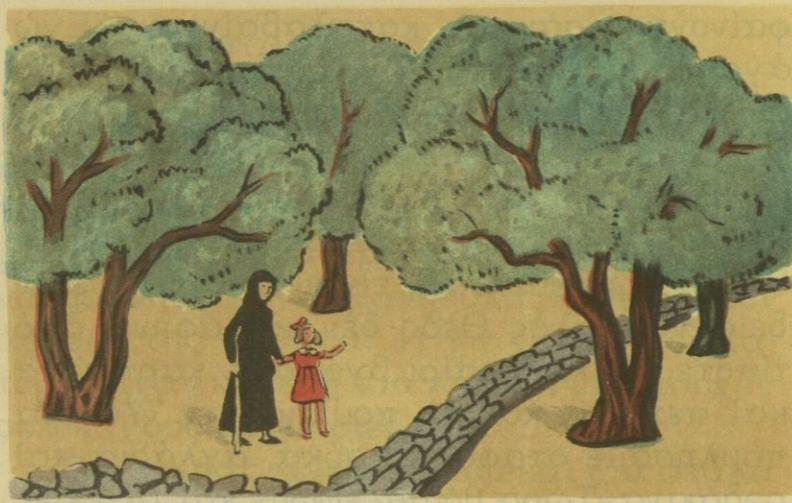
Μὴν εἶν' ὁ ἥλιος της, ποὺ χρυσολάμπει;

Μὴν εἶναι τ' ἄστρα της τὰ φωτεινά;

Μὴν εἶναι κάθε της ρηχὸν ἀκρογιάλι
καὶ κάθε χώρα της μὲν τὰ χωριά;
κάθε νησάκι της, ποὺ ἀχνὰ προβάλλει,
κάθε της θάλασσα, κάθε στεριά;

8 "Όλα Πατρίδα μας! Κι αύτὰ κι ἐκεῖνα,
καὶ κάτι πού χομε μὲς στὴν καρδιά,
ποὺ λάμπει ἀθώρητο, σὰν ἥλιου ἀχτίνα
καὶ κράζει μέσα μας: 'Εμπρός, παιδιά!" 8

*Ιωάννης Πολέμης

50. ΣΤÒΝ έλαιωνα.

Μιὰ μέρα ἡ Ξανθούλα πῆγε μὲ τὴ γιαγιά της στὸν ἔλαιωνα. Ἐκεῖ ἦσαν πολλὰ δέντρα φυτεμένα! "Οπου καὶ ἄν γύριζε τὰ μάτια της, ἔβλεπε ἔλιές. Τὰ φύλα τους ἦσαν στενόμακρα καὶ μυτερὰ στὴν ἄκρη. Στὸ ἐπάνω μέρος ἦσαν καταπράσινα καὶ στὸ κάτω λαμπερὰ σὰν ἀσήμι. Μερικὰ δέντρα, ποὺ ἦσαν φουντωτά, ἔσμιγαν τὰ κλωνάρια τους μὲ τὰ ἄλλα.

—Κρυφομιλοῦν σὰν γειτόνισσες, γιαγιά, εἶπε ἡ Ξανθούλα, ἅμα εἶδε τὰ δέντρα ἔτσι ἀνταμωμένα.

—'Αλήθεια παιδί μου. Τὰ δέντρα αὐτὰ

φαίνονται σὰν νὰ καταλαβαίνουν. Ἐγὼ
ἀγαπῶ κάθε δέντρο. Άλλὰ ἡ μεγάλη μου
συμπάθεια εἶναι ἡ ἔλιά.

“Ολες εἶναι καταφορτωμένες ἀπὸ καρ-
πό, παρατήρησε ἡ Ξανθούλα.

—Ναί, παιδί μου. Ἐφέτος θὰ ἔχωμε λα-
διά. “Οπως φαίνεται, εἶναι πλούσια ἡ ἐσο-
δεία. Ὁ καλός Θεός δὲν μᾶς ἀφήνει ἀπὸ
τίποτε. Τὸ καλοκαίρι βγάλαμε καρπούζια
καὶ πεπόνια καὶ τὰ πουλήσαμε. “Υστερα
πουλήσαμε σταφύλια, σύκα, ἀχλάδια καὶ
ροδάκινα. Τώρα θὰ μαζέψωμε καὶ τὶς ἔλιες
καὶ θὰ βγάλωμε λάδι. ”Ας εἶναι δοξασμένο
τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. ~~λε~~ *ν* μ

—Γιατί, γιαγιά, μερικὲς ἔλιες ἔχουν κου-
φάλες;

—Γιατί εἶναι γέρικες, Ξανθούλα μου.
Ποιὸς ξέρει πόσων χρονῶν θὰ εἶναι! Τὸν
ἔλαιονα αὐτὸν ἡμουν κοριτσάκι καὶ τὸν
θυμοῦμαι ἔτσι. Καὶ ὁ πατέρας μου, καθὼς
μοῦ ἔλεγε, ἔτσι τὸν Ἑξερε. γλογάριασε λοι-
πὸν πόσο παλιὸς εἶναι. Ἡ ἔλια εἶναι δέν-
τρο ποὺ ζῆ πολλὰ χρόνια, μακρόζω.

—Πότε θὰ ώριμάσουν, γιαγιά, οἱ ἔλιες
νὰ τὶς μαζέψωμε;

—Σὲ κανένα μήνα, Ξανθούλα, θὰ εἶναι
ἔτοιμες. ~~λ~~ λ

γ 51. "Οταν ἄρχισε τὸ μάζεμα.

Μετὰ ἔνα μήνα γέμισε ὁ ἐλαιώνας ἀπὸ κόσμο. "Ολοὶ ἦρθαν νὰ μαζέψουν τὸ βιό τους. Τὰ παιδάκια μὲ κοφίνια στὸν ὕμο καὶ μὲ σακοῦλες κατέβαιναν τραγουδώντας νὰ βοηθήσουν. Ἡ Ξανθούλα ἦρθε μὲ τὸν ἀδερφό της τὸ Ρήγα. Ἡ γιαγιά μὲ τὸν πατέρα εἶχαν κατεβῆ πιὸ γωρίς. Μαζί τους ἦσαν καὶ δυὸ ἐργάτριες. λ

"Ο πατέρας εἶχε μαζί του καὶ μιὰ σκάλα ψηλή. Μερικὰ δέντρα ἦσαν δύσκολα στὸ ἀνέβασμα, γιὰ τοῦτο ἔφερε τὴ σκάλα. Ο Ρήγας σκαρφάλωνε καὶ γέμιζε τὸ σακούλακι ἀπὸ τὰ πιὸ ψηλὰ κλωνάρια. Ἡ γιαγιά μάζευε ὅσες ἔλιες ἦσαν στὰ χαμηλὰ κλωνάρια καὶ τὶς ἔφτανε. Ἡ Ξανθούλα μάζευε αὐτές ποὺ ἦσαν στὴ γῆ πεσμένες. Καὶ ἐνῶ μάζευε, ἔλεγε:

- Τόσος καρπός, ἀδύνατο νὰ μαζευτῇ.
- Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό. τῆς ἀποκρίθηκε ἡ γιαγιά. Καταλαβαίνεις τί θὰ πῆ αὐτό, Ξανθούλα:

"Η Ξανθούλα δὲν τὸ εἶχε καταλάβει καὶ ἡ γιαγιά τῆς τὸ ἔξήγησε. λ

- Τὸ μάτι μας βλέπει, κορίτσι μου, πολλὲς φορὲς μιὰ ἐργασία καὶ τὴ θεωρεῖ πολὺ

δύσκολη. Φοβάται λοιπὸν καὶ δειλιάζει,
πῶς ἡ ἔργασία δὲν θὰ τελειώσῃ ποτέ. "Ο-
ταν ὅμως καταπιαστῇ τὸ χέρι, ποὺ εἶναι
τολμηρό, ἡ ἔργασία λίγο-λίγο τελειώνει.

Ἡ Ξανθούλα κατάλαβε τότε καὶ εἶπε:
—Αὔτὸ παθαίνω ἔγώ, γιαγιά, μὲ τὰ γρα-
ψίματα. Πολλὲς φορὲς μοῦ φαίνονται βου-
νό. Λέω, πῶς δὲν θὰ τὰ τελειώσω ποτέ. Ὁ-
ταν ὅμως ἀρχίσω νὰ γράφω, σιγὰ - σιγὰ τὰ
τελειώνω δίχως νὰ τὸ καταλάβω. Μοῦ ἄρε-
σε, γιαγιά, αὐτὸ ποὺ μοῦ εἶπες.

Καὶ ἡ Ξανθούλα τὸ ἐπανάλαβε:
—Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολ-
μηρό.

52. Ἡ ἔλια.

Οπου κι ἀν λάχω κατοικία,
δὲν μοῦ ἀπολείπουν οἱ καρποί,
ώς τὰ βαθιά μου γηρατεῖα
δὲν βρίσκω στὴ δουλειὰ ντροπή.
Μ' ἔχει ὁ Θεὸς εὔλογημένη,
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή.
Εἶμαι ἡ ἔλια ἡ τιμημένη.

Ἐδῶ στὸν ἵσκιο μου ἀπὸ κάτου
ἥρθ' ὁ Χριστὸς ν' ἀναπαυτῆ
κι ἀκούστηκε ἡ γλυκιὰ λαλιά Του
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ.
Τὸ δάκρυ Του, δροσιὰ ἀγιασμένη,
ἔχει στὴ ρίζα μου χυθῆ.
Εἶμαι ἡ ἔλια ἡ τιμημένη.

Κωστής Παλαμᾶς

53. Ο καστανάς.

Χρόνια κατεβαίνει ἀπὸ τὴν πατρίδα του στὴν πολιτεία. Μόλις φτάση τὸ φθινόπωρο, νά τον μὲ τὴ φουφοὺ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ σχολεῖο. Τὰ παιδιὰ τὸν πλησιάζουν καὶ τὸν χαιρετοῦν:

— Καλῶς ἥρθες, κύρο Χαραλάμπη!

— Εύχαριστώ, παιδιά! καλὸ χειμώνα νὰ περάσωμε.

Στὴν ὄρεινή του πατρίδα ἀφησε ὁλόκληρη οἰκογένεια. Γυναίκα, ἀγόρια, κορίτσια. Πρέπει νὰ ἔργαστῃ γιὰ νὰ τοὺς ζήσῃ. Τί νὰ κάμη ὁ καημένος, ἀφοῦ ἔχει τόσο μεγάλη οἰκογένεια καὶ τὸ χωριό τους εἶναι φτωχό;

— Ζεστά, γερὰ κάστανα! Φωνάζει καὶ πουλάει στὰ παιδάκια.

— Γερὰ νὰ μοῦ δώσης, κύρο Χαραλάμπη. Νὰ μὴν εἶναι χαλασμένα, τοῦ λέει ἐνας μικρούλης. Καὶ τοῦ δίνει τὰ χρήματα.

— Έγὼ πάντα γερὰ πουλῶ. Εἶναι διαλεγμένα αὐτά, ποὺ σοῦ δίνω, ἀπαντᾶ ὁ μπαρμπα-Χαραλάμπης.

Ο Πάνος ἀγαπᾶ πολὺ τὰ κάστανα, μὰ σήμερα δὲν ἔχει χρήματα. Δὲν τοῦ ἔδωσε ἡ μητέρα. Στέκεται λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ φουφοὺ καὶ τὰ βλέπει ροδοκοκκινισμένα. Καὶ ἄλλα παιδιά στέκονται καὶ βλέπουν ἀπὸ μακριά. Ἐκεῖνα ποὺ ἔχουν χρήματα, ἔρχονται ξέθαρρα καὶ ἀγοράζουν. Ο Θανασάκης, ὅταν ἀγοράζῃ, πάντα δίνει καὶ στὸ φίλο του τὸν Παναγή. Καὶ ὁ Παναγῆς πάλι, ὅταν ἀγοράζῃ, δίνει στὸ Θανασάκη.

Μιὰ μέρα ἔνα παιδί, ὁ Μενέλαος, ἦρθε καὶ στάθηκε κοντά στὸ μπαρμπα - Χαραλάμπη. Κοίταζε τὰ κάστανα, μὰ δὲν ἔλεγε τίποτε. Στὸ χέρι του ὅμως εἶχε χρήματα.

—Θέλεις, Μενέλαε, κάστανα; ρώτησε ὁ καστανάς.

—”Οχι, κὺρος Χαραλάμπη. Δὲν ἔχω χρήματα.

—Μὰ νά! αὐτὰ ποὺ κρατεῖς δὲν εἶναι χρήματα;

—Αὐτὰ τὰ ἔχω γιὰ τετράδιο, κύρος Χαραλάμπη. Δὲν τὰ ἔχω γιὰ κάστανα. Αὔριο, ποὺ θὰ μοῦ δώσῃ ἄλλα διπλά πατέρας μου, τότε θ' ἀγοράσω.

—Μπράβο, παιδί μου, καλὰ σκέφτεσαι. Μερικὰ παιδιὰ ὅμως δὲν σκέφτονται ὅπως ἐσύ. ”Οταν ἔχουν χρήματα καὶ βλέπουν κουλούρια, καραμέλες, κάστανα, ἀμέσως ἀγοράζουν. ”Ἄς εἶχαν τὰ χρήματα γιὰ ν' ἀγοράσουν μολύβι, πένα, τετράδιο. Ἐσύ θὰ γίνης καλὸς παιδί. Μπορεῖς καὶ κρατιέσαι. Δὲν εἶσαι λιχούδης. ”Έχω κι ἐγὼ στὸ χωριό μου ἔνα ἀγόρι σὰν κι ἐσένα, τὸν Μάνθο. Πηγαίνει στὸ σχολεῖο καὶ πάντα τὸν συμβουλεύω νὰ μὴν εἶναι λιχούδης. ’Η λιχουδιὰ εἶναι κακὸ πρᾶγμα, παιδί μου.

54. Τρία γατάκια.

Νιάου, νιάρ, νιάου, νιάρ ̄ ̄ ̄
μέρα ή Ψιψίνα κι ̄ ̄ ̄
συχη. /

—Γιάτι τρέχει ̄ ̄ ̄
μήπως θέλει νὰ πιάση ποντίκι; ρώτησε
Λάμπης.

—Κάτι ̄ ̄ ̄ θά θέλη, παιδί μου. "Ισως
θέλη νὰ διαλέξῃ μέρος νὰ γεννήσῃ. Δὲν εί-
ναι παράξενο ώς αὔριο νὰ ̄ ̄ ̄
γατάκια.

Τὴν ̄ ̄ ̄ μέρα πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀ-
ποθήκης ἀκούστηκαν νιαουρίσματα. Ό
Λάμπης ̄ ̄ ̄ περίεργος νὰ δῆ. Πάνω σὲ
μερικὰ κουρελάκια, σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ἀπο-
θήκης, ἥσαν τρία μικρούλικα γατάκια. Αὐ-
τὰ νιαούριζαν.

—Καλέ, αὐτὰ εἶναι σὰν ποντικάκια! Μή-
πως τὰ γέννησε καμιὰ ποντικίνα; εἶπε
μέσα του ὁ Λάμπης.

Κι ̄ ̄ ̄
κακόμοιρα φαίνονταν πώς κρύωναν κι
̄ ̄ ̄
τριχίτσες μικρὲς καὶ ἀραιές. Τὰ μάτια
τους ἥσαν κλεισμένα. Καὶ ὅλο κουνοῦσαν
τὸ κεφάλι τους. Ό Λάμπης ̄ ̄ ̄
στὴ μητέρα του: 1 #

— Ή γάτα μας, μητέρα, γέννησε τρία γατάκια. Μὰ τί κρίμα! Καὶ τὰ τρία εἶναι τυφλά! ”Επειτα εἶναι καὶ ἄσκημα. Καὶ οὕτε στὰ πόδια τους μποροῦν νὰ σταθοῦν. Κι ἔγω νόμιζα, πώς θὰ ἔπαιζα μαζί τους ώραία παιγνίδια. Δὲν εἶναι ὅπως τὰ περίμενα.

— Παιδί μου, εἶσαι πολὺ ἀνυπόμονο. Τὰ γατάκια, ὅταν γεννιοῦνται, ἔτσι εἶναι. ”Οταν ὅμως περάσῃ λίγος καιρός, ὁμορφαίνουν καὶ παίζουν ώραία παιγνίδια. Τότε θ’ ἀλλάξης γνώμη, ὅταν τὰ δῆς, εἶπε ἡ μητέρα.

Καὶ ἀφοῦ εἶπε αὐτά, σηκώθηκε καὶ ἔτοιμασε λίγο γάλα μὲ τριμμένο ψωμὶ γιὰ τὴ γάτα τους.

— Πρέπει τώρα νὰ τὴν περιποιούμαστε καλύτερα, Λάμπη. ”Εχει νὰ θρέψη, παιδί μου, καὶ μικρά. Εἶναι τώρα μητέρα.

55. Τὰ ζῶα.

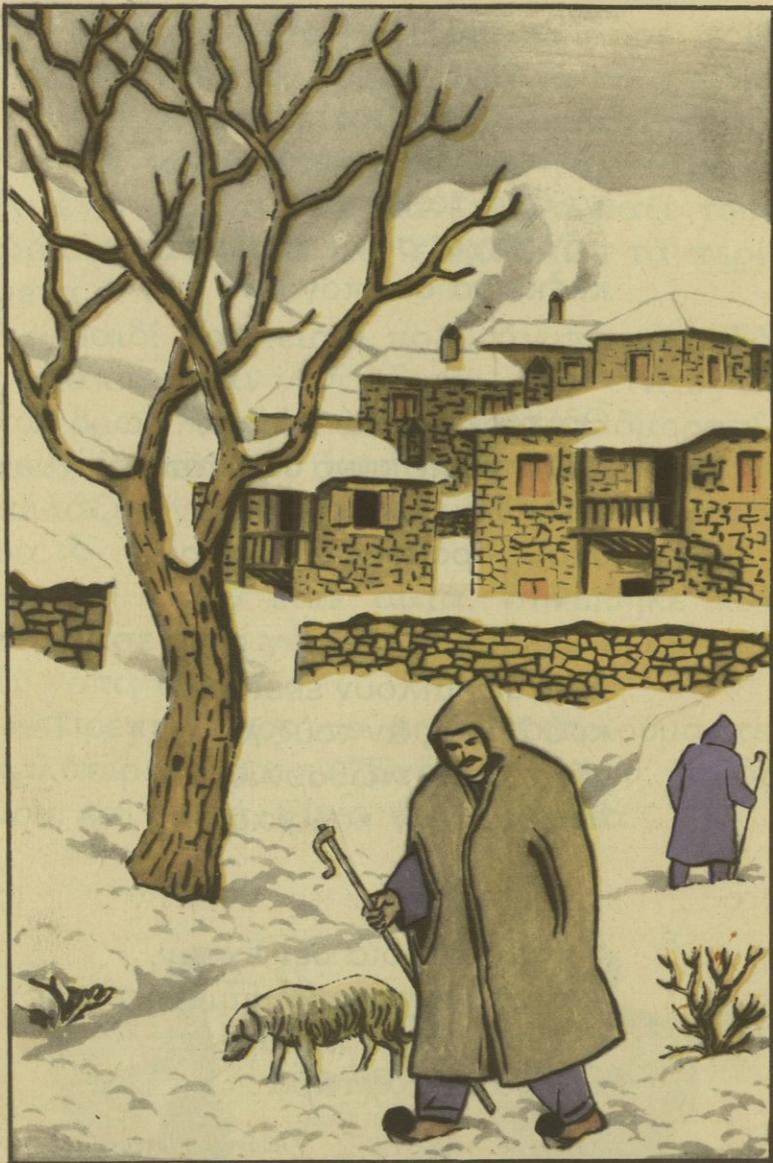
Ποτὲ δὲν θὰ πειράξω
τὰ ζῶα τὰ καημένα,
μὴν τάχα, σὰν καὶ μένα
κι ἐκεῖνα δὲν πονοῦν;

Θὰ τὰ χαϊδεύω πάντα,
προστάτης τους θὰ γίνω,
ποτὲ δὲν θὰ τ' ἀφήνω
στοὺς δρόμους νὰ πεινοῦν.

Σὰν δὲν μιλοῦν ἐκεῖνα,
κι ὁ λόγος ἃν τοὺς λείπῃ,
μήπως δὲν νιώθουν λύπη,
δὲν νιώθουν καὶ χαρά;

Μήπως καρδιὰ δὲν ἔχουν,
στὰ στήθη τους κρυμμένη,
ποὺ τὴν χαρὰ προσμένει
κι ἀγάπη λαχταρᾶ;

Ιωάννης Πολέμης

λ

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

‘Ο χειμώνας ἀν δὲν πιάση
καὶ χιονιὰς ἀν δὲν πλακώση,
οὔτε στάρι οὔτε λάδι
οὔτε ἀνθοὺς ἡ γῆ θὰ δώσῃ.

Ἐλένη Καριτᾶ

56. ‘Ετοιμασίες γιὰ τὸν χειμώνα.

Προτοῦ βγῆ τὸ φθινόπωρο, στὸ χωριό, ἀρχίζουν τὶς ἔτοιμασίες γιὰ τὸν χειμώνα. Στὸ σπίτι τοῦ Λαζαρῆ ὁ παπποὺς ἔχει τὸ πρόσταγμα.

Πρῶτ’ ἀπ’ ὅλα ἀποθηκεύουν τὸ σιτάρι.

—Τὸ ψωμὶ εἶναι τὸ θεμέλιο, λέει ὁ παππούς.

“Υστερα κουβαλοῦν ἀπ’ τὸ βουνὸ τὰ ξύλα. Ἔπειτα βάζουν τὸ λάδι, τὸ τυρί, τὸ βούτυρο καὶ ἄλλα φαγώσιμα. Ἡ γιαγιὰ πάλι ἔχει ζυμώσει ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὸν τραχανὰ καὶ τὶς χυλοπίτες. Στὴν ἀποθήκη ἔχει τοῦ κόσμου τὰ σακουλάκια κρεμασμένα: Τὰ καρύδια, τ’ ἀμύγδαλα, τὸ σουσάμι. Τὰ κρεμᾶ, γιατὶ φοβᾶται τοὺς ποντικούς. Ὡς καὶ τὸν ἄνηθο μαζεύει ἥ γιαγιά. Ἀκόμη φροντίζει καὶ γιὰ τὴ ρίγανη, τὴ μέντα, τὴν κανέλα καὶ τ’ ἄλλα τὰ

μυρωδικά. Γιὰ τὸ συνάχι καὶ τὶς μικροαδιαθεσίες ἔχει τὸ τσάϊ τοῦ βουνοῦ, τὸ χαμόμηλο, τὴ μολόχα καὶ τὸ τίλιο.

Τὰ χέρια τῆς γιαγιᾶς δὲ σταματοῦν ἀπ' τὰ πλεξίματα. Πλέκει κάλτσες χοντρὲς γιὰ τὸν παππού, γιὰ τοὺς γιοὺς καὶ γιὰ τὰ ἐγγόνια.[¶] Η γιαγιὰ εἶναι γυναίκα χρυσοχέρα. Οἱ νύφες της πάλι ύφαίνουν κιλίμια, βελέντζες, ὅλα τὰ μάλλινα στρωσίδια τοῦ σπιτιοῦ.[¶] Ετσι, ὅταν ἔρχεται ὁ χειμώνας, τίποτε δὲν λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Λαζαρῆ. Εἶναι ἔνα σπίτι εύτυχισμένο.

57. Μία ἀκατάστατη οἰκογένεια.

Εἶναι Δεκέμβριος καὶ τώρα σκέφτεται γιὰ ξύλα ὁ Κοσμάς. Τώρα ποὺ ἔσφιξε τὸ κρύο. Τώρα τραβᾶ μὲ τὸ ζῶο κατὰ τὸ βουνό. Χιονίζει κι αὐτὸς ἀνεβαίνει. Τὸ μονοπάτι σὲ μεριὲς - μεριὲς εἶναι ἀπέραστο.

"Ολες του τὶς δουλειὲς ἔτσι συνηθίζει καὶ τὶς κάνει. "Οταν θέλη νὰ δργώσῃ, τότε σκέφτεται νὰ διορθώσῃ τὸ ὄνι. "Οταν θέλη νὰ σκάψῃ, τότε τρέχει γιὰ τὸν κασμὰ καὶ τὸ τσαπί.

Μὰ καὶ ἡ Σταθούλα, ἡ γυναίκα του, τέτοια εἶναι. "Οταν πεινάσουν, τότε σκέφτεται νὰ μαγειρέψῃ. "Οταν τῆς ζητοῦν ψωμί, τότε ἔτοιμάζεται νὰ ζυμώσῃ.

| 'Απὸ τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα πῆραν καὶ τὰ παιδιά τους συνήθειες. "Οταν χτυπᾶ ἡ καμπάνα γιὰ τὸ σχολεῖο, τότε ὁ Μάνθος καὶ ἡ Ἀγαθὴ παίρνουν νὰ γράψουν. Τότε ψάχνουν γιὰ τετράδιο καὶ γιὰ μολύβι. Καὶ πολλὲς φορὲς οὕτε ξέρουν ποῦ τὰ ἔχουν. "Οταν σηκώνωνται στὸ μάθημα, τότε ρίχνουν ματιὲς στὸ βιβλίο. |

|| Μαθαίνονται ὅμως ἔτσι τὰ γράμματα; Γι' αὐτὸς ἔγιναν παιδιὰ χωρὶς ἐξυπνάδα, παιδιὰ κοιμισμένα. || Τοὺς μιλεῖς καὶ δὲν ξέ-

ρουν νὰ σοῦ ἀπαντήσουν. Τέτοια παιδιὰ πῶς μποροῦν ποτὲ νὰ προοδέψουν;

‘Ο ’Ανέστης, ὁ γείτονας, κοιτάζει τὸν Μάνθο καὶ τὴν ’Αγαθὴ καὶ θυμάται ἔνα ἄλλο παιδί, τὸν Μιχαλάκη. Αὐτὸν τὸν εἶχε δεῖ μιὰ μέρα στὸ μπακάλικο καὶ τοῦ εἶχε κάμει ἐντύπωση.

58. ‘Ο Μιχαλάκης καὶ τό τετράδιο.

‘Ο Μιχαλάκης πῆγε μιὰ μέρα στὸ μπακάλικο νὰ ἀγοράσῃ μὲ δυὸ αὔγα ἔνα τετράδιο.

—Καλημέρα, κύριε Θάνο, χαιρέτισε τὸν μπακάλη ὁ μικρός. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσης ἔνα τετράδιο.

—Τὰ τετράδια, παιδί μου, ἔχουν τρία αὔγα. Νὰ μοῦ φέρης ἀκόμα ἔνα.

—‘Ο ἄλλος μπακάλης τὰ πουλάει δυὸ αὔγα. ”Αν δὲν μοῦ δώσης ἐσύ, θ’ ἀγοράσω ἀπὸ ἔκεινον, εἶπε ὁ Μιχαλάκης.

‘Ο κύριος Θάνος, ἅμα εἶδε πῶς ὁ μικρὸς θὰ τοῦ ἔφευγε, πῆρε τ’ αὔγα καὶ ἀρχισε νὰ τὰ κοιτάζῃ προσεχτικά.

—Μήπως εἶναι κλούβια ἢ ραγισμένα καὶ μοῦ τά’ φερες; εἶπε στὸ Μιχαλάκη.

—”Οχι. Εἶναι γερὰ καὶ φρέσκα. Τὰ γέν-

νησαν οι κοτούλες μας, εἶπε δὲ μικρός.

—*Αφοῦ δὲ μπακάλης βεβαιώθηκε πῶς εἶναι γερά, τὰ ἔβαλε στὸ ράφι κι ἔδωσε στὸ Μιχαλάκη τὸ τετράδιο.* —Ο μικρὸς τὸ πῆρε καὶ ἀρχισε νὰ τὸ κοιτάζῃ.

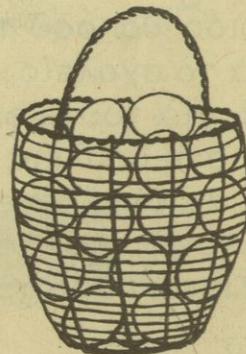
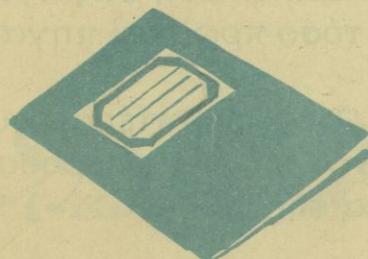
—Τί τὸ κοιτᾶς; καινούργιο εἶναι, τοῦ εἶπε δὲ μπακάλης.

—Καὶ τὰ αὐγά, ποὺ σοῦ ἔδωσα ἐγώ, ἥταν φρέσκα, μὰ ἐσὺ τὰ κοίταζες. Τὸ ἴδιο τώρα θὰ κάμω κι ἐγώ μὲ τὸ τετράδιο.

Καὶ ἀφοῦ τὸ παρατήρησε προσεχτικὰ καὶ εἶδε πῶς εἶναι καλό, τὸ πῆρε καὶ ἔφυγε.

—*Όταν δὲ Μιχαλάκης ἔφυγε, δὲ Ανέστης, ποὺ ἔτυχε ἐκεῖ, εἶπε σὲ μερικοὺς πελάτες, ποὺ ἦσαν καὶ αὐτοὶ στὸ μπακάλικο.*

—Τέτοια παιδάκια ἔξυπνα, πῶς νὰ μὴν τὰ χαίρεσαι; Εἶναι ποτὲ δυνατὸν δὲ Μιχαλάκης νὰ μὴν προοδέψῃ στὴ ζωή του;

59. Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη.

Κάθε πρωὶ, ποὺ ξυπνᾶ, ὁ Φάνης δὲν βλέπει τὸν πατέρα στὸ σπίτι τους. "Έχει σηκωθῆ ἀπὸ νωρὶς κι ἔχει φύγει γιὰ τὴ δουλειά του. Καὶ ὅταν ἀκόμα εἶναι χειμώνας καὶ ὁ καιρὸς κακός, καὶ τότε πάλι ὁ πατέρας φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πηγαίνει νὰ ἐργαστῇ."

"Οταν ὁ Φάνης ἥταν πιὸ μικρός, δὲν ἔνιωθε γιατί ἔφευγε ὁ πατέρας κι ἔλεγε στὴ μητέρα του: //

— Ὁ πατέρας, καλή μου μητερούλα, δὲν μᾶς ἀγαπᾶ. Δὲν κάθεται καθόλου νὰ μᾶς δῆ. Φεύγει πολὺ πρωὶ καὶ δὲν τὸν βλέπομε διόλου. //

— Δὲν ἔχεις δίκιο, παιδί μου, νὰ λές αὐτά. "Αν ὁ πατέρας δὲν ξυπνήσῃ νωρὶς καὶ δὲν ἔργαστῃ, τότε ποιός θὰ μᾶς θρέψῃ; Ποιός θὰ βγάλῃ χρήματα γιὰ νὰ πληρώσωμε τὸ νοίκι καὶ τὰ ἄλλα μας ἔξοδα; Ποιός θὰ σοῦ πάρη βιβλία καὶ τετράδια γιὰ τὸ σχολεῖο;" Ισα-ΐσα, ἐπειδὴ μᾶς ἀγαπᾶ, γιὰ τοῦτο φεύγει τόσο πρωὶ καὶ πηγαίνει στὴ δουλειά του.

Αὕτα ἔλεγε στὸ Φάνη ἡ μητέρα του. Αὕτος ὅμως ἥταν μικρὸς καὶ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ τὰ λόγια της. //

Τώρα δύμως ὁ Φάνης μεγάλωσε καὶ καταλαβαίνει γιὰ ποιὸ λόγο φεύγει νωρὶς σπατέρας. Τώρα καταλαβαίνει γιατί γυρίζει κατάκοπος καὶ νύχτα στὸ σπίτι. Καὶ τώρα, ποὺ νιώθει αὐτά, ξέρετε τί πάρακαλεῖ τὸν Θεὸν ὁ Φάνης στὴν προσευχὴν του, Νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ μεγαλώσῃ ἀκόμα πιὸ πολὺ καὶ νὰ τελειώσῃ τὸ σχολεῖο. Καὶ τότε θὰ πῆ στὸν πατέρα του;

• Καλέ μου πατέρούλη! Φτάνει πιὰ ποὺ τόσο δούλεψες. Τώρα μεγάλωσα ἔγω τὸ παιδί σου, ὁ Φάνης, καὶ μπόρω νὰ σὲ βοηθῶ. Ἀπὸ τώρα καὶ πέρα θὰ σηκώνωμαι ἔγω πιὸ πρωὶ καὶ θὰ πηγαίνω στὴ δουλειά. Ἔγὼ θὰ φροντίζω γιὰ, ὅλους μας. Ἔγὼ θὰ κάνω γιὰ τὸ σπίτι μας ὅ, τι ἔκανες ἐσὺ γιὰ μας ώς τώρα. Ἔσυ πιὰ νὰ καθίσης νὰ ζεκουράσστης.

Αὕτα θὰ πῆ στὸν πατέρα του, ὅταν μεγαλώσῃ ὁ Φάνης. 'Ο καλὸς Θεὸς ἀς τὸν βοηθήσῃ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸ ποὺ ζητεῖ.

60. "Ερχεται ό πατέρας.

Πήρε καὶ βραδιάζει,
ἔκλεισε ἥ ἀγορά,
ἥ μητέρα σιάζει
τὸ τραπέζι μὲ χαρά !

Κάποιον σὰν κι ἔμένα
περιμένει χαρωπά,
κάποιος γνωρισμένα
στὴν ἔξωθυρα χτυπᾶ.

λ"Ακουσέ τον κάτου,
μητερούλα μου καλή,
νά τὸ πάτημά του!
τρίζει πάνω στὸ σκαλί.

λ Μύρισ' ὁ ἀγέρας,
ἔφεξε τὸ σπιτικό !
"Ερχεται ό πατέρας λ
μὲ χαμόγελο γλυκό. λ

Γεώργιος Βιζυηνός

#

61. Ἡ μητέρα.

Κάθε μέρα ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη σηκώνεται πρωί. Πιὸ πρωὶ ἀπ' ὅλους μέσα στὸ σπίτι. Καθὼς μπαινοβγαίνει στὰ δωμάτια, περπατεῖ σιγά-σιγά, γιὰ νὰ μὴ ξυπνήσῃ τὰ παιδιά της. "Εχει νὰ σκουπίση, νὰ συγυρίση, ν' ἀνάψη φωτιά. Νὰ ψήση τὸν καφὲ γιὰ τὸν πατέρα, ποὺ θὰ φύγη γιὰ τὴ δουλειά. Νὰ ἐτοιμάση τὸ ζεστὸ γιὰ τὰ παιδιά της, ποὺ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο.

Καὶ ὅταν εἶναι ἡ ὥρα γιὰ νὰ ξυπνήσουν, ἔρχεται σιγά-σιγά, γιὰ νὰ μὴ τὰ τρομάξη, καὶ τὰ φωνάζει μὲ χαϊδευτικὴ φωνή:

— "Ε! ὑπναράδες μου! Ξυπνάτε! Φτάνει πιὰ τόσο ποὺ κοιμηθήκατε.

Ἐκεῖνα ἀκοῦν τὴν φωνήν, ἀνοίγουν τὰ μάτια τους, μὰ πάλι τὰ ξανακλείνουν. Τοὺς ἀρέσει ὁ ὄπνος.

Ἡ μητέρα ὅμως, ἃν δὲν ξυπνήσουν, δὲν φεύγει.

—Τὰ ρουχαλάκια τους εἶναι στὴ θέση τους ἔτοιμα καὶ καθαρά. Τὰ παπούτσια τους λουστραρισμένα. "Ολα εἶναι ἔτοιμα.

"Οταν τὰ παιδιά της νιφτοῦν, ἔτοιμαστοῦν καὶ κάμουν τὴν προσευχή τους, οἱ κοῦπες μὲ τὸ ζεστὸ ρόφημα τὰ περιμένουν στὸ τραπέζι. Βουτοῦν τὸ ψωμί τους στὸ ρόφημα καὶ τρώνε μὲ μεγάλη ὅρεξη.

—Σιγά! μὴ βιάζεστε! τοὺς λέει ἡ μητέρα. Μήν τρώτε λαίμαργα. Μασᾶτε καλά. Προσέξτε νὰ μὴ λερώσετε τὰ ροῦχα σας.

Καὶ ὅταν ἡ Ἐλενίτσα καὶ ὁ Χρόνης χορτάσουν, σηκώνονται καὶ εἶναι ἔτοιμοι γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὔτὸ γίνεται κάθε μέρα μὲ τὴ μητέρα. Γίνεται βδομάδες, γίνεται μῆνες, γίνεται χρόνια.

✓ —Καὶ σὰν τὴ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη κάνουν ὅλες οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν. Ἡ μητέρα πάντα μᾶς ξυπνᾶ, μᾶς ἔτοιμάζει γιὰ τὸ σχολεῖο. —Αὐτὴ μᾶς φροντίζει καὶ μᾶς παραστέκει στὴν ἀρρώστεια μας. Σ' ὅλα ἡ μητέρα καὶ παντοῦ ἡ μητέρα. ✓

62. Ἡ μητέρα.

Πῶς νὰ πειράξω τὴ μητέρα,
νὰ κάμω γὼ νὰ λυπηθῆ,
ποὺ ὅλη νύχτα κι ὅλη μέρα
γιὰ τὸ καλό μου προσπαθεῖ;

Αὔτὴ στὰ στήθη τὰ γλυκά της
μὲ εἶχε βρέφος ἀπαλό·
μὲ κάθιζε στὰ γόνατά της
καὶ μ' ἔμαθε καὶ νὰ μιλῶ.

✓ Αὔτὴ μὲ τρέφει καὶ μὲ ντύνει,
αὔτὴ γιὰ μὲ πρωὶ ξυπνᾶ
καὶ δίπλα στὴ μικρή μου κλίνη,
σὰν ἀρρωστήσω, ξαγρυπνᾶ.

¶ "Α ! πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
νὰ κάνω ἐγὼ νὰ λυπηθῆ,
ποὺ ὅλη νύχτα κι ὅλη μέρα
γιὰ τὸ καλό μου προσπαθεῖ;

Γεώργιος Βιζυηνδός

63. Ὁ χειμώνας.

Εἶναι Δεκέμβριος. Ὁ πατέρας λέει στὸ Μίμη, τὸ γιό του:

—Τὰ σπουργίτια στρώνονται στὴ γῆ· χιόνι, παιδί μου, καταλαβαίνουν.

—Καὶ πῶς γνωρίζουν, πατέρα, πῶς θὰ ἔχωμε χιόνι;

—Πολλὲς φορὲς τὰ πουλιὰ καὶ τὰ ζῶα καταλαβαίνουν τὸν καιρὸν καλύτερα ἀπὸ μᾶς.

Τὴν ὥρα ποὺ δὲ πατέρας ἔλεγε αὐτά, ἀρχισε νὰ φυσᾶ δυνατά. "Ἐνα μεγάλο πλατάνι, ποὺ ἦταν στὴν ἀντικρινὴ πλατεία, λύγισε τοὺς κλώνους του ἀπὸ τὸ φύσημα. Τὰ δέντρα τοῦ περιβολιοῦ ἡσυχία δὲν εἶχαν ἀπὸ τὸν βοριά. Τὰ κλωνάρια τους λέει καὶ θά σπαζαν.

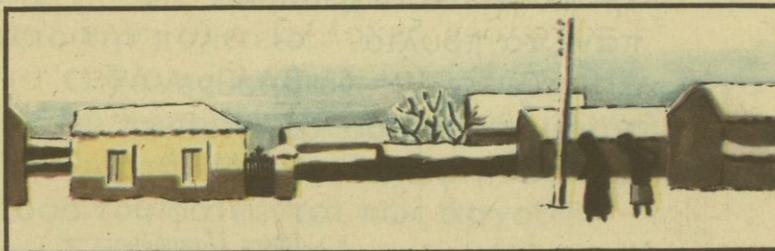
Τὴν ἄλλη μέρα ἀρχίζει νὰ πέφτη χιόνι πυκνό. Ἀμέτρητες μικρὲς πεταλουδίτσες χορεύουν τρελά. Εἶναι οἱ νιφάδες τοῦ χιονιοῦ. Ἡ γάτα δὲν ξεκολλᾶ ἀπὸ τὸ τζάκι. Θέλει δλο νὰ ζεσταίνεται. Οἱ τρίχες της εἶναι σὲ μεριές-μεριές καψαλισμένες. Ὁ μικρότερος ἀδερφός τοῦ Μίμη, δὲ Λάμπης, χαίρεται ποὺ χιονίζει. Σὰν τὸ στρώση, θὰ παίξῃ χιονοπόλεμο μὲ ἄλλα παιδιά.

— Χιόνι, πατέρα, χιόνι! φωνάζει χαρού-
μενος δ Λάμπης. Ή μητέρα τὸν παίρνει
ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν φέρνει στὸ παράθυρο.

— Κοίταξε, Λάμπη, τοῦ λέει, πῶς πέφτει
πυκνό. Αὔριο ὅλα θὰ εἶναι κάτασπρα. Οἱ
τριανταφυλλίτσες μας, ποὺ εἶναι στὸ περι-
βόλι, θ' ἀσπρίσουν. Ή ἐλιά μας κι αὐτὴ θὰ
γίνη κάτασπρη. Καὶ ἅμα τὸ παγώση, θὰ
κρέμωνται ἀπὸ τὰ κεραμίδια τὰ κρύσταλ-
λα σὰν σπαθιά.

Ο Μίμης παίρνει τὸ τετράδιό του κι
ἔρχεται νὰ γράψῃ κοντὰ στὸ παράθυρο.
Μὰ τὰ χέρια του παγώνουν καὶ τὰ ζεσταί-
νει μὲ τὴν ἀνάσα του.

— Ελάτε ἔδω στὸ τζάκι, τοὺς λέει ἡ για-
γιά. Θυμήθηκα ἔνα παραμύθι νὰ σᾶς πῶ
γιὰ τὸ χιόνι. Καὶ τοὺς λέει γιὰ ἔνα καλὸ
παιδάκι, ποὺ τὸ κουκούλωσε στὸ δάσος τὸ
χιόνι καὶ τὸ γλύτωσεν δ ἄγγελος. Πῆγε
καὶ τὸ σκέπτασε μὲ τὰ φτερά του. Καὶ δὲν
τ' ἄφησε νὰ ξεπαγιάση.

64. Ὁ χειμώνας.

Ο χειμώνας ήρθε πάλι
κι ὅλοι γύρω στὸ μαγκάλι
ἔχουν μαζευτῆ.

Ρίχτε κάστανα στὴ θράκα,
παραμύθια ἡ γιαγιάκα
Θά ῥθη νὰ μᾶς πῆ.

”Εξω πέφτει τὸ χαλάζι
καὶ τὴ θύρα μᾶς τραντάζει
τώρα δ βοριάς.
Μές στὴν κρύα ἀνατριχίλα
σκορπιστήκανε τὰ φύλλα
τῆς κληματαριάς.

Μές στὴν ἄγρια τούτη μπόρα
τρομαγμένα ὅλα τώρα
πᾶνε τὰ πουλιά.

Λίγη ζέστη γιὰ νὰ βροῦνε
τσίου - τσίου, θὰ κρυφτοῦνε,
μέσα στὴ φωλιά.

Λάκης Παπαδήμας

65. Ό ξενιτεμένος πατέρας.

Ό πατέρας τοῦ Φάνη εἶναι στὰ ξένα.
Ἐργάζεται στὴν πολιτεία. "Οταν πλησία-
ζαν τὰ Χριστούγεννα, ἔγραψε στὴ γυναίκα
του.

Αγαπητή μου Ασημίνα,
μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ εἴμαι καλὰ καὶ
εὔχομαι τὸ ἴδιο καὶ γιὰ σᾶς. Ἐτοιμάζομαι
νὰ ἔρθω στὸ χωριὸ γιὰ νὰ γιορτάσωμε τὴ
Γέννηση τοῦ Χριστοῦ ὅλοι μαζί. Πεθύμησα
πολὺ νὰ σᾶς δῶ. Πόσο θὰ χαρῶ, ἀν μάθω,
πώς τὸ παιδί μας, ὁ Φάνης, προοδεύει στὰ
μαθήματα!

Λίγες μέρες μᾶς χωρίζουν ἀκόμα ἀπ'
τὴ μεγάλη γιορτή. Χαιρέτισέ μου τὸ παιδί.

Μὲ ἀγάπη
Νίκος Αύγέρης

Πόσο χάρηκαν, ὅταν πῆραν τὸ γράμ-
μα! Μαζὶ μὲ τὸ Χριστό, ποὺ θὰ γεννηθῆ στὴ
φάτνη, θὰ καλοδεχτοῦν καὶ τὸν πατέρα
ἀπὸ τὴν πολιτεία.

Ό Φάνης κάθε πρωί, ποὺ ξυπνᾶ, λογα-
ριάζει πόσες μέρες ἀπομένουν ώς τὴ μεγά-
λη γιορτή. Μὰ ὅσο τὶς λογαριάζει, ἄλλο
τόσο τοῦ φαίνονται πώς ἀργοῦν.

Σὲ κάποιο διάλειμμα μιὰ παρέα παι-

διῶν, θέλοντας νὰ πειράξῃ τὸ Φάνη, ἄρχισε νὰ λέη:

—Ξέρετε, παιδιά; Τὰ Χριστούγεννα φέτος θὰ τὰ γιορτάσωμε τὸ καλοκαίρι. "Ετσι διάταξαν.

'Ο Φάνης, ἀθῶο παιδί, δὲν κατάλαβε τὸ πείραγμα. Καὶ ὅταν πήγε στὸ σπίτι, εἶπε λυπημένος στὴ μητέρα του.

—Ξέρεις τί ἔμαθα, μητέρα; Φέτος θὰ γιορτάσωμε τὰ Χριστούγεννα τὸ καλοκαίρι. Τὸ ἔλεγαν τὰ μεγάλα παιδιὰ στὸ σχολεῖο.

✓ 'Η μητέρα γέλασε μὲ τὴν καρδιά της.

—'Αθῶο μου παιδί! Τὰ μεγάλα παιδιὰ σοῦ ἀστειεύτηκαν! Τὰ Χριστούγεννα πάντα ἔρχονται τὴν ἴδια ἡμερομηνία. "Ερχονται στὶς 25 Δεκεμβρίου. Δὲν ἀλλάζουν=✓

Τὴν παραμονὴ τῆς μεγάλης γιορτῆς ἡ χαρὰ τοῦ Φάνη δὲν περιγράφεται. 'Ο πατέρας ἥρθε καὶ τὸ σπίτι γέμισεν ἀπὸ χαρά. 'Ο Φάνης ἔδειξε τὸν ἔλεγχο μὲ τοὺς βαθμοὺς καὶ ὁ πατέρας εὐχαριστήθηκε καὶ ἔδωσε στὸ Φάνη μιὰ ὥραία σάκα, μιὰ κασετίνα καὶ παιγνίδια διάφορα. 'Ο Φάνης πάλι, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, τοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορία τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ εἶπε ὥραία ποιήματα, ποὺ ἔμαθε στὸ σχολεῖο.

66. Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γερο-Μάνδου.

Εἶναι παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Ὁ γερο-Μάνθος κατέβηκε ἀπὸ τὰ κτήματά του στὸ χωριό. Θέλει νὰ γιορτάσῃ τὴ μεγάλη γιορτὴ μὲ τὰ παιδιά του, νὰ πάη καὶ στὴν ἐκκλησία νὰ μεταλάβῃ. Στὸ χωριὸ ἔχει μεγάλους γιοὺς καὶ δώδεκα ἔγγονια. "Ολα πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καὶ κάθονται μαζὶ στὸ ἴδιο σπίτι.

Τὴ νύχτα, ποὺ χτύπησε ἡ καμπάνα, ὅλοι ξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ὁ παπποὺς φορεῖ τὴν καινούργια φορεσιά του καὶ περπατεῖ ὁλόρθος σὰν κυπαρίσσι. Ζηλεύεις νὰ τὸν βλέπης πῶς περπατεῖ.

Στὴν ἐκκλησία ἄναψε μιὰ μεγάλη λαμπάδα. Προσκύνησε καὶ ἀσπάστηκε τὴν ἄγια εἰκόνα μὲ τὴ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Τὰ παιδιά πῆγαν κοντὰ στὸν ψάλτη νὰ βοηθήσουν.

«Ἡ γέννησίς Σου, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν...»

Τί γλυκὰ ποὺ ἀκούονται οἱ ψαλμωδίες! Τί ὥραίες ποὺ εἶναι οἱ ἄγιες εὔχές, ποὺ διαβάζει ὁ παπα-Νικόλας! "Ολα ὁ παπποὺς τὰ παρακολουθεῖ μὲ προσοχή.

Οταν ἡ θεία λειτουργία τελείωσε, ὁ

γερο-Μάνθος πλησίασε καὶ κοινώνησε. "Ε-
πειτα ὁ παπα-Νικόλας κοινώνησε καὶ τὰ
παιδιὰ καὶ τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς ἔδωσε
ἀντίδωρο. ✓

Γεμάτοι ἀπ' τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ γυρί-
ζουν τώρα ὅλοι στὸ σπίτι. Ἀρχίζει πιὰ νὰ
χαράζῃ. Οἱ πετεινοὶ φωνάζουν πὼς ξημέ-
ρωσε. Κικιρίκου! κικιρίκου!

Ο παπποὺς κάθεται στὴ γωνιά. "Ολοι
σκύβουν καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι. Πρῶτα οἱ
νύφες, ὕστερα οἱ γιοί, ὕστερα τὰ ἐγγόνια.

Χρόνια πολλά, παππού! Νὰ μᾶς ζήσης!
Νὰ γιορτάσωμε καὶ τοῦ χρόνου καλὰ Χρι-
στούγεννα! ✓

Ο παπποὺς συγκινημένος τοὺς δίνει
τὴν εὔχή του. ✓

67. Τὸ σπήλαιο καὶ ἡ φάτνη.

Τὰ παιδιὰ στὸ διπλανὸ δωμάτιο σχεδίασαν τὸ Σπήλαιο καὶ τὴ Φάτνη. Μέσα τοποθέτησαν μιὰ μεγάλη καὶ ώραία εἰκόνα μὲ τὴ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ. "Ολα πῆραν

μέρος στή Χριστουγεννιάτικη αύτή γιορτή, γιατί νὰ εὐχαριστήσουν τὸν παππού. Τὸ Σπήλαιο φωτιζόταν μὲ ἀναμμένα κεράκια. "Εχυναν τέτοιο φῶς, ποὺ νόμιζε κανένας πῶς βρίσκεται σὲ σπήλαιο ἀληθινό.

= /'Ο παππούς κοιτάζει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ τὴν συγκίνησή του. Σηκώνει τὸ χέρι καὶ κάνει τὸν σταυρό του. =

Τὰ παιδιὰ ψάλλουν: «'Η Παρθένος σήμερον τὸν Ὑπερούσιον τίκτει...». Τὰ τροπάρια αύτὰ τὰ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο. ✓ Καὶ τὴ γιορτὴ ἔκει τὴν εἶχαν δεῖ καὶ τώρα τὴν ἔκαμαν στὸ σπίτι. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν σχεδίασαν καλά. 'Απ' ὅλες τὶς φωνὲς γλυκύτερη εἶναι τοῦ Λάμπρου. Αὔτὸς ἦταν τὸ πιὸ μικρὸ ἐγγόνι τοῦ παπποῦ.

"Αμα τελείωσε ἡ γιορτή, ὁ παππούς πῆρε τὰ ἐγγόνια κοντά του καὶ τὰ χάιδεψε. Μὲ δυσκολία εὗρισκε λόγια γιὰ νὰ τὰ εὐχαριστήσῃ.

Τέτοια ώραία Χριστουγεννιάτικη γιορτὴ ὁ παππούς δὲν εἶχε ξαναγιορτάσει. ▶

68. Χριστούγεννα.

Στή γωνιά μας κόκκινο
τ' ἀναμμένο τζάκι.
Τοῦφες χιόνια πέφτουνε
στὸ παραθυράκι.

"Ολο ἀπόψε ξάγρυπνο
μένει τὸ χωριό,
καὶ χτυπᾶ Χριστούγεννα
τὸ καμπαναριό.

"Ελα, 'Εσύ, ποὺ ἀρχάγγελοι
Σ' ἀνυμνοῦν ἀπόψε,
πάρε ἀπὸ τὴν πίτα μας,
ποὺ εύωδιᾶ, καὶ κόψε.

"Ελα, κι ἡ γωνίτσα μας
καρτερεῖ νὰ 'ρθῆς.
Σοῦ 'στρωσα, Χριστούλη μου,
γιὰ νὰ ζεσταθῆς.

Στέλιος Σπεράντσας

69. Ἡ παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς.

Εἶναι παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς. Τὰ παιδιὰ εἶναι ὅλο χαρά. Φτάνει ὁ "Αγιος Βασίλης, ὁ γελαστὸς παπποὺς μὲ τὸ σκουφὶ καὶ μὲ τὴν παράξενη φορεσιά. "Ἐρχεται καταφορτωμένος. Όλόκληρο σακὶ ἔχει στὴ ράχη του. Καὶ τί δὲν ἔχει μέσα στὸ σακὶ! Σφυρίχτρες, στρατιωτάκια, κοῦκλες μεγάλες, κοῦκλες μικρές, ποδηλατάκια. Γιὰ κάθε παιδὶ ἔχει καὶ ἔνα δῶρο. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ παιδιὰ τὸν περιμένουν καὶ τὸν τραγουδοῦν:

'Αρχιμηνὶα κι ἀρχιχρονὶα
κι ἀρχὴ καλός μας χρόνος,
'Αγιο-Βασίλης ἔρχεται
ἀπὸ τὴν Καισαρεία.
Βαστᾶ εἰκόνα καὶ χαρτί,
χαρτὶ καὶ καλαμάρι.....

Y "Ολοι οι δρόμοι εἶναι γεμάτοι κόσμο. Παιδιὰ μὲ τρουμπέτες, μὲ μπαλόνια, μὲ ποδηλατάκια, μὲ κοῦκλες, μὲ ὅ,τι νὰ πῆς, γυρίζουν χαρούμενα. "Οπου στρέψεις τὰ μάτια, βλέπεις κόσμο. Τὰ μαγαζιὰ γεμάτα. ΞΑλλοι μπαίνουν, ἄλλοι βγαίνουν. Δὲν προφταίνουν νὰ πουλοῦν οἱ καταστηματάρχες. ▽ V=

— Χρόνια πολλά, Λεωνίδα! Εύτυχισμένος
ό καινούργιος χρόνος!

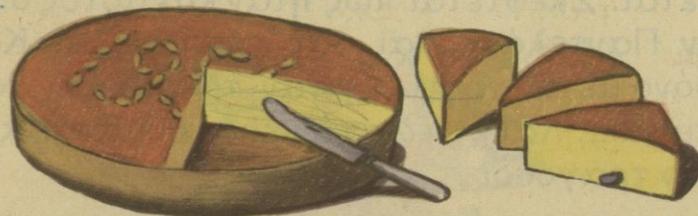
— Καλή χρονιά, Νικολάκη!

Οι χαιρετισμοί και οι εύχες δίνουν και παίρνουν. "Ολοι είναι χαρούμενοι, πού είναι ή μεγάλη αύτή γιορτή.

Στὸ σπίτι ἡ μητέρα ἔχει ἐτοιμάσει τὴ βασιλόπιτα. "Οταν ὅλοι μαζευτοῦν στὸ τραπέζι, ὁ παπποὺς θὰ τὴν κόψῃ σὲ κομμάτια. Θὰ κάμη πρῶτα τὸ σταυρό του, θὰ πῆ χρόνια πολλὰ καὶ θὰ τὴν μοιράση.

Ἐνα κομμάτι γιὰ τὸ Χριστό, ἔνα γιὰ τὸν Ἀγιο-Βασίλη, τρίτο γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἔνα γιὰ τὸν πατέρα, ἔνα γιὰ τὴ μητέρα. Ως καὶ γιὰ τὸν ξενιτεμένο ἀδερφὸ θὰ κόψῃ κραμάτι ὁ παπποὺς.

Μὰ ποιός θὰ είναι ὁ τυχερὸς νὰ βρῇ τὸ φλουρί, ποὺ είναι στὴ βασιλόπιτα; Ἡ Κούλα καὶ ὁ Παντελάκης ὅλο γι' αὐτὸ συζητοῦν.

70. Ὁ καινούργιος χρόνος.

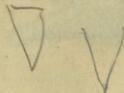
1 Ιανουαρίου γράφει τὸ ἡμερολόγιο. Ὁ χρόνος ἀλλάζει. Ὁ παλιὸς φεύγει. "Ἐρχεται δ καινούργιος. Ὁ παλιὸς δὲν γυρίζει πιά. "Οπως δὲν ξαναγυρίζει τὸ νερὸ ποὺ τρέχει ἀπὸ τὴ βρύση. Ὁ παπποὺς γίνεται πιὸ μεγάλος ἔνα χρόνο. Ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, δ Παντελάκης, ἡ Κούλα, ὅλοι μεγαλώνομε ἔνα χρόνο ἀκόμη.

Μπάμ! Μπούμ! ἀκούεται νὰ βροντᾶ τὸ κανόνι. Χαιρετᾶ τὸν παλιὸ χρόνο ποὺ φεύγει, καὶ τὸν καινούργιο ποὺ ἔρχεται.

— Χρόνια πολλά, παππού! εὔχονται τὰ παιδάκια τὸν παππού τους καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι.

— Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καλὸς κι εύτυχισμένος δ καινούργιος χρόνος, τοὺς εὔχεται κι ἐκεῖνος καὶ τὰ χαϊδεύει τρυφερά.

— Μὰ ὅταν μείνη μόνος δ παπποὺς σκέφτεται. Σκέφτεται πώς ήταν καὶ αὐτὸς σὰν τὸν Παντελάκη καὶ σὰν τὴν Κούλα. Καὶ χρόνο μὲ τὸ χρόνο ἔγιναν τὰ μαλλιά του βαμπάκι. Καὶ τὴν ὄρα ἐκείνη θυμᾶται κάπιο τραγούδι:

71. Πρωτοχρονιά.

‘Ο ‘Αι - Βασίλης ἔρχεται
μὲ γέλια καὶ μὲ δῶρα.
Καινούργιος χρόνος ἔφτασε
μ’ ἐλπίδες καὶ χαρά.

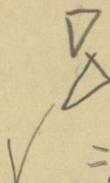
‘Ο ἄλλος χρόνος γέρασε
καὶ φεύγει μακριά μας.
Σὰν ὅνειρο ἐπέρασε
μὲ τὴν Πρωτοχρονιά.

✓ ‘Ο ‘Αι - Βασίλης ἔρχεται,
καινούργιος χρόνος ἔφτασε.
‘Ο ἄλλος χρόνος γέρασε,
σὰν ὅνειρο ἐπέρασε.

= “Ολοι μαζὶ πάλι, παιδιά,
ήρθ’ ἡ χρυσή, καλὴ χρονιά.
Γιορτάστε τὴν Πρωτοχρονιά =
μὲ μιὰ καρδιὰ καὶ μὲ χαρά.” ✓

• Αθανάσιος Κόκκινος

72. Ή κυρά-Καλή και οι μῆνες.

— Ή γλώσσα κόκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκαλα τσακίζει. Καλὰ μᾶς συμβουλεύει ἥ παροιμία αὐτή. Μᾶς λέει, νὰ εἴμαστε πάντα προσεχτικοί!

Ήταν μιὰ φορὰ κι ἐναν καιρὸ σ' ἐνα μικρούτσικο χωριὸ δυὸ γριούλες. Τὴν μιὰ τὴν ἔλεγαν Καλή, γιατὶ ἔλεγε πάντοτε λόγια καλά, καὶ τὴν ἄλλη Κακή, γιατὶ πάντα κακολογοῦσε.

Μιά μέρα ἥ Καλή πῆγε στὸ βουνὸ γιὰ νὰ μαζέψῃ ξύλα. Τὴν ὥρα ποὺ τὰ μάζευε, νά σου καὶ παρουσιάζονται μπροστά της δώδεκα ὅμορφα παλληκάρια. Ήσαν οἱ δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου.

— Γειά σου, γιαγιά, τῆς λένε οἱ δώδεκα μῆνες.

— Γειὰ καὶ χαρὰ νὰ ἔχετε, παιδιά μου, τοὺς λέει ἥ καλὴ γριούλα.

— Δὲν μᾶς λές, γιαγιά, τί γνώμη ἔχεις γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Εἶναι καλοὶ ἥ κακοί; Καὶ ποιόν ἀγαπᾶς ἐσὺ ἀπὸ ὅλους περισσότερο;

Τὸ πρόσωπο τῆς κυρά-Καλῆς ἔλαμψε ἀπὸ χαρὰ καὶ τοὺς λέει μὲ καλοσύνη:

— Καλά μου παιδιά, τί λόγια εἶναι αὐτὰ

ποὺ μὲ ρωτᾶτε; ✓ Μπορεῖ νὰ εἶναι μήνας
ἄσχημος; 'Αφοῦ δλους τοὺς ἔκαμε ὁ καλὸς
Θεός, πῶς μπορεῖ νὰ εἶναι ἄσχημοι; "Ο-
λοι καλοὶ καὶ τιμημένοι εἶναι= 'Ο καθένας
ἔχει καὶ τὶς χάρες του. 'Εγὼ δλους τοὺς ἀ-
γαπῶ ✓ Ισια.

Οἱ μῆνες εὔχαριστήθηκαν πολὺ ἀπὸ τὰ
λόγια τῆς κυρα-Καλῆς καὶ τῆς λένε:

— Πάρε, γιαγιά, ξύλα γιὰ τὴ φωτιὰ κι αὐ-
τὸ τὸ σακουλάκι. "Οταν πᾶς στὸ σπίτι σου
ἔκει νὰ τ' ἀνοίξῃ.

Τὰ ἔχασε ἡ γριούλα, ὅταν πῆγε στὸ
σπίτι της καὶ ἀνοίξε τὸ σακουλάκι. ❀ Ήταν
γεμάτο ἀπὸ φλουριά. Λαμποκόπησε τὸ κα-
μαράκι της σὰν τὰ ἄδειασε κάτω. ▷

'Αγόρασε ὕστερα ἔνα καινούργιο σπι-
τάκι, ντύθηκε καλὰ καὶ ζοῦσε πλούσια κι
εύτυχισμένα βοηθώντας τοὺς φτωχούς. Τὸ
χωριὸ δλο χαιρόταν, ποὺ τὴν ἔβλεπε εύτυ-
χισμένη.

✓ Τὴν εἶδε καὶ ἡ γριά, ἡ κυρα-Κακή, καὶ
πῆγε μιὰ μέρα στὸ σπίτι της.

— Πῶς ἄλλαξες ἔτσι, κυρα-Καλή; Ποῦ
βρῆκες τὰ λεφτὰ καὶ ἀγόρασες αὐτὸ τὸ
σπίτι;

= — Αὐτὸ κι αὐτό, τῆς ἀπαντᾶ ἡ καλὴ γρι-
ούλα. Καὶ τῆς διηγεῖται δλη τὴν ἀλήθεια.

73. Ή κυρα - Κακή και οι μῆνες.

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ ἡ κυρα - Κακή, τρά-
βηξε κι αὐτὴ μιὰ μέρα στὸ βουνό. Πήγε τά-
χα γιὰ νὰ φέρη ξύλα.

— Γειὰ καὶ χαρά σου, γιαγιά, τῆς λένε τὰ
παλληκάρια.

— Γειά σας! τοὺς ἀποκρίνεται μὲ φωνὴ ἄ-
γρια.

Τί γνώμη ἔχεις, γιαγιά, γιὰ τοὺς δώδε-
κα μῆνες τοῦ χρόνου; Καλοὶ εἶναι ἢ κακοί; —
Καὶ ποιόν ἐσù ἀγαπᾶς περισσότερο;

— "Ολοὶ οἱ μῆνες εἶναι κακοὶ καὶ ἀνάπο-
δοι, παιδιά μου. Πάρε τὸν ἔνα καὶ χτύπα
τὸν ἄλλο! Κανένα τους δὲν ἀγαπῶ! Κανέ-
νας δὲν ἔχει ἐπάνω του χάρη.

— Πολὺ καλά, γιαγιά, τῆς λένε οἱ μῆνες.
Πάρε αὐτὰ τὰ ξύλα γιὰ τὴ φωτιὰ κι αὐτὸ
ἔδω τὸ σακουλάκι. "Οταν θὰ πᾶς στὸ σπίτι
σου, τότε νὰ τὸ ἀνοίξης.

Ή κυρα - Κακή παίρνει τὰ ξύλα καὶ τὸ
σακουλάκι καὶ φεύγει δίχως νὰ χαιρετήσῃ
τὰ παλληκάρια. Φεύγει νὰ φτάσῃ στὸ σπίτι
της μιὰ ὥρα νωρίτερα.

"Οταν καμιὰ φορὰ ἔφτασε, ἀνοίγει χα-
ρούμενη τὸ σακουλάκι, μὰ τί νὰ ἴδῃ!

Ήταν γεμάτο πέτρες καὶ τὶς εἶχε κου-

βαλήσει στὸ σπίτι της, νομίζοντας πώς ἥ-
σαν χρυσὰ φλουριά, ὅπως τὰ φλουριὰ τῆς
κυρα-Καλῆς, τῆς γριούλας.

(Απ' τὸ βιβλίο τοῦ Γεωργ. Σακκᾶ)

74. Γιὰ τὴ φωτιά.

— Κρυώνεις, γιαγιά;

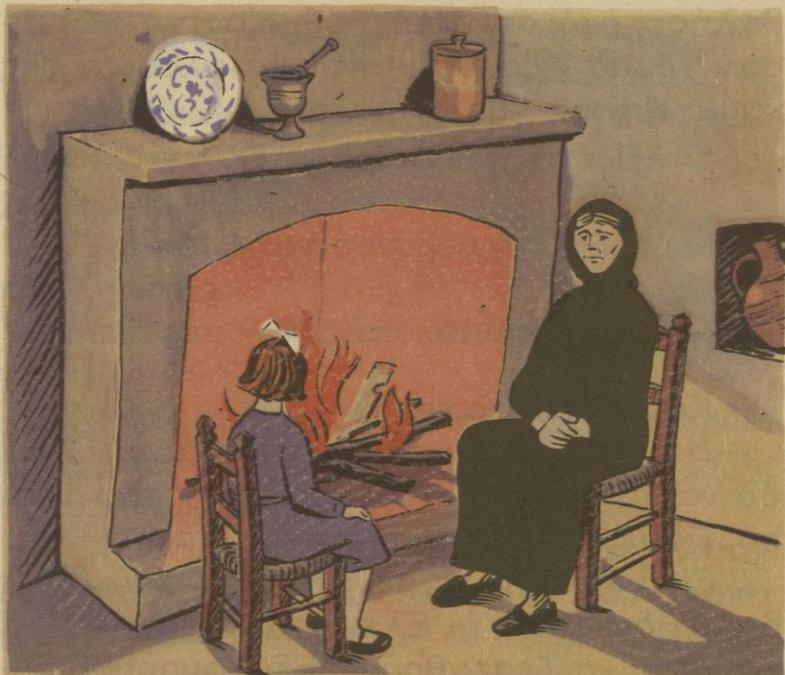
— Ναί, παιδάκι μου, ἀνατριχιάζω. Εἶναι
σὰ νὰ μοῦ χύνουν στὸ κορμὶ παγωμένο νε-
ρό. Πᾶμε νὰ ζεσταθοῦμε στὸ τζάκι.

Ἐκεῖ ἦταν ἀναμμένῃ φωτιὰ ἀπὸ ξύλα
βαλανιδιᾶς καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὴ γιαγιὰ
κάθισαν νὰ ζεσταθοῦν. "Εξω φυσοῦσε δυ-
νατὸ ξεροβόρι. Τῆς Ἐλενίτσας τῆς ἄρεσε,
ποὺ ἔβλεπε τὰ ξύλα νὰ καίνε καὶ τὶς φλό-
γες νὰ χορεύουν τρελά. Καὶ καθὼς κοίτα-
ζε, ρώτησε τὴ γιαγιά:

— Άλήθεια, γιαγιά. Πές μου κανένα πα-
ραμύθι γιὰ τὴ φωτιά; Ποιός μᾶς τὴν ἔστει-
λε στὴ γῆ;

Ἡ γιαγιὰ σκέφτηκε λίγη ὥρα κι ἔπειτα
ἀρχισε νὰ διηγῆται:

— Τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια, παιδί μου, οἱ
ἄνθρωποι δὲν εἶχαν φωτιὰ καὶ υπόφεραν

πολύ. Μιὰ μέρα, τὴν ὥρα ποὺ ἔνας μαρμαρὰς πελεκοῦσε μιὰ πέτρα μ' ἔνα τσεκούρι πέτρινο, εἶδε νὰ ξεπετιέται μιὰ σπίθα. Τὴν εἶχε στείλει ὁ καλὸς Θεός. Μ' αὐτὴν ἄναψε ὁ μαρμαρὰς φωτιά. Μὴ ρωτᾶτε τί χαρὰ δοκίμασε τὸ βράδυ ἡ φτωχή του ἡ γυναίκα καὶ τὰ μικρούλικα παιδάκια του, σὰν πῆγε ὁ πατέρας στὸ σπίτι καὶ ἄναψε κι ἐκεῖ φωτιά. Ἀπὸ τότε ἀρχισαν νὰ ζεσταίνωνται, νὰ ψήνουν τὸ κρέας, νὰ βράζουν τὸ γάλα, νὰ φωτίζουν τὴν καλύβα τους.

Στὴν ἀρχὴν ἄναβαν τὴν φωτιὰ στὴ μέση τῆς καλύβας καὶ τοὺς ἔπινιγε ὁ καπνός. Σιγὰ - σιγὰ ὅμως ἄνοιξαν μιὰ τρύπα στὴ σκεπὴ καὶ σταμάτησε τὸ κακό.

— Καὶ πῶς τὴ διατηροῦσαν τὴ φωτιὰ ἄσβηστη, γιαγιά; ρώτησε Ἡ Έλενίτσα.

— Φρόντιζαν, παιδί μου, πρὶν κοιμηθοῦν, νὰ σκεπάζουν τὴν ἀνθρακιά, ποὺ μένει ἀπ' τὰ καμένα ξύλα, μὲ τὴ στάχτη καὶ ἔτσι ἡ φωτιὰ βαστοῦσε ὡς τὸ ἄλλο τὸ πρωΐ.

— Δὲν εἶχαν τότε σπίρτα, γιαγιά, γιὰ ν' ἀνάβουν τὴ φωτιά;

— Τὰ σπίρτα, παιδί μου, βρέθηκαν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀρχισε νὰ προοδεύῃ, νὰ γίνεται πολιτισμένος.

✓ Ἡ φωτιὰ βοήθησε τὸν ἄνθρωπο νὰ δουλεύῃ τὰ σίδερα καὶ νὰ φτιάνῃ δικέλια, σκεπάρνια, τσαπιὰ καὶ ἄπειρα ἄλλα ἐργαλεῖα. Ο σιδηρόδρομος καὶ τὰ βαπόρια, δίχως φωτιά, θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ταξιδέψουν. Τὰ τόσα ἐργοστάσια, ποὺ ἐργάζονται σήμερα, ἐργάζονται ὅλα μὲ τὴ φωτιά.

Δίχως τὴ φωτιά, Ἡ Έλενίτσα μου, θὰ ῆμασταν ἀκόμα ἄγριοι καὶ θὰ ζούσαμε ὅπως τὰ θηρία χωμένοι στὰ δάση καὶ στὶς σπηλιές.

('Απ' τὸ βιβλίο τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλινοῦ)

75. Κόκορας, ἀλεπού καὶ σκύλος.

Κανένα ἄλλο σκυλὶ μέσα στὸ χωριὸ δὲν ἥταν τόσο ἔξυπνο καὶ τόσο πιστὸ ὅσσο ὁ Φουντοῦκος. Ἡ κυρα-Παυλίνα πολὺ τὸ ἀγαποῦσε αὐτὸ τὸ σκυλί.

— Τὸ νοῦ σου, Φουντοῦκο, τὶς κοτοῦλες μου, τοῦ ἔλεγε κάθε βράδυ ἡ κυρα-Παυλίνα, ὅταν οἱ κοτοῦλες της ἀνέβαιναν γιὰ νὰ κουρνιάσουν ἐπάνω στὴ γέρικη βαλανιδιά.

✓ Τὸ δέντρο αὐτὸ ἥταν κοντὰ στὴν αὐλὴ καὶ οἱ κοτοῦλες φρούτ! ἀνέβαιναν καὶ περνοῦσαν ἔκει τὰ βράδια. Στὸ ψηλότερο μέρος ἀνέβαινε ὁ κόκορας μὲ τὰ φανταχτερὰ φτερὰ καὶ κάτω στὴν κουφάλα τῆς βαλανιδιᾶς τρύπωνε ὁ Φουντοῦκος. Γιὰ νὰ μὴ κρυώνῃ ὁ Φουντοῦκος της, ἡ κυρα-Παυλίνα ἔφτιασε στὴν κουφάλα τοῦ δέντρου καὶ μιὰ πορτούλα.

Πιὸ πέρα ὅμως ἀπὸ τὸ σπίτι, τριγύριζε μιὰ ἀλεπού. "Ακουσε ἔνα πρωινὸ τὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ καὶ ἡ παμπόνηρη ἔτρεξε στὴ ρίζα τῆς βαλανιδιᾶς. ✓

— "Ω! καλημέρα σου, φίλε μου κόκορα! Πῶς εἶσαι στὴν ύγειά σου; Τί κάνεις; Σου φέρνω μιὰ πολὺ-πολὺ εὔχαριτη εἰδηση.

Τὰ ζῶα ὅλα μόνοιασαν. Δὲν θὰ μαλώνωμε πιὰ μεταξύ μας. Προχτὲς εἶχαμε καὶ διασκέδαση. Κάναμε καὶ χορό. 'Ο λύκος χόρευε ἀγαπημένα μὲ τὰ πρόβατα. Οἱ γάτες γλεντοῦσαν μὲ τὰ σκυλιά. Τὰ ποντίκια χοροπηδοῦσαν καὶ οἱ γάτες δὲν τὰ πείραζαν. Οἱ ἀλεποῦδες μὲ τοὺς κοκόρους ξεκαρδιστήκαμε στὰ γέλια. 'Εσù φαίνεται πώς δὲν πῆρες εἴδηση καὶ ἔλειπες. Κατέβα τώρα νὰ γλεντήσωμε καὶ νὰ χαροῦμε.

✓ 'Ο κόκορας καμώθηκε πώς χάρηκε γιὰ τὴν εἴδηση, μὰ δὲν τὸ κουνοῦσε ἀπὸ τὸ δέντρο. ~~↗~~ Ήταν κόκορας μυαλωμένος καὶ γνωστικός. Δὲν ἦταν σὰν τὸν κόκορα τῆς παροιμίας, ποὺ δὲν εἶχε γνώση. ~~—~~

—"Ω! μὰ κατέβα λοιπόν! Κατέβα γιὰ ν' ἀρχίσωμε τὸ γλέντι! ~~✓~~ ~~↙~~

—Χμ! ἔκαμε ὁ κόκορας. Γιὰ νὰ κατεβῶ, πρέπει νὰ ξυπνήση ὁ θυρωρὸς νὰ ἀνοίξη. Δὲν βλέπεις πώς ἡ θύρα τοῦ σπιτιοῦ μας εἶναι κλειστή; Χτύπα, σὲ παρακαλῶ, μὲ τὸ μουσούδι σου γιὰ νὰ μοῦ ἀνοίξη. ~~—~~

Χωρίς, καλὰ - καλά, νὰ προφτάσῃ ἡ παμπόνηρη νὰ κάμη ὅ,τι τῆς εἶπε ὁ κόκορας, νά σου καὶ πετάχτηκε ὁ Φουντοῦκος. 'Η ἀλεποὺ ὅπου φύγη φύγη. Καταντροπια-

σμένη, ποὺ τὴν κοροῦδεψε ὁ κόκορας, πῆρε
δρόμο καὶ ἀκόμη τρέχει.

Κι ὁ κόκορας ἐπάνω στὴ βαλανιδιὰ ἀ-
κόμα γελάει.

('Απ' τὸ βιβλίο τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλινοῦ)

76. ΟΙ ἈΠΟΚΡΙΕΣ.

Ἡ τελευταία Κυριακὴ τῆς Ἀποκριᾶς
πλησιάζει. Ὁ Στέφανος μὲ τοὺς φίλους του
ἀποφάσισαν νὰ γίνουν πιερότοι, στρατη-

γοί, ναύαρχοι μὲ χρυσὰ γαλόνια. Πῶς ὅμως νὰ γίνουν, ἀφοῦ στὸ χωριό τους δὲν ὑπάρχει οὕτε προσωπίδα ν' ἀγοράσουν; 'Ο Στέφανος, ἀγόρι ἔξυπνο, εἶπε στοὺς ἄλλους:

— Παιδιά! Ν' ἀγοράσωμε κόλλες χρωματιστὲς καὶ νὰ σχεδιάσωμε μόνοι μας ὅ, τι θέλομε.

Καὶ νά! στὸ σπίτι τοῦ Ἀλέκου ἀρχισαν τὴν ἐργασία. "Εφτιασαν καπέλα ψηλὰ μὲ γαλάζιες κόλλες, ἔκοψαν κορδέλες γιὰ νὰ ζώσουν στὴ μέση, παράσημα γιὰ τὸ στῆθος, χαρτονένια σπαθιά.

"Ωσπου νὰ φτάσῃ ἡ Ἀποκριά, κάθε παιδὶ κάτι βρίσκει γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴ φορεσιά του.

Γιὰ προσωπίδες εἶπαν νὰ βάλουν στὸ πρόσωπο χρωματιστὲς κόλλες, γιὰ νὰ μὴ γνωρίζωνται. 'Ο Στέφανος ὅμως ἔριξε κάποια ἄλλη ἰδέα, πιὸ καλή.

— "Εχω μαλλὶ μαῦρο ἀπὸ πρόβατα, εἶπε. Νὰ φέρω καὶ νὰ βάλωμε ὅλοι μουστάκια. "Αν θέλη κανένας, ἄς βάλη καὶ γένια. Μὲ τὰ μουστάκια θὰ παραλλάξῃ τὸ πρόσωπό μας καὶ δὲν θὰ γνωριζώμαστε.

ΑΝΟΙΞΗ

Γλυκὸ τοῦ Μάρτη μήνυμα,
θ' ἀνθίση ἥ πασχαλιά,
θὰ λιώσουν τ' ἄσπρα χιόνια,
θὰ ῥθοῦν τὰ χελιδόνια...

Στ. Μπολέτοης

77. Τὰ χελιδόνια ἥρδαν.

✓ Ό Τάκης καὶ ἡ Νίνα λυπόνταν, ποὺ ἔ-
βλεπαν τὶς χελιδονοφωλιὲς ἀδειανὲς καὶ
ρωτοῦσαν τὸν πατέρα τους:

— Πότε, πατέρα, θὰ ἔρθουν τὰ χελιδόνια;

Γιατί ἀργοῦν;

— "Οπου καὶ νά 'ναι, παιδιά μου, ἔρχον-
ται. "Αμα φτάση ὁ Μάρτης, θὰ γεμίσουν
πάλι οἱ φωλίτσες τους. ✓ —

— Τί θὰ μᾶς φέρουν, πατέρα;

— Πολλὰ καλὰ θὰ μᾶς φέρουν. Τριαντά-
φυλλα, βιολέτες, κρίνα, γαρύφαλα. Θὰ
εύωδιάση ὁ τόπος μὲ δλων τῶν λογιῶν τὶς
μυρωδιές. Ἡ γῆ θὰ στολιστῇ μὲ χαλιὰ πολύ-
χρωμα καὶ καταπράσινα. Τὰ πουλιὰ αὐτὰ
μᾶς φέρνουν τὴν ἄνοιξη καὶ τὰ λουλούδια.

— Μᾶς φέρνουν καὶ τὸ χαρούμενο τρα-
γουδάκι τους, πατέρα, εἶπε ἡ Νίνα.

— Βέβαια, παιδί μου. Καὶ τὸ τραγούδι τους εἶναι μιὰ συντροφιὰ γιὰ τὸ σπίτι μας. Ἀπὸ τὸ πρωὶ ώς τὸ βράδυ τραγουδοῦν ἀδιάκοπα. Μᾶς εὐχαριστοῦν, ποὺ τοὺς προσφέρομε στέγη.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα φώναξαν τὸ Χρίστο, τὸν ὑπηρέτη τους. Οἱ τρεῖς μαζὶ κάτι κρυφομίλησαν ἐκεῖ κοντὰ στὴν κληματαριά.

Τί εἶπαν; Κανένας δὲν ἄκουσε. Ἄλλ' ἀμέσως ὁ Χρίστος πῆρε μιὰ ψηλὴ σκάλα καὶ τὴν ἔβαλε κοντὰ στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ. Ἐπάνω, ἐκεῖ στὴ στέγη, ἥσαν τρεῖς φωλιές χελιδονιῶν. Ἡταν ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη.

Ο Χρίστος προσεχτικὰ-προσεχτικὰ ἔβαλε τὸ χέρι καὶ τὶς καθάρισε. "Ο, τι ἀπὸ τὴν πολυκατιρία εἶχε μαζευτῆ ἐκεῖ μέσα τὸ πέταξε. Στὶς δυὸ εἶχεν βρεῖ ξυλαράκια λεπτά, ἄχυρα, φτερὰ καὶ ξεραμένες κόρες ἀπὸ ψωμί.

Ο υπηρέτης κατάλαβε τί εἶχε γίνει. Τὸ χειμώνα, μὲ τὸ τσουχτερὸ κρύο, εἶχαν μείνει σ' αὐτὲς σπουργίτες. Τὰ τετραπέρατα πουλάκια περνοῦσαν ἐκεῖ τὶς ψυχρὲς νύχτες. Δὲν ἔμειναν νὰ ξεπαγιάσουν στὴ δική τους κακοφτιαγμένη φωλιά.

"Επειτα, σὰν ἥρθε ὁ Μάρτης, μιὰ μέρα
ἀκούστηκαν χαρούμενες φωνὲς χελιδο-
νιῶν. Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα πετάχτηκαν
γεμάτοι ἀπὸ χαρά. Μὲ πόση ἀγάπη ἔβλε-
παν τ' ἀγαπημένα τους πουλάκια! Μὰ κι
ἐκεῖνα φαίνονταν χαρούμενα.

Τσιριτσιτσίλπ... τσιριτσιτσίλπ... κελαη-
δοῦσαν, σὰν εἶδαν τὸν Τάκη καὶ τὴ Νίνα.

Τί δὲν ἔλεγαν μ' ἐκεῖνα τὰ κελαηδήματα!

78. Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια.

Τὴν ἄλλη μέρα στὸ σχολεῖο ὅλα τὰ
παιδιὰ εἶχαν ὁμιλία γιὰ τὰ χελιδόνια. Χά-
ρηκαν, ποὺ τὰ εἶδαν νὰ ξαναγυρίζουν στὶς
φωλιές τους.

— Σὲ μᾶς ἥρθαν δυὸς ζευγάρια, ἔλεγε ἡ
Καίτη. Πετοῦσαν παντοῦ. "Ἐβλεπαν ἀπ'
ὅλες τὶς μεριὲς τὸ σπίτι. Πέρσαι εἶχαμε μο-
νάχα μιὰ φωλιά. Ἐφέτος τί λέτε; μπορεῖ
νὰ χτίσουν καὶ δεύτερη;

'Ο Κώστας, ποὺ ἤξερε καλύτερα, εἶπε.

— Αὐτὸ θὰ γίνη, Καίτη. Τὸ ἔνα ζευγάρι,
ποὺ ἦταν στὸ σπίτι σας πέρσι, ἔμεινε εὔ-
χαριστημένο. Ἐφέτος σύστησε καὶ στὸ
ἄλλο ζευγάρι νὰ χτισῇ κι ἐκεῖνο φωλιά.

Θέλουν νὰ εἶναι μαζὶ συντροφιά. "Αν τοὺς
χαλοῦσες τὴ φωλιά, νομίζεις πώς θὰ ἔρχον-
ταν καὶ φέτος;

— Κανένα δὲν θὰ πατοῦσε, εἶπαν μερικὰ
παιδιά.

= ✓ Τὴν ὥρα ποὺ ἡ Καίτη μὲ τὸν Κώστα ἔ-
λαγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα ἐνα παιδί, ὁ Νι-
κολός, κοκκίνισε Σ' αὐτοῦ τὸ σπίτι δὲν πά-
τησε χελιδόνι. Δὲν ἀκούστηκε χελιδονιοῦ
λαλιά. Καὶ εἶχε ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ αὐ-
τοῦ ἐνα περιβόλι γεμάτο ἀπὸ λαχανικά.
Θὰ μποροῦσαν ἐκεῖ τὰ χελιδόνια τόσες
κάμπιες καὶ τόσα ζουζούνια νὰ καθα-
ρίσουν.

✓ Τὴν ὥρα ποὺ ὁ Νικολὸς ἦταν κατακόκ-
κινος, τὸν ρώτησε ἡ Δεσποινιώ:

— Στὸ σπίτι σας ἥρθαν, Νικολό, χελι-
δόνια;

✓ Τὶ νὰ πῆ ὅμως αὐτός; Ξερόβηξε λίγες
φορὲς καὶ ἀποκρίθηκε:

— "Οχι, δὲν ἥρθαν ἀκόμα. Φαίνεται πώς
τὸν Ἀπρίλη θὰ ἔρθουν. Καθυστέρησαν στὸ
ταξίδι τους.

‘Ο Κώστας καὶ τὰ ἄλλα παιδιὰ τὸν κοί-
ταξαν περίεργα καὶ τοῦ εἶπαν;

— Τί λέες, καημένε Νικολό; "Ερχονται
ποτὲ τὸν Ἀπρίλη χελιδόνια; Τὰ πουλιὰ

αύτὰ φεύγουν μαζὶ καὶ ξαναγυρίζουν μαζί.
"Αν δὲν ἥρθαν τώρα τὸ Μάρτη στὸ σπίτι
σας, δὲν θὰ ἔρθουν.

'Ο Φάνης, ποὺ ἦταν γείτονας τοῦ Νικο-
λοῦ, τὰ εἶπε πιὸ καθαρά:

— Μὰ καὶ πέρσι, Νικολό, νομίζω πώς σὲ
σᾶς δὲν ἥρθαν. Τὴν προπέρσινη χρονιά, θυ-
μοῦμαι, τὰ κυνήγησες. Χάλασες τὴ φωλιά
τους καὶ τὰ κακόμοιρα δὲν ξαναπάτησαν.
Εἶχες μάλιστα κι ἔνα λάστιχο καὶ τὰ σημά-
δευες. Πῶς περιμένεις τώρα νὰ ἔρθουν;

'Ο Νικολὸς ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ δὲν
εἶπε τίποτε. Τὰ λόγια, ποὺ τοῦ εἶπε ὁ Φάνης,
τοῦ εἶχαν γίνει τὴν ὄρα ἐκείνη ἔνα πολὺ κα-
λὸ μάθημα.

79. Ἡ χελιδόνα.

Ἔρθε, ἔρθε ἡ χελιδόνα,
ἥρθε πάλι ἡ μελιδόνα,
κάθισε καὶ λάλησε
καὶ γλυκὰ κελάηδησε :

— Θάλασσα ἐπέρασα,
τὴ στεριὰ τὴν ξέχασα.
Κύματα κι ἀν ἔσκισα,
ἔσπειρα, οἰκονόμησα.

= V "Εφυγα καὶ ἀφῆκα σύκα,
καὶ Σταυρὸς καὶ θημωνίτσα
καὶ ἥρθα τώρα καὶ ηὗρα φύτρα —
καὶ ηὗρα χόρτα, σπάρτα, βλίτρα,
βλίτρα, βλίτρα, φύτρα, φύτρα. V

Δημοτικὸ

80. Η 25^η Μαρτίου.

✓ Από ήμέρες έτοιμάζεται τὸ σχολεῖο γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Ἑορτὴ. Πολλὰ παιδιὰ ἔργαζονται καὶ κατασκευάζουν σημαῖες. "Αλλα ψαλιδίζουν τὸ χαρτόνι καὶ φτιάνουν γράμματα γιὰ τὶς ἐπιγραφές. "Αλλα πλέκουν στεφάνια. ✓

Ή Τασία θὰ φτιάση τὸ φωτοστέφανο γιὰ τὴν Παναγία. Αὔτὸν θὰ τὸν φορέσῃ ἡ Θυμιούλα. Αὔτῃ θὰ παραστήσῃ τὴν Παναγία. Εἶναι τὸ πιὸ φρόνιμο καὶ ταπεινὸ κορίτσι. "Ολο τὸ σχὸλεῖο τὴν ἀγαπᾶ.

— Παιδιά! ἡ γιορτή μας πρέπει νὰ πετύχῃ, λέει ὁ δάσκαλος. Θὰ προσκαλέσωμε καὶ κόσμο. Νὰ προσέξωμε νὰ μὴν παραλείψωμε τίποτε. Νὰ μὴ ντροπιαστοῦμε.

Προτοῦ ὅμως μοιράση τὶς δουλειές, ἐξήγησε:

— Στὶς 25 Μαρτίου γιορτάζομε διπλή γιορτή. Ή μιὰ εἶναι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. Εἶναι ποὺ κατέβηκε ὁ ἄγγελος στὴν Παρθένο Μαρία καὶ τῆς εἶπε:

*Xαῖρε, κεχαριτωμένη Μαρία,
ὅ Κύριος μετὰ Σοῦ...*

Αὔτῃ εἶναι ἡ θρησκευτικὴ γιορτή. Ή ἄλλη εἶναι ἡ ἔθνικὴ γιορτή. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ τὸ 1821, οἱ πατέρες μας πῆραν τὰ ὅπλα γιὰ νὰ ἔλευθερωθοῦν.

Μὲ τί προθυμία ὅλα τὰ παιδιὰ ρίχτηκαν στὴ δουλειά! Καὶ πόσο γρήγορα τελείωσαν! Μέσα σὲ λίγες μέρες ὅλα ἥσαν ἔτοιμα. "Ετοιμες καὶ οἱ μεγάλες ἔπιγραφές:

✓ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ
Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ
Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΧΑΙΡΕ ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΜΑΡΙΑ

— Τ' ἀγόρια στόλισαν τὴν αἱθουσα μὲ
τὶς εἰκόνες τῶν ἥρωών τοῦ 21. — Εἶχαν καὶ ἐ-
πιγραφές μὲ γράμματα, ποὺ ἔγραφαν: ✓

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑ·Ι·ΣΚΑΚΗΣ

Τὴν ἄλλη μέρα, ποὺ ἦταν τοῦ Εὐαγγε-
λισμοῦ, ὅλο τὸ σχολεῖο πῆγε στὴν ἐκκλη-
σία. Ἡ σημαία ἐμπρὸς κυματίζει. Τὰ παι-
διὰ περπατοῦν τραγουδώντας:

"Ολη δόξα, ὅλη χάρη,
ἄγια μέρα ξημερώνει..."

Τὰ τραγούδια ἀκούονται σὲ ὅλο τὸ χω-
ριό. Τελείωναν τὸ ἔνα, ἀρχιζαν τὸ ἄλλο:

Ζωστῆτε τ' ἄρματα, παιδιά...

Τὰ μάτια τοῦ κόσμου εἶναι καρφωμένα
πάνω στὴ σημαία καὶ στὰ παιδιά, ποὺ τρα-
γουδοῦν.

Νά! τώρα ἔφτασαν στὴν ἐκκλησία.
Στὴ δοξολογία, ποὺ ἔγινε, ἔνας ἱερο-

κήρυκας ἔβγαλε λόγο. Εἶπε γιὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάσταση, γιὰ τοὺς ἥρωες, τὰ εἰπεῖς ὅλα. Τί ώραία ποὺ μίλησε! Τὰ παιδιὰ τραγούδησαν τὸν Ἑθνικὸν "Υμνο:

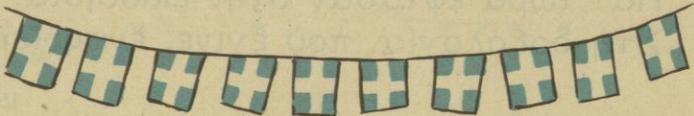
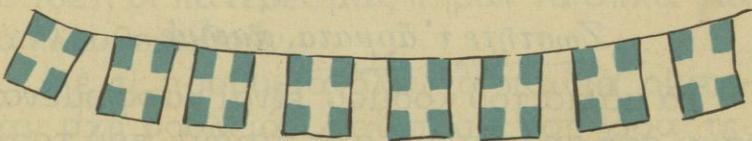
Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κάψη...

Στὸ τέλος τῆς δοξολογίας, ὅλοι πήγαν στὸ σχολεῖο. Ἡρθαν νὰ παρακολουθήσουν τὴ σχολικὴ γιορτή. Ἡ αἴθουσα, ὅπως ἦταν στολισμένη μὲ τοὺς ἥρωες, τοὺς μάγεψε ὅλους.

✓ Ἡ ἐπιτυχία, ποὺ εἶχαν τὰ παιδιὰ στὰ ποιήματα καὶ τὰ τραγούδια, δὲν λέγεται.

"Ολοι χειροκροτοῦσαν μὲ τὴν καρδιά τους.

— Τέτοια γιορτὴ ἄς μὴν τελείωνε ποτέ, εἶπαν οἱ περισσότεροι τὴν ὥρα ποὺ ἔφευγαν. ✓ Εὗγε στὸ δάσκαλο καὶ στὰ παιδιά μας, ποὺ μᾶς χάρισαν μιὰ τέτοια γιορτή. ✓

81. Ἡ ἔξοχή.

Μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλη
κι ἀπὸ τὴν ταραχή,
ἔδω ἐλάτε ὅλοι,
ἔδω στὴν ἔξοχή!

Ἐδῶ εἶν' εύτυχία,
ἔδω εἰναι χαρά!
μές στὰ νερὰ τὰ κρύα,
στὰ χόρτα τὰ χλωρά!

Ἐδῶ εἰναι λουλούδια,
γαλάζιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγούδια
κι ἶσκιος παντοτινός!

Ἐδῶ ἐλάτε ὅλοι,
πλούσιοι καὶ φτωχοί,
δὲν βρίσκεται στὴν πόλη
μὲ πλούτη ἔξοχή.

”Αγγελος Βλάχος

82. Η Μεγάλη Έβδομάδα.

— Πότε κιόλας πέρασε ἡ Σαρακοστή;
Πότε ἔφτασε ἡ Μεγάλη Έβδομάδα; Καθόλου δὲν κατάλαβα, εἶπε ἡ μητέρα στὴ Δαφνούλα καὶ στὸν Κωστάκη, τὰ παιδιά της.

‘Η Δαφνούλα τὴ ρώτησε:

— Γιατί, μητέρα, αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα τὴν λέμε Μεγάλη;

— Γιατί, παιδί μου, τὶς μέρες αὐτὲς ἔπαθε πολλὰ ὁ Χριστὸς ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους καὶ στὸ τέλος τὸν σταύρωσαν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη κάτω στὸ δρόμο τὰ παιδιὰ χαλοῦσαν τὸν κόσμο ἀπὸ φωνές. Ὡταν ὁ Φώτης, ὁ Ἀλέκος καὶ ἄλλα γειτονόπουλα αὐτά ποὺ φώναζαν. Τί γέλια! Τί ξεφωνητά! Τί κακό!

Στὴν μητέρα φάνηκε πολὺ ἀπρεπο αὐτό. Τέτοια μέρα λυπητερὴ νὰ φωνάζουν τὰ παιδιὰ τόσο! Κατέβηκε γι' αὐτὸ κάτω καὶ τοὺς εἶπε μερικὲς κουβέντες πολὺ φρόνιμες:

— “Αν εἴχατε, παιδιά μου, στὸ σπίτι σας κάποιον δικό σας γὰ ύποφέρη, θὰ κάνατε ὅ, τι κάνετε τώρα; Θὰ γελούσατε, θὰ τρέχατε, θὰ γεμίζατε τὸν κόσμο ἀπὸ ξεφωνητά; ”

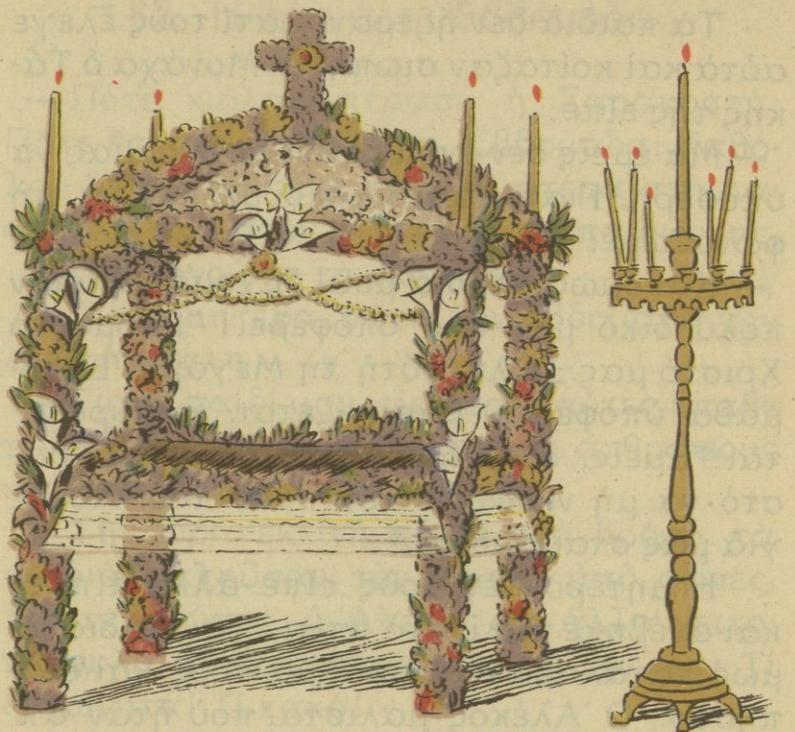
Τὰ παιδιά δὲν ἥξεραν γιατί τοὺς ἔλεγε αὐτὰ καὶ κοίταζαν σιωπηλά. Μονάχα ὁ Τάκης τῆς εἶπε:

— Μὰ ἐμεῖς δὲν ἔχομε κανένα δικό μας νὰ ὑποφέρῃ. Γιατί νὰ μὴ γελοῦμε καὶ νὰ μὴ φωνάζωμε;

—
Καὶ ὅμως, παιδιά μου! "Έχομε κάποιον πολὺ δικό μας ποὺ ὑποφέρει!" Έχομε τὸ Χριστό μας. — Ολη αὐτὴ τὴ Μεγάλη Ἐβδομάδα ὑποφέρει, βασανίζεται, σταυρώνεται. ~~Ε~~μεῖς, σὰν Χριστιανοί, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ μὴ νιώθωμε τὸν πόνο του. Αὐτὸς γιὰ μᾶς σταυρώθηκε.

Ἡ μητέρα δὲν τοὺς εἶπε ἄλλο τίποτε καὶ ἀνέβηκε πάλι στὸ σπίτι. Τὰ παιδιά ὅμως κατάλαβαν τὸ σφάλμα τους καὶ σιώπησαν. Ο Ἄλέκος μάλιστα, ποὺ ἦταν ἀπ' δῆλους μεγαλύτερος, λυπήθηκε ἀκόμη πιὸ πολύ.

— Ἄλήθεια, παιδιά! "Ἐπρεπε νὰ τὸ συλλογιστοῦμε καὶ μόνοι μας αὐτό. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ χτυποῦν οἱ καμπάνες, νὰ ἔχωμε ἀγρυπνίες, νὰ εἶναι Μεγάλη Ἐβδομάδα κι ἐμεῖς νὰ ξεφωνίζωμε. "Ολες αὐτὲς τὶς ἀγιες μέρες πρέπει νὰ εἴμαστε προσεχτικοί. Νὰ πηγαίνωμε στὴν ἐκκλησία καὶ νὰ παρακολουθοῦμε μὲ εὐλάβεια τὶς Ἱερὲς τελετές.

83. Ὁ Ἐπιτάφιος.

Σὲ λίγες μέρες ἦρθε ἡ Μεγάλη Παρασκευή. Οἱ καμπάνες χτυποῦσαν πένθιμα. Ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης ρώτησαν τὴν μητέρα τους γιὰ τὴν ἡμέρα αὐτῇ. Ἐκείνη τοὺς εἶπε :

— Σήμερα, παιδιά μου, ή μέρα εἶναι πολὺ λυπητερή. Σὰν σήμερα σταυρώθηκε ὁ Χριστός μας. Τὸ μεσημέρι θὰ πᾶμε στὴν ἔκκλησία νὰ προσκυνήσωμε τὸν Ἐσταυρωμένο καὶ τὸν Ἐπιτάφιο. Ἐλάτε τώρα μαζί μου κάτω στὸ περιβόλι.

Σὲ λίγο, καθισμένη μὲ τὰ παιδιά της ἡ μητέρα στὴ ρίζα μιᾶς μυγδαλιᾶς, τοὺς ἔλεγε πῶς πρόδωσε τὸν Χριστὸν ὁ Ἰούδας. "Υστερα τοὺς διηγήθηκε καὶ πῶς τὸν ἔπιασαν, τὸν δίκασαν καὶ τὸν σταύρωσαν.

"Οταν ἔλεγε αὐτὰ ἡ μητέρα, τὰ μάτια της ἥσαν δακρυσμένα. Ἡ καμπάνα χτυπούσε πένθιμα. Τὰ παιδάκια ἀκουαν τὴν μητέρα καὶ ἥσαν πολὺ λυπημένα.

"Ἐνα δάκρυ ἀπ' τὰ μάτια τῆς μητέρας ἔπεσε στὴ ρίζα τῆς μυγδαλιᾶς. Ἡταν καυτερὸ ἐκεῖνο τὸ δάκρυ. Ἡ μυγδαλιὰ τὸ ἔνιωσε. Κούνησε τὰ φύλλα καὶ εἶπε :

— "Ἄχ! τί κρίμα, ποὺ εἶχα ἀνθίσει νωρὶς καὶ δὲν ἔχω λουλούδια νὰ στολίσω τὸν Ἐπιτάφιο!

✓ — "Ἐχομε ἔμεῖς τριαντάφυλλα, φώναξαν λυπημένες μερικὲς τριανταφυλλιές, ποὺ ἥσαν ἐκεῖ. ✓

— Κι ἔγω ἔχω μυρωδάτες πασχαλιές, εἶπε μιὰ πασχαλιὰ φορτωμένη λουλούδια.

— Κι ἔμεῖς ἔχομε ὡραίους κρίνους καὶ πανσέδες, φώναξαν ἄλλα λουλούδια. Τὰ ἔχομε γιὰ τὸν Ἐπιτάφιο.

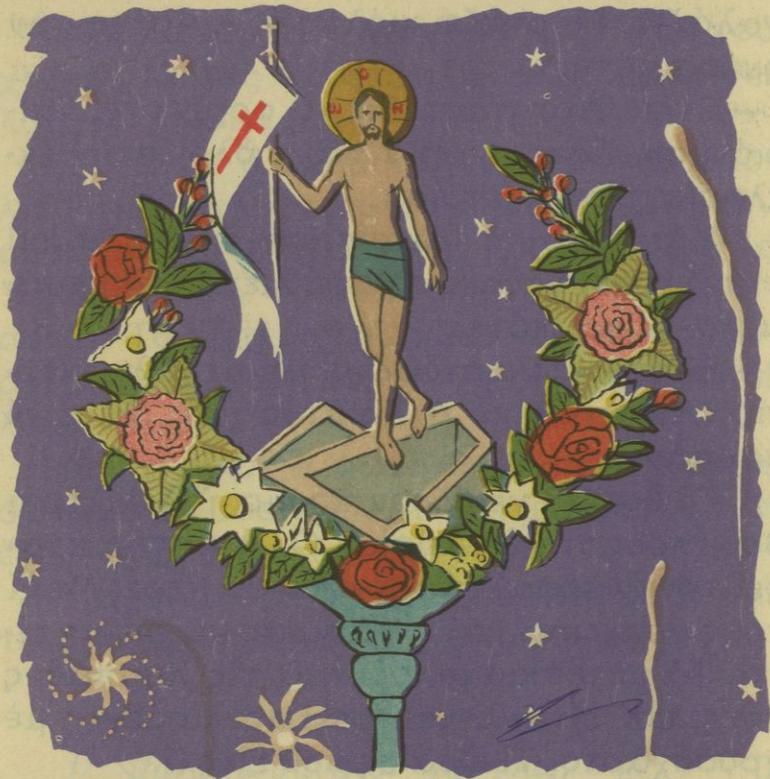
— Πηγαίνετε, παιδιά μου, νὰ πλύνετε καθαρὰ τὰ χέρια σας στὸ νεράκι τῆς βρυσούλας καὶ μαζέψτε λουλούδια ἀπὸ τὸ περιβόλι. Μὲ προσοχὴ νὰ τὰ μαζέψτε. Θὰ τὰ πάμε στὸν Ἐπιτάφιο, εἶπε ἡ μητέρα.

Σὲ λίγη ὥρα ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης μαζὶ μὲ ἄλλα παιδάκια στόλιζαν στὴν ἐκκλησία μὲ λουλούδια τὸν Θεῖο Νεκρό.

Ἐκεὶ κοντὰ στεκόταν καὶ ἡ μητέρα καὶ παρακολουθοῦσε τὴν ὡραία αὐτὴ παιδικὴ ἔργασία.

‘Ο Χριστός, ποὺ πάντοτε ἀγαπᾶ τὰ παιδάκια, πόση εὐχαρίστηση θὰ δοκίμαζε τώρα, ποὺ τὰ ἔβλεπε νὰ τοῦ προσφέρουν λουλούδια!

84. Ή 'Ανάσταση.

Μὲ πόση λαχτάρα τὴν περιμένομε ὅλοι αὐτὴ τὴ γιορτή! Καὶ πιὸ πολὺ τὰ παιδάκια, ποὺ ἔχουν νὰ φορέσουν καὶ τὰ λαμπριάτικα. Γιὰ τὴ Μαρίνα ἡ μητέρα ἔραψε ἔνα φορεματάκι ὄλόασπρο. Γιὰ τὸν Ἀνέστη μιὰ μπλουζίτσα μὲ παντελονάκι

γαλάζιο. Γιορτάζει κιόλας ό 'Ανέστης τὴν
ἡμέρα αὐτή.

— Στὴν 'Ανάσταση θὰ τὰ φορέσετε, παι-
διά μου. Τότε ποὺ θὰ πᾶμε ὅλοι στὴν ἐκ-
κλησία, εἶπε ἡ μητέρα.

Μὰ νά καὶ ἡ 'Ανάσταση, ἦρθε. Ντάν!
ντάν! ντάν! χτυποῦν χαρούμενες τὰ μεσά-
νυχτα οἱ καμπάνες.

— 'Ελατε νὰ γιορτάσωμε τὴν μεγάλη γιορ-
τή. 'Αναστήθηκε ό Χριστός μας, λένε οἱ
καμπάνες.

✓ Οἱ δρόμοι γεμίζουν κόσμο. "Ολοι τρα-
βοῦν πρὸς τὴν ἐκκλησία. 'Ο 'Ανέστης κρα-
τεῖ τὴν ἀδερφούλα του ἀπὸ τὸ χέρι. Μαζί¹
τους προχωρεῖ καὶ ό πατέρας μὲ τὴν μητέ-
ρα. Τὰ παιδάκια μιλοῦν γιὰ τὶς λαμπάδες
τους, ποὺ εἶναι λευκὲς καὶ στολισμένες μὲ
χρυσόχαρτο. Τί ώραίες ποὺ εἶναι! ✓ //

Στὴν ἐκκλησία, ποὺ ἔφτασαν, προχώ-
ρησαν μὲ δυσκολία. Τί κόσμος! 'Ο παπάς,
λαμπροφορεμένος, μπροστὰ στὴν ώραία
Πύλη, ἔψαλλε μὲ τὴ λαμπάδα του ἀναμ-
μένη:

Δεῦτε λάβετε φῶς.

"Ολοι πήγαιναν καὶ ἄναβαν. Πῆγε καὶ
ο 'Ανέστης μὲ τὴν Μαρίνα καὶ ἔφεραν στὸν
πατέρα καὶ στὴν μητέρα ἄγιο φῶς. ✓

— Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καὶ τοῦ χρόνου νὰ μᾶς δώσετε πάλι φῶς, εἶπαν γελαστοὶ οἱ γονεῖς.

Σὲ λίγο ὁ κόσμος βγῆκε στὸ προαύλιο. Ἐκεῖ ἦταν στημένη ἔξέδρα. Σ' αὐτὴν οἱ παπάδες ἔψαλλαν τὴν ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ προαύλιο μὲ μιᾶς φωτίστηκε. Τὰ ἀστέρια φώτιζαν ἐπάνω τὸν οὐρανὸν καὶ κάτω ἐδῶ τὴ γῆ τὴ φώτιζαν οἱ λαμπάδες.

Μὲ τί γλυκιὰ φωνὴ διάβασε ὁ παπᾶς σὲ λίγο τὸ Εὐαγγέλιο! Καὶ μὲ πόση χαρὰ ἔψαλλε τὸ Χριστὸς Ἀνέστη!

Μαζί του ἔψαλλε καὶ ὅλος ὁ κόσμος καὶ τὸ προαύλιο γέμισε ἀπὸ γλυκιὲς φωνές:

*Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας,
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος.*

✓ *Μετὰ τὴν λειτουργία τῆς Ἀναστάσεως, ὁ Ἀνέστης καὶ ἡ Μαρίνα, μαζὶ μὲ τοὺς γονεῖς τους, ἐπέστρεψαν στὸ σπίτι. *Τὶς λαμπάδες τὶς φύλαξαν ἄσβηστες καὶ ἡ μητέρα μὲ τὸ φῶς τους ἄναψε τὸ καντήλι στὰ εἰκονίσματα.* *Ἐπειτα πῆγε στὸ ἄλλο**

δωμάτιο καὶ πῆρε τὸ πανέρι μὲ τὰ αὐγά.

— Χριστὸς ἀνέστη! εύχήθηκε καὶ πρόσφερε σὲ ὅλους ἀπὸ ἕνα.

— Ἀληθῶς ἀνέστη, ἀπαντοῦσαν οἱ ἄλλοι

Στὸ τσούγκρισμα ὁ Ἀνέστης φάνηκε ἀπὸ ὅλους ὁ πιὸ τυχερός. "Εσπασε ὅλων τὰ αὐγά. "Ολοι ἦσαν χαρούμενοι καὶ γελαστοί. "Επειτα ἔφαγαν καὶ τὴ ζεστή τους μαγειρίτσα. Καὶ ὅταν ξημέρωσε καλά, βγῆκαν στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἔψησαν τὸ ἀρνί. Ἐκεῖ στρώθηκε τραπέζι πλούσιο, πασχαλινό, καὶ τὸ γλέντι, ποὺ ἔγινε, βάσταξε ὥρες. Στὸ γλέντι ἔλαβαν μέρος καὶ ἄλλοι γείτονες. "Ενα παιδάκι, ὁ Ἀντρέας, ἀπὸ τὴ χαρά του εἶπε ἕνα ποίημα.

85. Ἡ Πασχαλιά.

Ἡρθε πάλι Πασχαλιά
μὲ ἀγάπη καὶ φιλιά,
μὲ αὐγὰ καὶ μὲ ἀρνί.
Χαίρετε, Χριστιανοί!

Τί φορέματα καλά,
τί γλυκίσματα πολλά,
τί τραγούδια, τί φωνή!
Χαίρετε, Χριστιανοί!

86. Μιά έκδρομή τήν Πρωτομαγιά.

— Ποῦ θὰ πάμε τήν Πρωτομαγιά;

’Απὸ μέρες ὅλο αὐτὸ ρωτοῦσαν τὰ παιδιά. ”Αλλα ἔλεγαν νὰ πᾶνε στὴ Λεύκα, ἄλλα στὴν ἀκρογιαλὶὰ κι ἄλλα στὴν Πλαγιαστή, ὅπου ἦταν καὶ τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.

Στὸ τέλος ἀποφάσισαν νὰ πᾶνε στὴν Πλαγιαστή. Ὁταν ὡραῖο τὸ μέρος ἐκεῖνο. Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ δάσκαλος εἶχε τὴ γνώμη νὰ πᾶνε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ο ἥλιος ἀκόμα δὲν εἶ-

χε βγῆ καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν μαζευτῆ στὸ σχολεῖο. Ἡ Σοφία, ἡ Νίνα, ὁ Κοσμάς, ὅλοι μὲ τὰ σακουλάκια στὸ χέρι.

— "Οποιος ἀργήσῃ, δὲν θὰ τὸν πάρωμε, εἶχαν συμφωνήσει.

Μὰ ποιός θ' ἀργοῦσε; Τόσες μέρες μελετοῦσαν μιὰ τέτοια ἐκδρομὴ καὶ τώρα θὰ τὴν ἔχαναν; Ὁ Δῆμος, ἀν καὶ ἀγαποῦσε τὸν Ὂπνο, ὅμως στὸ ξεκίνημα παρουσιάστηκε ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ἡ μητέρα τὸν εἶχεν ἐφοδιάσει μὲ ἀρκετὸ ψωμί, μὲ κεφτέδες, μὲ βραστὰ αὐγά, μὲ κασέρι.

— Εἶναι πολλά, δὲν τὰ θέλω, ἔλεγε ὁ Δῆμος.

Μὰ ἡμητέρα τὸν παρακίνησεν νὰ τὰ πάρη.

✓ — Στὴν ἔξοχή, παιδί μου, ἡ ὄρεξη ἀνοίγει. "Επειτα θὰ βρεθῆ καὶ κανένας μαθητής, ποὺ θὰ τύχη νὰ μὴν ἔχη καὶ τοῦ δίνεις. —

Ξεκίνησαν τραγουδώντας. Στὴν πρωνήση ἡ συχία, τὸ τραγούδι ἀκουόταν μακριά. Ξύπνησε ὅλο τὸ χωριό. ✓

Πιὸ κάτω ἀρχισαν νὰ τραγουδοῦν καὶ τὰ πουλάκια. "Οσο ξεμάκρυναν τόσο καὶ ἡ ἔξοχὴ γινόταν ώραιότερη. Φυσοῦσε δροσερὸ ἀεράκι γεμάτο ἀπὸ λογιῶν λογιῶν μυρωδιές. "Ολος ὁ τόπος ἦταν κατάφυτος ἀπὸ μυρωμένα λουλούδια καὶ ἀνθοστόλι-

στα δέντρα. Άρνάκια βέλαζαν καὶ κατσικάκια βοσκοῦσαν στὶς πλαγιές. Τὰ παιδάκια δὲν ἥξεραν τί νὰ πρωτοθάυμάσουν. Πιὸ κάτω θυμήθηκαν τὸ τραγούδι γιὰ τὸν Μάη καὶ ἄρχισαν νὰ τὸ τραγουδοῦν.

87. Ο Μάιος.

Ο Μάιος μᾶς ἔφτασε,
ἔμπρός, βῆμα ταχύ,
νὰ τὸν προϋπαντήσωμε,
παιδιά, στὴν ἔξοχή.

Δῶρα στὰ χέρια του πολλὰ
καὶ ὅμορφα κρατεῖ
καὶ τὰ μοιράζει γελαστὸς
σὲ ὅποιον τοῦ ζητεῖ.

Φέρνει τραγούδια καὶ χαρές,
λουλούδια καὶ δροσιὰ
καὶ μυρωδάτη φόρεσε
ώραία φορεσιά.

Πᾶμε κι ἐμεῖς νὰ πάρωμε,
μὴ χάνωμε καιρό,
μᾶς φτάνει ἔνα τριαντάφυλλο
κι ἔνα κλαρὶ χλωρό.

"Αγγελος Βλάχος

88. Στὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.

Περπάτησαν ἀρκετὰ ὅσπου νὰ φτάσουν στὸ περιβόλι. Ἡταν τὸ καλύτερο μέσα σὲ δλο ἐκεῖνο τὸ μέρος. Τὰ δεντράκια σὰν στρατιωτάκια στὴ σειρά. "Ολα καλοφυτεμένα, ἵσια στὸ ἀνάστημα, γέμιζαν τὶς βραγιές. Σὲ ἄλλο μέρος ἦσαν τὰ ἀνοιξιάτικα λουλούδια. "Ο, τι χρῶμα καὶ δ, τι λουλούδι ἥθελες, τὸ ἔβλεπες ἐκεῖ.

Ἄλλοῦ πάλι ἦσαν τὰ καρποφόρα, γεμάτα ἀπὸ λουλούδια, στολισμένα σὰν νυφούλες. Τὰ παιδιὰ τὸ ἥξεραν τὸ περιβόλι καὶ μόλις ἔφτασαν καὶ τὸ εἶδαν ἀρχισαν νὰ φωνάζουν χαρούμενα:

—Νά τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ! φτάσαμε!
φτάσαμε! "Ας πᾶμε μέσα νὰ τὸ δοῦμε!

✓ Ο δάσκαλος τοὺς σύστησε νὰ μποῦν μὲ προσοχή. Νὰ μὴν κάμουν καμιὰ ζημιά. Νὰ μὴν πατοῦν στὸ καλλιεργημένο μέρος καὶ χαλοῦν μὲ τὰ πόδια τὶς βραγιές. Μπορεῖ νὰ σπάσουν κανένα δεντράκι. ✓

Ο Λεωνῆς τοὺς γύρισε παντοῦ. /Τοὺς ἔδειξε σπάνια λουλούδια καὶ τοὺς ἔδωσε τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλλα.

Τὰ παιδιά, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν, τραγούδησαν τραγούδια ἀνοιξιάτικα. ✓

"Επειτα πήγαν πιὸ ἔξω, κάτω ἀπὸ ἔνα πλατάνι, νὰ ξεκουραστοῦν. "Οταν σηκώθηκαν, μάζεψαν λουλούδια τοῦ ἀγροῦ, ἔφτιασαν στεφάνια, ἥπιαν δροσερὸ νεράκι καὶ χόρεψαν.

Τὸ μεσημέρι κάθισαν νὰ φᾶνε. Ἡ ἄνοιξη γιὰ τραπεζομάντιλο τοὺς εἶχε στρωμένο ἔνα πράσινο χαλί, κεντημένο μὲ ὅμορφα ἀγριολούλουδα. Ἐπάνω σ' αὐτὸ ἄδειασαν τὰ σακουλάκια, ποὺ ἥσαν γεμάτα μὲ διάφορα φαγητά: Αύγα, τυρί, κεφτέδες, σουβλάκια, ντολμαδάκια. "Ο, τι ἥθελες ἔβλεπες στὸ τραπέζι, ποὺ ἔστρωσαν. Οἱ καλὲς μητεροῦλες εἶχαν φροντίσει νὰ τὰ ἐφοδιάσουν μὲ ὅ, τι καλύτερο μποροῦσαν.

"Οταν ἔφαγαν, ἄρχισαν πάλι νὰ τραγουδοῦν. Τὴν ὥρα ἐκείνη ἥρθε καὶ ὁ Λεωνῆς καὶ τοὺς ἔκαμε συντροφιά.

Τὰ παιδιὰ ἔμειναν στὴν ἔξοχὴ δόσπου κόντευε ἐσπερινός. "Υστερα ξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριὸ ἀνθοστολισμένα.

— Χαίρετε, κύριε Λεωνή, τοῦ εἶπαν τὴν ὥρα, ποὺ ἔφευγαν. Καὶ τοῦ χρόνου νὰ ρθοῦμε νὰ γιορτάσωμε τὴν Πρωτομαγιὰ στὸ περιβόλι σου.

89. Τὸ τριαντάφυλλο.

Τριαντάφυλλο κλειστὸ εἶδ' ἔνα παιδάκι.

Ἔτην τόσο γελαστό,
χαρωπὸ καὶ μυριστό,
τὸ τριανταφυλλάκι!

νέο τριαντάφυλλο, τριανταφυλλάκι!

"Αχ! λουλούδι προφαντό! εἶπε τὸ παιδάκι.

Θὰ σὲ κόψω, δὲν βαστῶ!

— "Αν μὲ κόψης, σοῦ κεντῶ
τὸ μικρὸ χεράκι!

εἶπε τὸ τριαντάφυλλο, τὸ τριανταφυλλάκι.

✓ Ξεκαρδίζεται, γελᾶ τὸ τρελὸ παιδάκι,
τὸ τραβᾶ, τὸ ξεκολλᾶ..
Τί ἀγκάθια! τί πολλὰ /
στὸ μικρὸ χεράκι!

"Αχ! κακὸ τριαντάφυλλο, ἄχ, τριανταφυλ-
λάκι!

Μετάφραση Ἀγγέλου Βλάχου

90. Τὰ παιδιά βλέπουν τὸ χωριό τους.

ΠΕΡΜία μέρα ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε μὲ τὰ παιδιά τοῦ σχολείου στὴν Παναγίτσα. Αὐτὴ ἦταν μιὰ τοποθεσία ψηλή. Ἀνέβηκαν γιὰ νὰ δοῦν ἀπ' ἐκεῖ τὸ χωριό τους.

Στὴν ἀρχὴ χάρηκαν, σὰν τὸ εἶδαν ὅλοκληρο. Οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν ἦσαν ἄλλες μαυρειδερὲς καὶ ἄλλες κοκκινωπές. Τὰ περιβόλια μὲ τὰ τουφωτὰ δέντρα τους φάνταζαν πολὺ ὥραῖα.

'Απὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο μονάχα τὸ χτίριο τῆς ἐκκλησίας φαινόταν. Οὔτε τὰ σπίτια ξεχώριζαν οὔτε οἱ δρόμοι οὔτε τὸ σχολεῖο. Αὐτὸς ἦταν κρυμμένο ἀνάμεσα στὰ σπίτια.

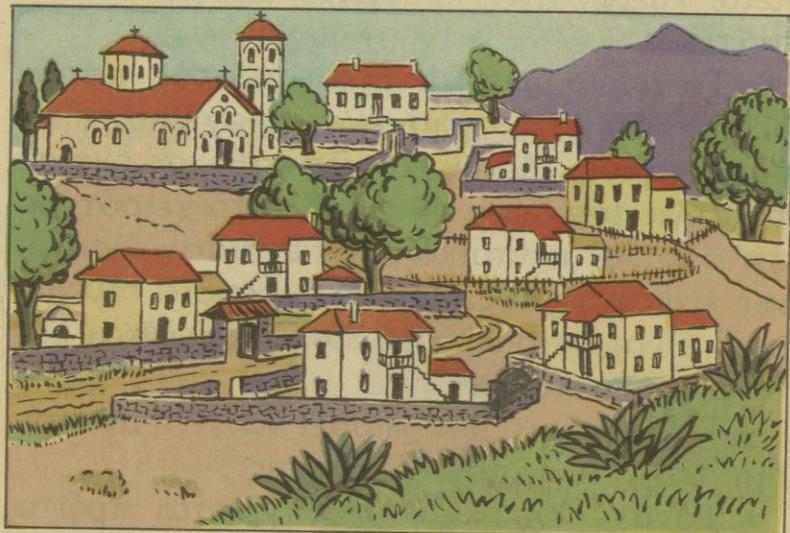
— Τὸ χωριό μας θὰ ἦταν σωστὸς παράδεισος, ἂν ἦταν χτισμένο μὲ σχέδιο, εἶπε ὁ δάσκαλος. Μὰ δυστυχῶς καθένας ἔχτισε τὸ σπίτι του ὅπου ἤθελε. Καὶ τὸ χειρότερο ἀπ' ὅλα, σὲ κεντρικὰ μέρη ἔχτισαν ἀχυρῶνες καὶ στάβλους. Μόνο ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ εἶναι χτισμένη σὲ πολὺ καλὴ καὶ κατάλληλη τοποθεσία.

— Τώρα, κύριε, δὲν μπορεῖ νὰ γίνη μὲ σχέδιο; ρώτησε κάποιος μαθητής.

— Τὸ σχέδιο, παιδί μου, γίνεται πρῶτα

καὶ ὕστερα οἱ οἰκοδομές. Τώρα οἱ οἰκοδομὲς χτίσιηκαν. Τί σχέδιο νὰ γίνη; Γιὰ τὰ σπίτια, ποὺ τώρα θὰ χτιστοῦν, κάτι μπορεῖ νὰ γίνη. 'Αλλὰ γιὰ τὰ παλιά... ἔτσι θὰ βρίσκωνται ὡσπου νὰ πέσουν. Καὶ τί κρίμα! "Ολα σχεδὸν τὰ χωριὰ στὸν τόπο μας εἶναι χωρὶς σχέδιο φτιαγμένα. 'Ακόμα καὶ ἀρκετὲς πόλεις. Καὶ ἡ Ἑλλειψη αὐτὴ πολὺ τὰ ἀσχημίζει.

'Εκεῖ κοντὰ ἦταν κι ἔνα δάσος. Κι ὁ δάσκαλος μὲ τὰ παιδιὰ πῆγαν νὰ τὸ δοῦν.

91. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας.

Τὸ δάσος αὐτὸ τὸ ἔλεγαν τῆς Παναγίτσας, ἀπὸ τὸ ἐκκλησάκι τῆς Παναγίας, ποὺ ἦταν ἐκεῖ χτισμένο. Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ πῆγαν πρῶτα στὸ ἐκκλησάκι νὰ προσκυνήσουν. Ἔκαμαν τὸ σταυρό τους καὶ ἀσπάστηκαν τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας.

✓ Τὸ ἱερό μας ἐκκλησάκι εἶναι ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ δόλομόναχο, εἶπε ὁ δάσκαλος. Τὸ συντροφεύουν τὰ πουλιὰ καὶ τὰ δέντρα. Τοὺς τοίχους του γύρω - γύρω τοὺς ἔχει ἀγκαλιασμένους τὸ ἄγιοκλημα καὶ ὁ κισσός. ✓

✓ Καὶ ὅμως τὰ καντήλια του εἶναι πάντοτε ἀναμμένα. Ποιός νὰ τὰ ἀναψε, κύριε, ἐδῶ στὴν ἐρημιά; εἶπε κάποιο παιδί. ✓

— Τὸ ἐκκλησάκι αὐτὸ τὸ συντηροῦν οἱ τσοπάνηδες, ποὺ ἔχουν λίγο πιὸ πάνω τὶς καλύβες τους. Ἐδῶ κάπου - κάπου ἐκκλησιάζονται, βαφτίζουν τὰ παιδάκια τους καὶ μεταλαβαίνουν. Βρέθηκα ἐδῶ σὲ μιὰ βάφτιση. Τὴν ἔκαμε κάποιος παπάς, ποὺ τὸν κάλεσαν ἀπ' τὸ χωριό. Οἱ τσοπάνηδες ἀνάβουν καὶ τὰ καντήλια.

“Υστερα εἶδαν τὸ δάσος.

Σὰν ἀδερφάκια ἦσαν τὰ δέντρα του
μαζὶ-μαζί. Χιλιάδες δέντρα, ἀλογάριαστα.
Πεῦκα, ὁξιές, πλατάνια. Ἡ Ρηνούλα κοί-
ταζε πιὸ πολὺ τὶς ὁξιές.

— Μοῦ ἀρέσουν οἱ ὁξιές, ἔλεγε.

— Ἐμένα μοῦ ἀρέσουν τὰ πεῦκα, ἔλεγε ὁ
Παντελής. Εἶναι φουντωτὰ σὰν ὅμπρέλες.

“Ἄλλα παιδιὰ κοίταζαν τὰ πουλιά, ποὺ
κελαηδοῦσαν καὶ τρύπωναν στὰ φύλλα.”

— Τὸ δάσος αὐτό, παιδιά μου, εἶναι γιὰ
τὸ χωριό μας θησαυρός. “Αν δὲν ἦταν τὸ
δάσος, δὲν θὰ εἴχαμε τόσα νερά. Οὕτε τὴ
δροσιά, ποὺ ἔχει τώρα τὸ χωριό μας.

“Υστερα ὁ δάσκαλος μίλησε γιὰ τοὺς
εὐλοκόπους καὶ τοὺς καρβουνιάρηδες.

„Αμα τελείωσε, ἔβαλε τὰ παιδιὰ καὶ
τραγούδησαν καὶ εἶπαν ποιήματα. Καθέ-
να ἔλεγε ὅποιο ποίημα θυμόταν. Ἡ Θά-
λεια εἶπε γιὰ τὸ ἐκκλησάκι. Ἡ Ἰσμήνη τὸ
τραγούδι τοῦ βουνοῦ.”

92. Τὸ ἐκκλησάκι.

✓ Εἰς τὸ βουνὸ ψηλὰ ἔκει
εἶν' ἐκκλησιὰ ἐρημική·
τὸ σήμαντρό της δὲν χτυπᾶ,
δὲν ἔχει ψάλτη ούδε παπά.

Ἐνα καντήλι θαμπερὸ
καὶ ἔναν πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ φτωχό. ✓

Μὰ ὁ διαβάτης, σὰν περνᾶ,
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾶ
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλὴ
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ. =

**Αγγελος Βλάχος*

93. Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὅς κόσμος τοῦ βουνοῦ,
στὰ γαλανὰ ἀνεβαίνει
παλάτια τ' οὐρανοῦ.

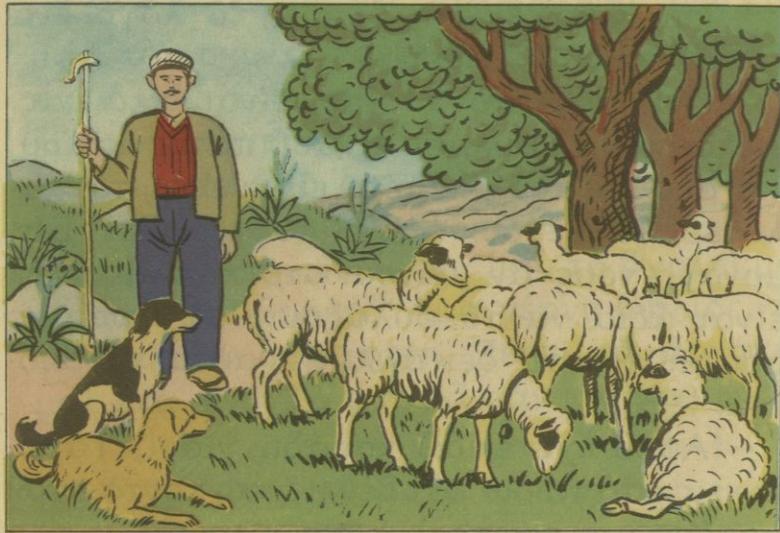
Ἐμπρός! Μὲ στέρεο πόδι
ἀς ἀνεβοῦμε ἐκεῖ
ποὺ μᾶς προσμένει ὥραία
ζωὴ μαγευτική.

Ἐκεῖ δροσιές, βρυσοῦλες
καὶ κρούσταλλα νερὰ
καὶ γελαστὲς βοσκοῦλες
σ' ἀπόσκια δροσερά.

✓ Οἱ πέρδικες στὰ πλάγια
κι ὅπου δεντρὶ πηγές.
Γλυκολαλοῦν τ' ἀηδόνια
οὐράνιες μελωδιές.

✓ Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὅς κόσμος τοῦ βουνοῦ
ποὺ τὴν ψυχὴν ἀνεβάζει
στὰ ὕψη τ' οὐρανοῦ. ✓

Στέλιος Σπεράντσας

94. Τὸ κοπάδι.

Κάποια μέρα πήγαν πάλι τὰ παιδιά στὴν ἔξοχὴ καὶ εἶδαν ἕνα κοπάδι πρόβατα. „Ετρωγαν τρυφερὸ χορτάρι. Τρίγκ, τρίγκ, ἀκούονταν τὰ κουδούνια τους.

‘Ο βοσκὸς στεκόταν καὶ τὰ φύλαγε. Κοντά του στέκονταν καὶ δυὸ σκυλιά.
✓ — Τί μεγάλοι σκύλοι! εἶπαν μερικὰ παιδιά!

— Τέτοιοι χρειάζονται γιὰ τὸ κοπάδι, εἶπε ἕνα ἄλλο παιδί. Ἐδῶ στὸ δάσος βγαίνουν καὶ λύκοι. „Αν εἶναι μικρὰ τὰ σκυλιά, δὲν τὰ φοβοῦνται.

Τὴν ὥρα ἐκείνη ἔλαβε τὸ λόγο ἔνα
ξανθὸ παιδί, ὁ Τάσος

— Τὸ κοπάδι αὐτό, εἶπε, εἶναι δικό μας.
Αὐτός ποὺ τὸ φυλάει, εἶναι ὁ πατέρας μου.
Τὰ σκυλιά ποὺ βλέπετε εἶναι ἀπὸ τὰ κα-
λύτερα ποὺ ἔχουν ἔδω οἱ τσοπάνηδες. Καὶ
μοναχά τους ὃν μείνουν στὸ κοπάδι, πάλι
εἶναι ἄξια νὰ τὸ φυλάξουν. Ὁ πατέρας
μου μὲ τίποτα δὲν ἀλλάζει αὐτὰ τὰ σκυ-
λιά.

— Αφοῦ ἔχετε ἔδω κοπάδι, γιατί, Τάσο,
μένεις στὸ χωριὸ καὶ δὲν μένεις κοντὰ στὸν
πατέρα σου; ρώτησε ἡ Φανούλα.

— Γιατὶ ἔδω δὲν ὑπάρχει σχολεῖο. Γι' αὐ-
τὸ ὁ πατέρας μου ἀναγκάστηκε νὰ μᾶς
κατεβάσῃ μὲ τὴν ἀδερφή μου στὸ χωριό,
γιὰ νὰ μάθωμε γράμματα. Μιὰ ποὺ δὲν ξέ-
ρει ἐκεῖνος, θέλει νὰ μάθωμε ἐμεῖς.

— Τότε ἐσύ, Τάσο, θὰ ξέρης νὰ μᾶς πῆς,
ὅν εἶναι λύκοι ἔδω, ζήτησε νὰ μάθῃ ἔνας
μαθητής.

— Εἶναι καὶ παρὰ εἶναι, εἶπε ὁ Τάσος. Τὸ
δάσος τῆς Παναγίτσας εἶναι πυκνὸ καὶ εἰ-
ναι εὔκολο νὰ κρυφτοῦν λύκοι. Κάθε τόσο
κάνουν ζημιὲς στὰ γίδια καὶ στὰ πρόβατα.

— Στὸ δικό σας κοπάδι κάνουν; ρώτησε ὁ
Σταῦρος.

— Στὸ δικό μας δὲν πλησιάζουν. Τὸν ἔνα μας τὸν σκύλο, τὸν Καψάλη, τὸν φοβοῦνται πολύ. "Εχει πολλὲς φορὲς παλέψει μὲ λύκους καὶ τοὺς νίκησε. Τὰ στήθια του εἶναι γεμάτα ἀπὸ δαγκωματιὲς τῶν λύκων. "Επειτα, ὁ πατέρας μου ποτὲ δὲν ἀφήνει τὸ κοπάδι μοναχό. Πρὶν φωτίσῃ, τὸ βγάζει μόνος του στὴ βοσκή." Αμα γέρνη ὁ ἥλιος, τὸ φέρνει πάλι στὴ στάνη. Ξέρει τὰ ἀρνάκια μας ἔνα - ἔνα. Τὰ ἀγαπᾶ σὰν παιδάκια του. ✓

95. Οἱ λύκοι εἴναι πονηροί.

— "Οταν τὰ σκυλιὰ εἶναι νέα καὶ δὲν ξέρουν ἀπὸ λύκους, συνεχίζει ὁ Τάσος, αὐτοὶ τὰ ξεγελοῦν. Στέλνουν ἔναν στὸ κοπάδι γιὰ νὰ ἀρπάξῃ τάχα ἔνα πρόβατο. Τὰ σκυλιὰ τὸν κυνηγοῦν. Αὔτὸς φεύγει ὅσο μπορεῖ πιὸ γρήγορα. Τὰ σκυλιὰ τὸν ἀκολουθοῦν καὶ ξεμακραίνουν ἀπὸ τὸ κοπάδι. Τότε οἱ ἄλλοι ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος. Καὶ ὅπως τὸ κοπάδι εἶναι ἀφύλαχτο, ἀρπάζουν πρόβατα καὶ φεύγουν.

— Τὸν Καψάλη δὲν τὸν ξεγελοῦν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο;

— Τὸν Καψάλη νὰ ξεγελάσουν! Αὔτὸς εἶναι ἀπ' αὐτοὺς πιὸ πονηρός. Δὲν ξεμακραί-

νει ποτὲ ἀπὸ τὸ κοπάδι. Οὕτε καὶ γαυγίζει τὴν νύχτα. Καὶ αὐτὸ τὸ κάνει γιὰ νὰ μὴν τὸν ξέρουν οἱ λύκοι σὲ ποιὸ μέρος φυλάει." Ετσι νομίζουν πῶς ἀπὸ παντοῦ μπορεῖ νὰ τοὺς ριχτῆ. Λίγο πιὸ κάτω εἶναι ἔνα λιβάδι. Δὲν εἶναι μέρες πολλές, ποὺ οἱ λύκοι ἔφαγαν ἐκεῖ ἔνα γάιδαρο. Βοσκοῦσε ὁ καημένος καὶ τὸν ἔφαγαν. Ἡταν μιᾶς γυναίκας φτωχῆς καὶ τὸν ἔκλαιγε ἡ δύστυχη ἀπαρηγόρητα. Ἐκεῖ φύλαγαν σκύλοι, μὰ οἱ λύκοι τοὺς ξεγέλασαν.

— Πόσο θέλομε, Τάσο, νὰ δοῦμε ἀπὸ κοντὰ τὸν Καψάλη! Εἶπαν πολλὰ παιδιά.

— Καλὰ εἶναι νὰ τὸν δοῦμε, ἀλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ ἀπομακρυνθοῦμε τόσο, εἶπε ὁ δάσκαλος. "Αλλη φορά, ὅταν κάμωμε ἐκδρομή, θ' ἀνεβοῦμε ὡς τὶς καλύβες καὶ τότε θὰ τὸν δοῦμε. Ἀξίζει νὰ γνωρίσωμε ἔνα τέτοιο λαμπρὸ σκυλί.

"Υστερα τὰ παιδιὰ ρώτησαν τὸν Τάσο γιὰ τὰ ἄλλα ἄγρια ζῶα, ποὺ βρίσκονται στὸ δάσος, καὶ ὁ Τάσος τοὺς εἶπε:

— Ἐδῶ βρίσκονται καὶ ἀλεποῦδες, λαγοί, κουνάβια καὶ ἄλλα.

— Κουνάβια; Τί εἶναι αὐτὰ τὰ κουνάβια; ρώτησε ἡ Σταθούλα.

✓ Εἶναι κάτι ζῶα σὰν γάτες, ἀλλὰ πιὸ λεπτά. "Εχουν ούρα μεγάλη, φουντωτή καὶ τὰ κυνηγοῦν γιὰ τὸ δέρμα τους. Γίνεται μὲ αὐτὸ ὥραία γούνα.

— Καὶ οἱ ἀλεποῦδες ἔχουν καλὸ δέρμα γιὰ γοῦνες, εἶπε ἡ Σταθούλα, Ἡ μητέρα μου ἔχει μιὰ γούνα ἀλεποῦ.

— Παιδιά! ἀρκετὰ μᾶς εἶπε ὁ Τάσος γιὰ τοὺς λύκους καὶ τ' ἄλλα ζῶα. Ἡ ὥρα πέρασε. Καιρὸς νὰ τραβήξωμε γιὰ τὸ χωριό μας, εἶπε ὁ δάσκαλος.

96. Ὁ καημένος.

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἔνας γάιδαρος βοσκοῦσε,
τίποτ' ἄλλο δὲν ζητοῦσε
ὅ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἥταν τρισευτυχισμένος,
καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε,
ὅ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εύχαριστοῦσε,
ποὺ δὲν ἥταν φορτωμένος,
καὶ τὰ δυό του αύτιὰ κουνοῦσε,
ὅ καημένος.

✓ Τοὺς ἔχθρούς του συγχωροῦσε
κι ἥτανε συγχωρεμένος,
καὶ τὸν κόσμο ἀγαποῦσε,
ὅ καημένος.

— Τὸ Θεὸ παρακαλοῦσε,
γιὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ δεμένος
καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε,
ὅ καημένος.

Zεχαρίας Παπαντωνίου

97. Χτίστες καὶ μηχανικοί.

Στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας μιὰ μέρα τὰ παιδιὰ συνεννοήθηκαν νὰ χτίσουν στὸ παιγνίδι τους ἔνα καινούργιο χωριό. Ἀλλὰ νὰ ἔχῃ σχέδιο. Θυμοῦνται ποὺ ὁ δάσκαλος τοὺς εἶχε πεῖ πώς τὸ δικό τους χωριὸ δὲν εἶχε σχέδιο.

✓ Αὐτὸ ποὺ θὰ χτίσουν νὰ μὴν ἔχῃ στριμωγμένα τὰ σπίτια καὶ τοὺς δρόμους στενούς. Νὰ ἔχῃ πλατεῖες, βρύσες καὶ ώραίες οἰκοδομές. Τὸ σχολεῖο καὶ ἡ ἐκκλησία θὰ ἦσαν τὰ καλύτερα κτίρια. Ἐπίσης κτίρια καλὰ θὰ ἦσαν τὸ κοινοτικὸ κατάστημα, ἡ ἀστυνομία, τὸ εἰρηνοδικεῖο, τὸ τηλεγραφεῖο. ✓

Ὡ'Εμεῖς θὰ εἴμαστε οἱ μηχανικοί, εἶπαν ὁ Φώτης μὲ τὸν Ἀνέστη. Ἐμεῖς θὰ κάμωμε τὸ σχέδιο. ①

'Ο Γιάννης μὲ τὸ Νίκο καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν πώς θὰ γίνουν χτίστες καὶ ἄλλα ἐργάτες, ποὺ θὰ κουβαλοῦσαν τὰ ύλικά.

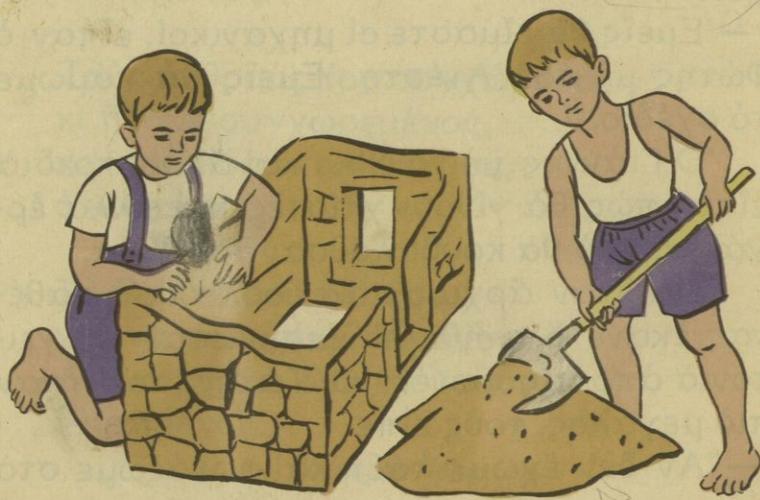
Μὰ ὅταν ἄρχισαν νὰ δουλεύουν, καθένας ἔκανε ὅ,τι ἥθελε. Ξεσήκωσαν τὴ γειτονιὰ ἀπὸ τὶς φωνές. 'Ο Τάκης, ποὺ ἦταν πιὸ μεγάλος, τοὺς εἶπε:

—"Αν δὲν ἔχωμε τάξη καὶ φωνάζωμε στὸ

νεζέρα
κατοπιν
ξ' 1781

χτίσιμο, δὲν θὰ κάμωμε τίποτε. Νὰ βάλωμε
ἔναν πρωτομάστορα καὶ σ' αὐτὸν ν' ἀκοῦμε
δλοι.

"Εβαλαν τὸ Φώτη. Τί ώραῖα τώρα ὁ Φώ-
της κανόνισε τὴ δουλειά! Οἱ χτίστες ἔχτι-
ζαν. Οἱ ἐργάτες κουβαλοῦσαν ύλικά. Οἱ
μηχανικοὶ γύριζαν κι ἔβλεπαν. "Ολα γίνον-
ταν μὲ ήσυχία καὶ τάξη. Τὰ πιὸ πολλὰ
σπίτια τὰ ἔχτισαν μονόπατα. Μερικὰ δί-
πατα. Στὴ στέγη τῆς ἐκκλησίας ἔβαλαν
σταυρό. Στοῦ σχολείου τὴν στέγη μιὰ ση-
μαία. Εἶχε περάσει δῆμως ἡ ώρα καὶ δὲν
πρόλαβαν νὰ βάλουν καὶ δέντρα στὸ χω-
ριουδάκι τους.

98. Τὸ δεντροφύτεμα.

"Οταν τὴν ἄλλη μέρα μαζεύτηκαν γιὰ τὴν ἔργασία αὐτή, ἀρχισαν νὰ συζητοῦν τὶ δέντρα θὰ βάλουν.

— Βερικοκιὲς νὰ φυτέψωμε, ἔλεγε ὁ Λάζαρος. "Οταν μεγαλώσουν, θὰ τρῶμε καὶ βερίκοκα. Τί ἄλλο καλύτερο νὰ περνᾶς στὸ δρόμο, ν' ἀπλώνης τὸ χέρι σου καὶ νὰ κόβης βερίκοκα;

Η Εὔθαλία προτιμοῦσε κερασιές.

— "Οταν κοκκινίζουν τὰ κεράσια, ἔλεγε, ὅλοι οἱ δρόμοι θὰ εἶναι μιὰ δόμορφιά.

Κάποιο ἄλλο παιδὶ εἶπε κάτι καλύτερο:

— Τὰ δέντρα στοὺς δρόμους δὲν τὰ φυτεύουν γιὰ καρπό. Καρποφόρα δέντρα φυτεύουν στὰ περιβόλια, ὅχι στοὺς δρόμους. Εμεῖς θὰ φυτέψωμε δέντρα γιὰ στολισμὸ

καὶ γιὰ ἵσκιο. Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ βάλω-
με ἀκακίες καὶ εὔκαλυπτους.

Καὶ ὁ Λάμπρος, ποὺ εἶχε πατέρα τηλε-
γραφητή, συμφώνησε μὲ τὴ γνώμη αὐτή.
Αὐτὸς εἶχε γυρίσει ἀρκετὰ μέρη τῆς Ἐλ-
λάδας καὶ τέτοια δέντρα εἶχε δεῖ σὲ πολ-
λὲς πόλεις.

Πόσο ώραῖα ἀρχισαν τώρα τὸ δεντρο-
φύτεμα! Καθόλου φωνές. "Ησυχα-ήσυχα
ὅλοι οἱ δρόμοι δεντροφυτεύτηκαν.-'Αντὶ
γιὰ δέντρα, τὰ παιδιά μεταχειρίστηκαν
φυλλαράκια, ποὺ πρασίνιζαν. Ὁσαν ἵδια
μὲ δέντρα. Σὲ ώρισμένα κεντρικὰ μέρη
ἔφτιασαν καὶ μικροὺς κήπους. Ἔκει μαζὶ
μὲ τ' ἄλλα λουλούδια φύτεψαν καὶ ώραῖες
τριανταφυλλιές. Μερικὲς ἥσαν ἑκατό-
φυλλες.

— Καλὰ τὰ φυτέψαμε. Μὰ ποιός θὰ τὰ
ποτίζῃ καὶ θὰ τὰ φυλάη; ρώτησε ἔνα ἀ-
γόρι.

— Θὰ τὰ φυλάη ὁ πρόεδρος, ποὺ θὰ εἶναι
στὴν κοινότητα. Δική του εἶναι αὐτὴ ἡ δου-
λειά, εἶπαν ἄλλα παιδιά.

Μεγάλη χαρὰ δοκίμασαν, ποὺ εἶδαν
τὸ χωριό τους καὶ δεντροφυτεμένο. Τώρα
δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. "Ολα τὰ εἶχε. Ὁταν
ἔνα χωριό καινούργιο, μὲ ὅμορφο σχέδιο.

99. "Ενα κοριτσάκι μὲ καλούς τρόπους.

✓ Ή 'Ασπασία δὲν πηγαίνει ἀκόμη στὸ σχολεῖο, - γιατὶ εἶναι μικρή. Εἶναι ὅμως πολὺ ἔξυπνη κι εὐγενική. Οἱ ἄνθρωποι τῆς γειτονιᾶς ὅλοι τὴν ξέρουν καὶ τὴν ἀγαποῦν. ✓

Μὰ καὶ αὐτὴ τοὺς ξέρει καὶ τοὺς ἀγαπᾶ. "Οπου τοὺς βρίσκει, τοὺς φέρεται εὐγενικὰ καὶ τοὺς χαιρετᾶ. Προσέχει πάντοτε, ὅταν μιλῇ μὲ μεγαλύτερους, νὰ μεταχειρίζεται καὶ τὶς λέξεις κύριος καὶ κυρία.

— Καλημέρα σας, κύριε Νίκο. Καλημέρα σας, κυρία Λουκία.

Στὸ σπίτι τὸ κοριτσάκι αὐτὸ ποτὲ δὲν κάθεται ἄνεργο. "Αν καὶ εἶναι μικρό, πάντοτε βοηθᾶ τὴ μητέρα του.

— Τί δουλειὰ θέλεις, μητέρα, νὰ κάμω; ρωτᾶ ἡ 'Ασπασία.

Καὶ ἡ μητέρα τῆς δίνει πάντοτε εὔκολες ἐργασίες. Πολλὲς φορὲς τὴν στέλνει καὶ στὸ γειτονικὸ μαγαζάκι καὶ ψωνίζει. Καὶ τί ώραῖα ποὺ δίνει στὸ μπακάλη νὰ καταλάβῃ τί θὰ ψωνίσῃ!

— Κύριε Θεμιστοκλή! τοῦ λέει. 'Η μητέρα μοῦ εἶπε νὰ μοῦ δώσης μιὰ ὄκα ζάχαρι

καὶ δυὸς κουτιὰ σπίρτα. Όριστε καὶ τὰ
χρήματα. V

‘Ο μπακάλης δίνει στὸ κορίτσι τὰ ψώ-
νια καὶ κάπου-κάπου τοῦ ἐπιστρέφει καὶ
ρέστα.

- Πρόσεχε, Ασπασία. νὰ μὴ σοῦ πέσουν.
- Μάλιστα, κύριε Θεμιστοκλή, θὰ προσέ-
χω. Χαίρετε.

Καὶ ὅταν φτάνῃ σπίτι της, δίνει σωστὸ
λογαριασμὸ στὴ μητέρα.

Μιὰ μέρα, ἡ θεία Ἐλένη πῆρε μαζί
της τὴν Ασπασία καὶ πῆγαν νὰ ἐπισκε-
φτοῦν τὴν κυρία Κλεοπάτρα.

V ‘Η κυρία αὐτὴ εὐχαριστήθηκε, ὅταν εἶδε
τὸ εὔγενικὸ κοριτσάκι. Τί φρόνιμα λόγια
ἥσαν ἔκεινα! Τί προσεχτικὲς ἀπαντήσεις
ποὺ ἔδινε! V Καὶ μὲ τί προσοχὴ πῆρε τὸ
γλυκό, ποὺ τοῦ πρόσφεραν ΉΔὲν τὸ ἔβαλε
ὅλο μαζὶ λαίμαργα στὸ στόμα, ἀλλὰ τὸ
ἔκοβε λίγο-λίγο μὲ τὸ κουταλάκι. V Πήρε
προσεχτικὰ τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ δίσκο. Οὕτε
στάλα δὲν ἔσταξε στὰ ρούχα καὶ στὸ πά-
τωμα. V

“Ολη τὴν ὥρα, ποὺ μιλοῦσαν οἵ μεγάλες
κυρίες, ἡ Ασπασία καθόταν φρόνιμα-φρό-
νιμα καὶ ἄκουε. Γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ ἡ
κυρία Κλεοπάτρα, τὴν πῆγε σ' ἔνα μικρὸ

δωματιάκι. Ἐκεῖ ἦσαν δυὸς ζωντανὰ κουνέλακια. Ήσαν καὶ δυὸς ἄλλα παιδάκια τῆς γειτονιᾶς, ὁ Λουκιανὸς καὶ ἡ Θάλεια.

Πόση διαφορὰ ὅμως εἶχε ἡ Ἀσπασία ἀπὸ ἐκεῖνα! Τὰ γειτονόπουλα δὲν ἄφηναν καθόλου σὲ ἡσυχία τὰ καημένα τὰ ζῶα. Τὰ ἔπιαναν, τραβοῦσαν τ' αὐτιά τους, τὰ κυνηγοῦσαν· κι ἐκεῖνα τὰ δυστυχισμένα δὲν ἤξεραν πῶς νὰ προφυλαχτοῦν. Ἡ Ἀσπασία πῆρε λίγα μουρόφυλλα στὸ χεράκι της καὶ τοὺς ἔδωσε καὶ γιὰ νὰ τὰ ἐνθαρρύνῃ τὰ χάιδεψε.

—Δὲν εἶναι σωστό, εἶπε στὸ Λουκιανὸν καὶ στὴ Θάλεια, νὰ τὰ πειράζωμε. Ἐλάτε νὰ τοὺς δώσετε νὰ φᾶνε. "Ἐτσι ποὺ τὰ κάνετε ἀγριεύουν. Δὲν θέλουν νὰ παίξουν μαζὶ μας.

"Οταν ἡ Ἀσπασία μὲ τὴ θεία χαιρέτισαν τὴν κυρία Κλεοπάτρα γιὰ νὰ φύγουν, τοὺς εἶπε:

“Οταν θὰ γεννήσῃ ἡ κουνέλα μου, θὰ δωρήσω στὴν Ἀσπασία ἔνα ὅμορφο κουνέλακι. Εἶναι κοριτσάκι φρόνιμο καὶ ἔχει καλοὺς τρόπους.” Οταν ἔρθης ξανά, κυρία Ελένη, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ φέρης πάλι τὴν Ἀσπασία.

100. Παιγνίδια μέ τὸ νερό.

✓ "Οταν ἀρχινᾶ ἡ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ,
τὰ παιδιά μαζεύονται στὴν ἄκρη τοῦ χω-
ριοῦ, ποὺ περνᾶ ἔνα αὐλάκι. Ἐκεῖ παίζουν
μὲ τὸ νεράκι. Λούζονται, ρίχνουν βαρκοῦ-
λες, ψαρεύουν. ✓

✓ — "Ησυχα νὰ παίζετε, τοὺς λένε οἱ μητέ-
ρες τους. Νὰ μὴ βρέχετε τὰ ροῦχα σας.
Μπορεῖ νὰ κρυώσετε. ✓

'Ο Νίκος φτιάνει καραβάκια ἀπὸ χαρτί.
Τὰ ρίχνει στὸ νερὸ κι ἐκεῖνα χόπ! χόπ! τα-
ξιδεύουν.

— Εἶμαι καπετάνιος, λέει ὁ Νίκος. Κάνω
ταξίδια. Πηγαίνω σὲ δόλο τὸν κόσμο. Οὕτε
τὴ θάλασσα φοβοῦμαι οὕτε τὰ κύματα.

'Ο Λουκάς ἔχει μανία μὲ τὸ ψάρεμα.
Παίρνει ἔνα καλάμι, δένει ἔνα ἀγκίστρι καὶ
ψαρεύει.

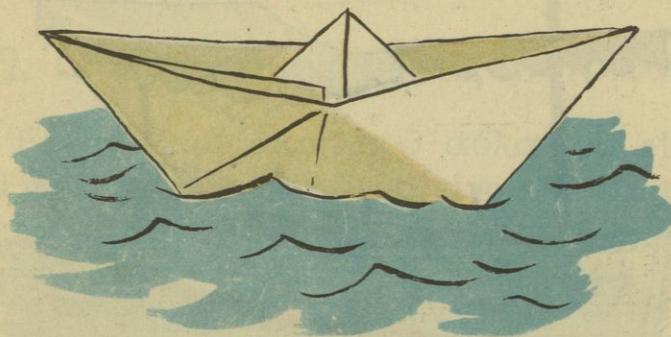
— "Ω! πόσα ψάρια ἔπιασα σήμερα! Γέμι-
σα δλόκληρο πανέρι. Ποιός θὰ τὰ πάρη νὰ
τὰ πουλήσῃ; λέει στὴν συντροφιά του.

— Έγώ! πετιέται ὁ Παντελής. Έγώ μπο-
ρῶ καὶ φωνάζω δυνατά: Ψάρια! Πάρτε
φρέσκα ψάρια.

— Ναί, ἀλλὰ δὲν ξέρεις νὰ ζυγίζης καὶ νὰ
κάνης λογαριασμό, τοῦ παρατηρεῖ ὁ Λου-

κάς. Θὰ προτιμήσω τὸν Θάνο γιὰ πουλητή.

Καὶ δίνει στὸν Θάνο τὸ γεμισμένο πανεράκι. Τί ἔχει αὐτὸ μέσα, μὴ ρωτᾶτε. "Έχει πετρίτσες, ξυλαράκια, χορταράκια.

101. 'Ο βαρκάρης.

Λίγο πιὸ πέρα ἀκούεται μιὰ φωνὴ τραγουδιστή:

— Βαρκάρης ἔδῶ! βάρκα γιὰ περίπατο!

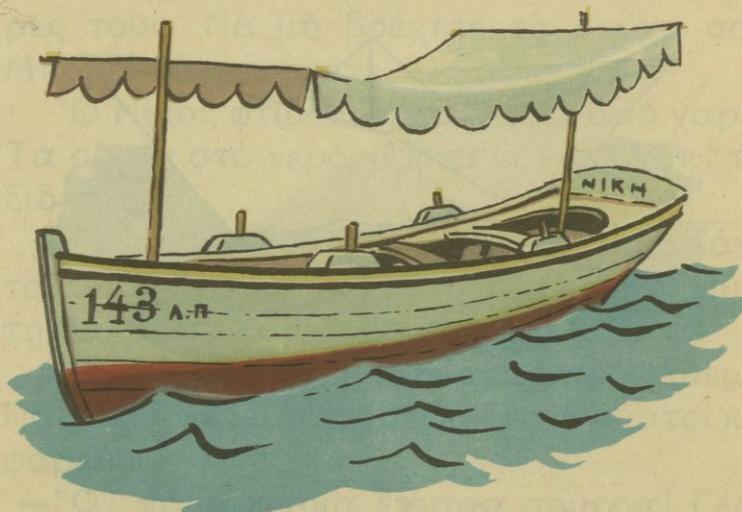
Εἶναι ὁ Ἀντρέας αὐτὸς ποὺ φωνάζει.
Ἡ βάρκα του ἔχει καὶ κουπιά, ἔχει καὶ πανάκι.
"Ἐνα κουτάκι ἀπὸ χαρτόνι εἶναι ἡ

βάρκα τοῦ Ἀντρέα. Καὶ ὅπως αὐτὸς εἶναι ξυπόλυτος, μοιάζει σὰν βαρκάρης.

— Καλέ, πόσα θέλεις γιὰ ἔναν περίπατο; λέει ἡ Ἀλίκη.

— "Ενα δεκάρικο.

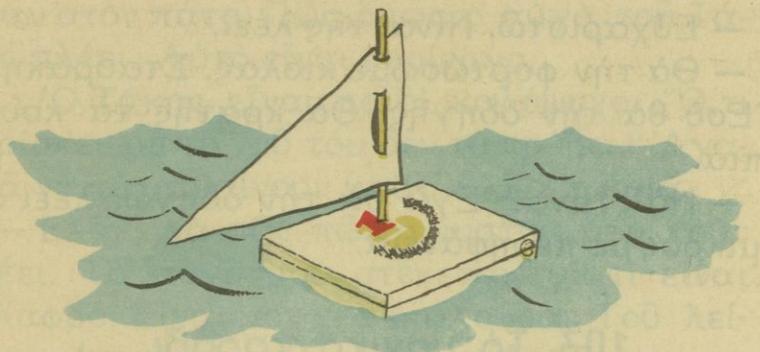
— "Ενα δεκάρικο! Εἶναι πολλά, ἀπαντᾶ τὸ κορίτσι.

✓ Μὰ τὴν ὥρα ποὺ ἔλεγαν αὐτά, ἔγινε κάτι. Τὸ χαρτόνι ἔλιωσε καὶ ἡ βάρκα διαλύθηκε.

— Πάει ἡ βαρκούλα μου! φωνάζει ὁ Ἀντρέας. Τώρα τί θὰ γίνω;

✓ — Τυχερὴ ἡμουν, ποὺ δὲν μπῆκα, λέει ἡ Ἀλίκη. Ἀλίμονό μου, τί θὰ πάθαινα. ✓

102. 'Ο Σταυράκης μὲ τὶς πετρίτσες.

Ἐκεῖ σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ αὐλακιοῦ εἶναι καὶ ὁ Σταυράκης. Αὔτὸς εἶναι ἔνα μικρὸ παιδάκι. Καὶ αὐτὸς θέλει νὰ ἔχῃ μιὰ βάρκα. Μαζεύει πετρίτσες καὶ τὶς βάζει στὸ νερό. Θέλει σώνει καὶ καλὰ νὰ τὶς κάμη νὰ σταθοῦν. Αὔτες ὅμως μπλούμ! βυθίζονται στὸν πάτο. Μαζεύει ἄλλες πιὸ πλατιές. Μὰ κι ἐκεῖνες βουλιάζουν. Δὲν ξέρει ὁ Σταυράκης πῶς στὸ νερὸ οἱ πέτρες δέν στέκονται.

— Έγὼ θὰ σοῦ δώσω κάτι ποὺ δὲν βουλιάζει, τοῦ λέει ἡ Νίνα.

Καὶ τοῦ δίνει ἔνα κουτὶ ἀπὸ τσιγάρα.

‘Ο μικρὸς τ’ ἀφήνει στὸ νερὸ καὶ λάμπουν τὰ ματάκια του ἀπὸ χαρά. Βλέπει, πῶς τὸ κουτὶ πλέει. “Εγινε βάρκα.

- Εύχαριστῶ, Νίνα, τῆς λέει.
- Θὰ τὴν φορτώσωμε κιόλας, Σταυράκη.
- Ἐσὺ θὰ τὴν ὁδηγῆς. Θὰ κρατῆς τὰ κουπιά.
- Ναί, Νίνα. Ἐγὼ θὰ τὴν ὁδηγῶ, λέει ὁ μικρὸς μὲ περηφάνεια.

103. Τὸ μαγικὸ καράβι.

Μὰ τὸ ὡραιότερο παιγνίδι τὸ ἔχει ὁ Τάσος. "Ἔχει ἔνα μαγικὸ καράβι. Αὐτὸ εἶναι ἔνα αὔγο, ποὺ δὲν βουλιάζει ποτέ.

—"Οποιος κατορθώσῃ καὶ κάμη τὸ αὔγὸνὰ μείνη στὸν πάτο θὰ τοῦ τὸ χαρίσω, λέει ὁ Τάσος.

"Ολα τὰ παιδιὰ δοκίμασαν. "Ολα τὸ πῆραν καὶ τὸ βύθισαν στὸ νερό. Μόλις ὅμως τὸ ἄφηναν, τάκ! ἀνέβαινε.

—'Αλήθεια, εἶναι μαγικό. Κάποια δύναμη ἔχει, ποὺ τὸ σπρώχνει πάνω, παρατήρησαν τὰ παιδιά.

— Σὲ λίγο θὰ ἔχωμε κι ἔμεῖς ἀπὸ ἔνα καράβι μαγικό, εἶπαν ὁ Βασίλης μὲ τὸ Δημητρό.

Καὶ νά! ἔφεραν ἀπὸ τὸ σπίτι τους ἀπὸ ἔνα αὔγο.

'Αλλά, ὅταν τὰ ἔβαλαν στὸ νερό, πῆ-

γαν στὸν πάτο. Πῶς δμως τ' αὔγὸ τοῦ Τάκη πλέει; Αὐτὸ εἶναι περίεργο.

✓ √Ο Τάκης εἶναι παιδὶ καλόψυχο. "Ο, τι βρίσκει μὲ τὸ νοῦ του, δὲν τὸ κρύβει." Αγαπᾶ νὰ τὸ μαθαίνουν καὶ τ' ἄλλα παιδιά. ✓

—'Ελάτε νὰ σᾶς πῶ τὸ μυστικό μου, τοὺς λέει. Τὸ αὔγό μου στέκεται, γιατὶ εἶναι ἔλαφρό. Εἶναι μονάχα ἡ φλούδα. Τοῦ λείπουν ὁ κρόκος καὶ τὸ ἀσπράδι. Tὸ τρύπησα μὲ μιὰ καρφίτσα καὶ τὸ ρούφηξα, εἶπε γελώντας ὁ Τάκης. "Οποιος θέλει καράβι μαγικὸ ἄς ρουφήξη ἔνα αὔγό.

Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ τὰ παιδιὰ τὸν μιμήθηκαν. Πολλὰ καράβια σὲ λίγο ἀρμένιζαν πάνω στὸ νερό. Ό Τάκης χαίρεται, ποὺ βλέπει τόσα παιδιὰ νὰ παίζουν εύχαριστημένα.

— Χόπ! Χόπ! φωνάζουν. Καὶ καμαρώνουν τὰ καράβια τους, ποὺ ταξιδεύουν.

— Χαρὰ σὲ σᾶς, ἀγοράκια μου! ἀκούεται μιὰ γέρικη φωνή. Εἶναι ὁ γέρο - Νικολός, ποὺ ἦταν στὰ νιάτα του καπετάνιος ἀληθινός. Χάρηκε ὁ γέροντας, ποὺ ἔπαιζαν τὰ παιδιὰ μὲ τὸ νερὸ ἥσυχα, καὶ τοὺς εἶπε:

—"Αμποτε νὰ σᾶς ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ γίνετε καὶ ἀληθινοὶ καπεταναῖοι στὴ θάλασσα. Νὰ δοξάσετε τὴν Ἑλλάδα μας

104. Τραγούδι δαλασσινό.

✓ Στὸν οὐρανὸν φεγγάρι
κι ἡ θάλασσα γυαλί.
Κι ἡ βάρκα μας μὲ χάρη
τὴν ἀμμουδιὰ φιλεῖ. ✓

Παιδιά, πηδᾶτε μέσα,
καιρὸς γιὰ γλέντι πιά!
Γιὰ μόλα καὶ γιὰ λέσα,
νὰ πᾶμε μὲ κουπιά.

Φύσα, δροσάτο ἀγέρι,
ν' ἀνοίξωμε πανὶ¹
κι ἡ θάλασσα μᾶς ξέρει,
νεράιδα γαλανή.

✓ Τὸ κύμα μουρμουρίζει
στὴν πλώρη μας μ' ἀφρὸ
κι ἔνα τραγούδι ἀρχίζει
μὲ τὰ κουπιὰ ἐλαφρό. ✓

Ἐμπρός, θάλασσοπούλια,
τραβᾶτε στὸ βοριά,
κι ώς νὰ βυθίσῃ ἡ πούλια,
γυρνοῦμε στὴ στεριά.

Στέλιος Σπεράντσας

105. Τὰ χηνόπουλα.

Στὸ αὐλάκι, ποὺ παίζουν τὰ παιδιά, κολυμποῦν καὶ τὰ χηνόπουλα τῆς κυρα - Σταματίνας. Δώδεκα ἀσπροκίτρινα χηνόπουλα. Τί βουτιές ποὺ κάνουν! Τί παιγνίδια στὸ νερό! Τί κυνηγητά! Ὁ Νίκος, ὁ Τάκης καὶ ἄλλα παιδιὰ περνοῦν πολλὲς φορὲς τὴν ὕρα μαζί τους.

— Πῶς ἔμαθαν, ἀλήθεια, τόσο μικρὰ νὰ κολυμποῦν! Πῶς κάνουν τόσα παιγνίδια; ρωτᾷ ἡ Μαρία.

— "Ετσι τὰ κανόνισε ὁ Θεός, παιδί μου, τῆς λέει ἡ κυρα - Σταματίνα. Τὰ χηνόπουλα καὶ τὰ παπάκια κολυμποῦν στὸ νερό, μὰ στὴ στεριὰ δύσκολα περπατοῦν.

— Καὶ τί τοὺς δίνεις καὶ τρῶνε, κυρα - Σταματίνα;

— "Οσο εἶναι μικρά, τρῶνε ζυμωμένα πίτευρα, ποὺ εἶναι μαλακά. "Οταν μεγαλώσουν, τρῶνε ὅ, τι τύχη. "Αν δὲν τοὺς δώσης, ξεσηκώνουν τὴ γειτονίᾳ ἀπὸ φωνές. Ἀγαποῦν καὶ τὸ καλαμπόκι καὶ τὰ λάχανα μὲ τὸ ἀλεύρι. "Αν πῆτε καὶ γιὰ σκουλήκια, τρελαίνονται. Γι' αὐτὸ καὶ κάνουν αὐτὲς τὶς βουτιές στὸ νερό. Καὶ βάτραχο, ἃν πετύχουν, δὲν τὸν ἀφήνουν.

Τὴν ὥρα ἔκεινη, ἡ μεγάλη χήνα ἔβγαλε
μιὰ δυνατὴ φωνή:

— Χί! χί! χί! φώναξε κι ἄνοιξε τὰ φτερά
της.

“Εναὶ σκύλος φάνηκε στὸ δρόμο νὰ
ἔρχεται καὶ ἡ καημένη φοβήθηκε γιὰ τὰ
παιδάκια της. Ἡ Σταματίνα σηκώθηκε καὶ
τὸν κυνήγησε. “Υστερα ἔδειξε στὰ παιδιὰ
ἔνα αύγὸ χήνας.

— “Οσοι δὲν ἔχετε δεῖ αύγὸ τέτοιο, κοιτά-
ξετέ το. Οἱ χῆνες δὲν ἔχουν φωλιά. Τὰ
γεννοῦν ὅπου τύχῃ. Αὔτὸ μοῦ τὸ γέννησαν
στὸ δρόμο. Εἶναι, καθὼς βλέπετε, ἀρκετὰ
μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ αύγὸ τῆς ὅρνιθας.
Εἶναι καὶ λίγο σκοῦρο.

— Νά! ἔνα τέτοιο γίνεται ώραιο μαγικὸ
καράβι, εἶπε ὁ Νίκος.

Σὲ λίγο ἡ Σταματίνα ἔπαιρνε τὰ χηνό-
πουλά της στὸ σπίτι. “Ενα ἀπ’ αὐτὰ στὸ
δρόμο ἔπεσε ἀνάσκελα. “Αν δὲν τὸ σήκω-
νε ἡ γυναίκα, μποροῦσε νὰ ψοφήσῃ ἔκει.
Μόνο του ἦταν ἀνίκανο νὰ σηκωθῇ.

— “Ωσπου νὰ μεγαλώσουν, θέλουν πολλὴ
προσοχή, εἶπε ἡ Σταματίνα στὰ παιδιά. Σᾶς
παρακαλῶ, δταν ἔρχωνται ἔδῶ στὸ αὐλάκι,
νὰ μοῦ τὰ προσέχετε.

106. Οι χήνες.

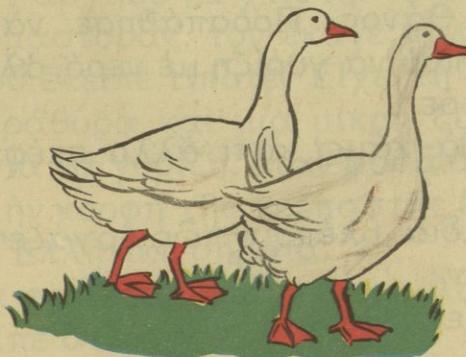
✓ Μές στὴν αὐλή μου μὲ χαρὰ
ζευγαρωτὲς δυὸ χῆνες ζοῦνε.

✓ Σταχτιὰ φοροῦνε τὰ φτερά,
καὶ κολυμπώντας στὰ νερὰ
βουτιὲς νὰ κάνουν ἀγαποῦνε. ✓

Μιὰ μέρα ἐκεῖ στὰ συγκαλά! —
αύγα μές στὴν αὐλή μου βρῆκα.
Ἡσαν βαριὰ καὶ μακρουλά.
Πάω νὰ τ' ἀγγίξω λίγο, ἀλλὰ
θύμωσε ἡ χήνα καὶ τ' ἀφῆκα.

Καὶ πάλι βλέπω μιὰ στιγμὴ
χηνόπουλα ἀπ' τ' αύγα νὰ γίνουν.
Φοροῦνε χνούδι στὸ κορμὶ¹
κι οἱ τεντωμένοι τοὺς λαιμοὶ²
χόρτο δλη μέρα καταπίνουν.

¹Αλέξανδρος Πάλλης

107. Ό ανεμόμυλος.

Κάποια μέρα ἦρθε στὸ αὐλάκι νὰ παίξῃ καὶ ὁ Θάνος. Προσπάθησε νὰ κάμη ἔνα μύλο, που νὰ γυρίζῃ μὲ νερό, ἀλλὰ δὲν τὸ κατάφερε.

— Τότε θὰ κάμω κάτι ἄλλο σκέφτηκε ὁ Θάνος:

Τὰ παιδιὰ βλέπουν πῶς ἐργάζεται καὶ τὸν ρωτοῦν:

— Τί χτίζεις, Θάνο;

— Χτίζω μύλο. Θὰ φέρνετε ν' ἀλέθετε γεννήματα. Σιτάρι, βρίζα, ἄραποσίτι, δ, τι θέλετε. Στὸ μύλο μου θὰ ἔχω περιστέρια, πάπιες, ὅρνιθες κι ἔνα μεγάλο γουρούνι. "Ετσι δὲν ἔχουν δλοι οἱ μυλωνάδες;

— Καὶ πῶς θ' ἀλέθη ὁ μύλος σου; ρωτᾶ δ Νικολός. Θὰ τὸν κάμης νερόμυλο;

— "Οχι. Δὲν θὰ τὸν κάμω νερόμυλο. Θὰ γυρίζῃ μὲ ἀέρα. Θὰ τὸν κάμω ἀνεμόμυλο, εἶπε δ Θάνος. Δὲν βλέπετε, πῶς τὸν χτίζω σὲ ψήλωμα; "Αν θέλετε, ἐλάτε νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ τὸν τελειώσωμε γρήγορα.

Τὰ παιδιὰ δέχτηκαν. "Αλλα κουβαλοῦν πλακίτσες, ἄλλα ἄμμο, ἄλλα ξύλα. 'Ως καὶ ἡ Σταυρούλα βοήθησε. Αὔτη ἦταν ἔνα μικρὸ κοριτσάκι. Κουβαλοῦσε μ' ἔνα τενεκεδάκι νερό, γιὰ νὰ κάμουν λάσπη.

✓ Μὲ τὴν βοήθεια δλων τῶν παιδιῶν ὁ μύλος δὲν ἄργησε νὰ χτιστῇ. 'Ο Θάνος, σὰν πρωτομάστορας, τὸν ἔκανε πολὺ τεχνικό. ✓ Δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Εἶχε τὴ θύρα του, τὰ παράθυρα καὶ μιὰ μικρὴ ξύλινη ροδίτσα, γιὰ νὰ γυρίζῃ, ὅταν φυσᾶ ἀέρας. ✓

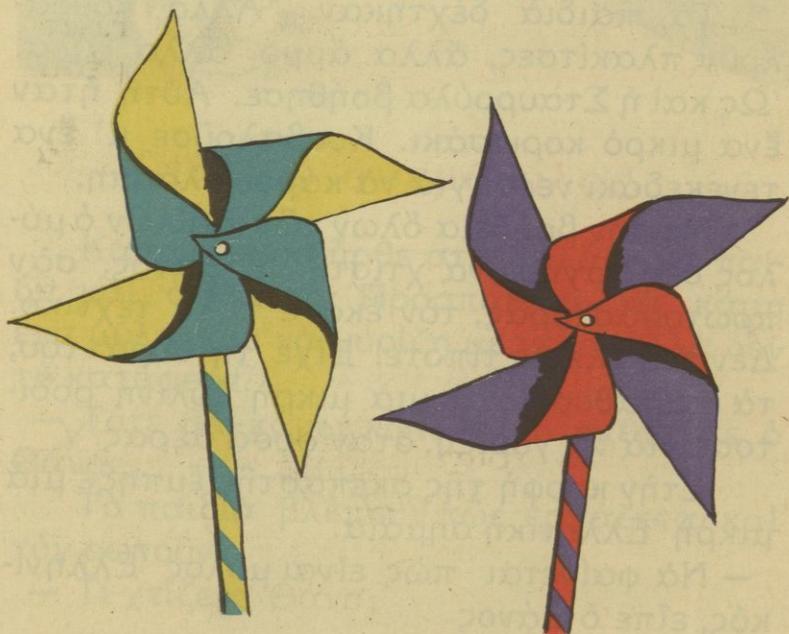
Στὴν κορφὴ τῆς σκεπαστῆς ἔμπηξε μιὰ μικρὴ Ἑλληνικὴ σημαία.

— Νὰ φαίνεται πῶς εἶναι μύλος Ἑλληνικός, εἶπε δ Θάνος.

Τί χαρὰ ποὺ δοκίμασαν τὰ παιδιά,
σὰν τὸν εἶδαν τελειωμένο!

— Νὰ μᾶς ζήσης, Θάνε, φώναζαν.

— "Αν μὲ ἀφήνατε μόνο, δὲν θὰ μποροῦσα
νὰ τὸν τελειώσω. Αὔτὸ ποὺ ἔγινε, ἔγινε
γιατὶ μὲ βοηθήσατε. 'Απὸ δῶ καὶ πέρα
ἄς εἴμαστε στὴ δουλειὰ ἐνωμένοι. "Ετσι θὰ
κάνωμε ὡραῖα πράγματα, τοὺς εἶπε ὁ
Θάνος. Καὶ τώρα ἐλάτε νὰ παίξωμε ἔνα
παιγνίδι.

108. Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ.

— Ἐγὼ θὰ εἴμαι ὁ μυλωνάς. Καὶ σεῖς θὰ μοῦ φέρνετε ἀλέσματα γιὰ ν' ἀλέθω.

Πρῶτος ὁ Τάκης ἔφερε ν' ἀλέση βρίζα.

— Νὰ μοῦ τὴν ἀλέσης, λέει, καλὰ καὶ γρήγορα.

✚ Καλὰ μπορῶ νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ, πώς θὰ τὴν ἀλέσω. Ἀλλὰ γρήγορα, πῶς νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ? / Μήπως ξέρω, ἐν θὰ φυσήξῃ ἀέρας.

— Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκιο, εἶπε ὁ Τάκης.

Τώρα ἥρθε ὁ Νικολός. "Ἐφερε τὸ σιτάρι του σὲ μιὰ χαρτοσακούλα. ✓

— Θέλω νὰ μοῦ τὸ ἀλέσης ψιλό. Εἶναι διαλεγμένο σπυρὶ-σπυρί. Δὲν ἔχει μέσα καθόλου μαυράδια.

— Θὰ προσπαθήσω, εἶπε ὁ μυλωνάς, νὰ σ' εὔχαριστήσω.

"Ἐπειτα ἥρθαν ἄλλα παιδιὰ καὶ κουβάλησαν ἀραποσίτι καὶ ἄλλα γεννήματα. Τὰ ἔφεραν μέσα σὲ κουτιὰ ἀπὸ σπίρτα, σὲ σπασμένα πιατάκια καὶ σὲ ποτηράκια. Μερικὰ ἔλεγαν στὸν μυλωνά:

— "Αν δὲν εὔχαριστηθοῦμε, δὲν θὰ ξαναπατήσωμε στὸ μύλο σου.

‘Ο Ἀλέκος ἔφερε σιτάρι νὰ τὸ ἀλέση πλιγούρι.

— Χοντρούτσικο νὰ μοῦ τὸ κάνης. Δὲν θέλω ψιλό.

“Ενα παιδάκι ζήτησε ν’ ἀγοράσῃ κοτόπουλα. Μὰ ὁ Θάνος δὲν τοῦ ἔδωσε.

— Μοῦ τὰ ἔπνιξε ὅλα ἡ ἀλεπού, τοῦ εἶπε. Μπῆκε στὸ κοτέτσι ἔνα βράδυ καὶ δὲν μοῦ ἄφησε κανένα.

— Καὶ ὁ σκύλος; Δὲν τὴν κυνήγησε;

— Ἡταν ἄρρωστος, εἶπε ὁ Θάνος.

“Ετσι τὰ παιδιὰ μὲ τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ πέρασαν μὲ γέλια καὶ χαρὲς ἀρκετὴ ὥρα. ”Επειτα βράδιασε καὶ καθένα πῆγε σπίτι του.

109. Ὁ ἀεροπόρος.

“Ολο πρὸς τὸν οὐρανὸν κοιτάζει ὁ Ἀποστόλης. Τοῦ ἀρέσει νὰ βλέπῃ τὸ ἀστέρια, τὸ φεγγάρι καὶ τὸν ἥλιο, ποὺ λάμπει καὶ φωτίζει ὅλόλαμπρος. Αὐτὸ τὸ παιδὶ θὰ ἐπρεπε νὰ εἶναι πουλί. Σὰν τὸ τρυγόνι, σὰν τὸ περιστέρι, σὰν τὸ κοτσύφι.

— Θὰ ἥθελα νὰ πετῶ, ὅλο νὰ πετῶ, ἔλεγε ὁ Ἀποστόλης.

— “Ε! πῶς ἔκανε, ὅταν πρωτοεἶδε ἀεροπλάνο! Τί χειροκροτήματα! Τί χαρούμενα ξεφωνητά!

— Κοιτάτε! κοιτάτε! πόσο γρήγορα πετᾶ, ἔλεγε.

Καὶ ὅταν πῆγε στὸ σπίτι του, ὅλο γιὰ τὸ ἀεροπλάνο μιλοῦσε.

— Πῶς πετοῦν, πατέρα, τόσο ψηλά; Πῶς δὲν πέφτουν; Μᾶς βλέπουν ἀπ' ἔκει; Μὲ τί εἶναι φτιαγμένο τὸ ἀεροπλάνο; Μπορεῖς ἐσύ, πατέρα, νὰ πετάξῃς τόσο ψηλά; 'Εγὼ μπορῶ. 'Εγὼ θ' ἀνέβαινα ψηλὰ ὡς τ' ἀστέρια. Νὰ εἶχα ἔγὼ ἔνα ἀεροπλάνο καὶ νὰ ἔβλεπες, πατέρα, πόσο ψηλὰ θὰ πετοῦσα. Σ

— Μὰ τότε πρέπει νὰ γίνης ἀεροπόρος, τοῦ εἶπε ὁ πατέρας. 'Αφοῦ σοῦ ἀρέσει τόσο πολὺ νὰ πετᾶς, ἔγὼ δὲν σ' ἔμποδίζω. Νὰ μάθης γράμματα καὶ νὰ σὲ στείλω νὰ γίνης ἀεροπόρος. ✓ ✓

— Μὰ ξέρω γράμματα. Δὲν φτάνουν αὐτὰ ποὺ ξέρω;

= — Δὲν φτάνουν. 'Ο ἀεροπόρος πρέπει νὰ πάη σὲ σχολή. Θὰ μελετᾶ χάρτες, θὰ λογαριάζῃ ἀποστάσεις, θέλει ἀκονισμένο μυαλό. = Γιὰ ὅλ' αὐτὰ χρειάζονται γράμματα. "Οσο καλύτερος εἶσαι στὰ γράμματα, τόσο καλύτερος ἀεροπόρος θὰ γίνης. = =

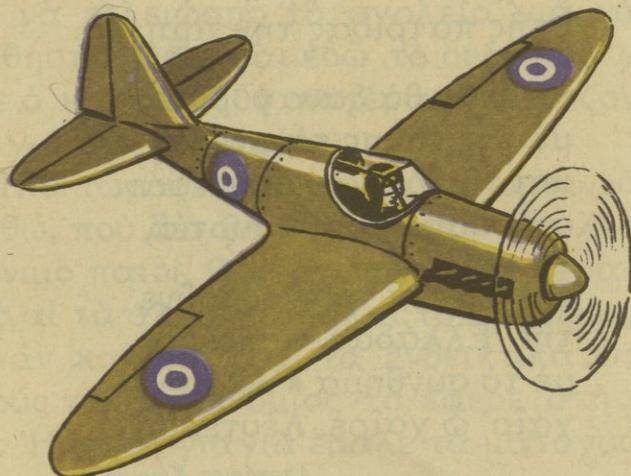
— Τότε θὰ φροντίσω, πατέρα, νὰ γίνω καλὸς μαθητής.

Καὶ ὁ Ἀποστόλης ἀρχισε νὰ διαβάζῃ μὲ μανία. Καὶ ὅταν τελείωνε τὰ μαθήματα, δὲν ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ πετᾶ χαρταετούς. Ἀνέβαινε σ' ἓνα ὑψωματάκι καὶ διασκέδαζε μὲ τὸ παιγνίδι αὐτό. Πολλὲς φορὲς πετοῦσε καὶ μπαλόνια.

Ξέρετε τί εἶναι σήμερα ὁ Ἀποστόλης; Ἀξιωματικὸς τῆς Ἀεροπορίας. Καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς πιὸ καλοὺς ἀξιωματικούς μας. "Ελαβε μέρος στὸν πόλεμο καὶ πολέμησε κι ἔδειξε μεγάλη ἀνδρεία.

Εὗγε στὸν Ἀποστόλη, ποὺ ἔγινε τόσο καλὸς ἀξιωματικός!

110. "Υμνος τῶν ἀεροπόρων.

Στὸν ἀέρα θὰ πετάξω
μὲ μιὰ φλόγα στὴν ψυχή,
στοὺς αἰθέρες ν' ἀγρυπνάω
στ' ἀρχηγοῦ τὴν προσταγή.

Πάνω στὸ ἀεροπλάνο
τὴν πνοή μου τὴ στερνὴ¹
μὲ χαρὰ θὰ τὴ χαρίσω
στῆς πατρίδας τὴν τιμή.

Κι δταν θὰ ξαναγυρίσω
μὲ τῆς Νίκης τὰ φτερὰ
καὶ τῆς Δόξας τὸ στεφάνι
ἀπὸ δάφνη καὶ σμυρτιά,

τότε θὲ νὰ τραγουδοῦνε
τῆς Ἑλλάδας τὰ παιδιά,
μὲ τὸ σύνθημα «'Αέρα»,
χαῖρ' ὡ χαῖρε, Λευτεριά.

Αθανάσιος Κόκκινος

111. "Οταν ἔγιναν οἱ ἔξετάσεις.

Οι ἔξετάσεις, ποὺ τὰ παιδιὰ τὶς περί-
μεναν μὲ λαχτάρα, ἔγιναν. Καὶ ὅσοι ἦσαν
καλοὶ μαθητὲς προβιβάσθηκαν. Μὲ τί χα-
ρὰ πῆραν τὰ ἐνδεικτικά τους καὶ πῆγαν
στὰ σπίτια τους!

— Κοίτα, μητέρα! "Αριστα. Σὲ ὅλα τὰ
μαθήματα ἄριστα! λέει ἡ Θάλεια.

✓ Ο Λεωνίδας ἔτρεξε στὸ παντοπωλεῖο
τους. Ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ πατέρας του εἶχε
μιὰ κοπιαστικὴ δουλειά. Συγύριζε μὲ τὸν
ὑπάλληλό του τὴν ἀποθήκη. Ήταν πολὺ^ν
κουρασμένός. Μὰ σὰν τοῦ ἔδειξε ὁ Λεωνί-
δας τὸ ἐνδεικτικό, ξεκουράστηκε. ✓ ✓

— "Αντε, παιδάκι μου! Βάλε τὰ δυνατά
σου νὰ τελειώσης τὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ μὲ
βοηθήσης. Θὰ εἰσαι ἔδῶ τὸ δεξί μου χέρι,
εἶπε ὁ καημένος ὁ πατέρας, κοιτάζοντας
τὸν γιό του μὲ χαρά.

— Καὶ τώρα, πατέρα, θὰ ἔρχωμαι νὰ σὲ
βοηθῶ, ποὺ δὲν θὰ ἔχωμε σχολεῖο λέει τὸ
φρόνιμο παιδί. Θὰ ἔρχωμαι κάθε μέρα.

Καὶ τὰ ἄλλα παιδάκια τὸ ἵδιο ἔκαμαν.
Πῆγαν καὶ ἔδειξαν τὰ ἐνδεικτικὰ στοὺς
δικούς τους. Ὁ Θύμιος τὸ ἔφερε στὴ για-
γιά. Ἡ καλὴ γιαγιὰ ἔβαλε τὰ ματογυάλια

της καὶ τὸ κοίταξε καλὰ-καλά. Πρόσεξε
καὶ τοὺς βαθμούς, μὰ πιὸ πολὺ πρόσεξε
κάτι ἄλλο. Πρόσεξε καὶ τὴν διαγωγή, ποὺ
εἶχε σ' αὐτὸ δ ἔγγονός της. Ὡς καὶ τὰ μά-
τια της γέλασαν, ὅταν εἶδε, πώς δ Θύμιος
εἶχε διαγωγὴ κοσμιωτάτη.

Δὲν ἦταν σὰν τὸν Βρασίδα, δ Θύμιος.
Ἐκεῖνος ἦταν ἔνα γειτονόπουλο, ἔξυπνο
στὰ γράμματα, μὰ τί τὰ θέλετε! Στὰ φερ-
σίματά του ἦταν τὸ χειρότερο παιδὶ τῆς
γειτονιᾶς. Τὸν ἔβλεπες ὀλοένα μὲ τὶς πέ-
τρες στὸ χέρι. Σκαρφάλωνε στοὺς φράχτες;
Χτυποῦσε τὰ σκυλιά, ἔκανε ἔνα σωρὸ ἀτα-
ξίες. Τώρα, ποὺ θὰ εἶχαν διακοπές, ἀλίμονο
τί θὰ τραβοῦσε ἡ γειτονιὰ ἀπὸ τὸν Βρασί-
δα. Τὸ παιδὶ αὐτὸ εἶχε στὸ νοῦ της ἡ γιαγιά
καὶ γι' αὐτὸ κοίταξε τὸ ἐνδεικτικὸ τοῦ ἔγ-
γονοῦ της τί διαγωγὴ εἶχε.

Ο καημένος δ Θύμιος κάθισε μερικὲς
μέρες καὶ ξεκουράστηκε, κι ἔπειτα κάθε
μέρα πήγαινε στὸ παντοπωλεῖο. Ἐκεῖ κον-
τὰ στὸν πατερούλη του πόσα πράγματα
δὲν μάθαινε!

"Ἔμαθε τὰ δράμια: Ποιὰ ἦταν ἡ ὄκα, ἡ
μισὴ ὄκα, τὸ ἔκατοστάρι, τὸ πενηντάρι.
"Ἔμαθε νὰ κολλᾶ χαρτοσακοῦλες. "Ἔμαθε
τὶς τιμὲς τῆς ζάχαρης, τοῦ ρυζιοῦ, τοῦ

λαδιοῦ, τοῦ τυριοῦ καὶ ἄλλων πραγμάτων.

Σὰν τὸ Θύμιο καὶ ἄλλοι μαθητὲς πήγαιναν καὶ βοηθοῦσαν τοὺς γονεῖς τους. "Αλλοι πάλι πήγαν σὲ διάφορες ἔξοχές. "Αλλοι στὴ μαθητικὴ κατασκήνωση. Ὡσαν δύμως καὶ μερικοί, σὰν τὸν Βρασίδα, ποὺ γύριζαν ἐδῶ κι ἔκει στοὺς δρόμους.

112. Τὰ παιδιά στὴν κατασκήνωση.

'Η κατασκήνωση ἦταν σὲ μιὰ πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ. Ὡσαν γεμάτη δέντρα. Τὰ παιδιὰ πήγαν ἔκει μὲ φορτηγὰ αὐτοκίνητα. Τί μέρος θαυμάσιο! Δὲν χόρταινες νὰ τὸ βλέπης. Σκηνὲς ἐδῶ, σκηνὲς ἔκει, παντοῦ σκηνές. "Αλλες μεγάλες, ἄλλες μικρές. "Οσα παιδιὰ πήγαιναν γιὰ πρώτη φορά, ἔτριβαν τὰ μάτια τους. 'Αλλιῶς φαντάζονταν τὴν κατασκήνωση καὶ ἀλλιῶς τὴν ἔβρισκαν.

'Αντὶ ἐρημιά, ἔβλεπαν μιὰ μικρὴ δύμορφη παιδούπολη. Εἶχε τὴν ἐκκλησούλα της, τὴν πλατεία, τὰ μαγειρεῖα, τὰ ἑστιατόρια, τὶς βρύσες. Εἶχε καὶ φῶς ἡλεκτρικό. Τὰ εἶχε ὅλα. 'Ως καὶ ἀναρρωτήριο εἶχε ἔκεινη ἡ κατασκήνωση. Μὰ τί χρειαζόταν τὸ ἀναρρωτήριο; Πῶς θὰ ἦταν δυνατὸν ν' ἀρ-

ρωστήση παιδί μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ποὺ ἦταν ὅλο ὑγεία καὶ ὅλο πεῦκα, ποὺ μύριζε θυμάρια, μέντα καὶ ρίγανη;

Ο ἀρχηγὸς δέχτηκε τὰ παιδιὰ μὲ χαρά. "Ἐπειτα τοὺς ἔδειξε τὶς σκηνές, ποὺ θὰ ἔμεναν, καὶ τὸ κρεβάτι, ποὺ θὰ κοιμόταν τὸ καθένα. "Αλλοι βαθμοφόροι τοὺς ἔδειξαν ποὺ θὰ κρεμοῦν τὶς πετσέτες, ὅταν θὰ νίβωνται, καὶ ποὺ θὰ βάζουν ἔνα - ἔνα τὰ πράγματά τους.

"Υστερα τὰ παιδιὰ γύρισαν καὶ κοίταζαν τὰ γύρω μέρη. Τί μεγάλα πεῦκα! Τί λεῦκες φουντωτές! Τί βελανιδιές! Καὶ γύρω - γύρω βοσκοῦσαν κοπάδια.

— Ἐγώ, Παντελή, ὅλο ἔδῶ σὲ τοῦτο τὸ πεῦκο θὰ ἔρχωμαι νὰ κάθωμαι. 'Απ' ἔδῶ φαίνονται βουνὰ καὶ κάμποι, εἶπε ὁ Δημητράκης.

— Απὸ πιὸ πάνω φαίνεται καὶ ἡ θάλασσα, παρατήρησε ἔνα ἄλλο παιδί, ὁ Νίκος.

Κάτι μικροὶ ἄρχισαν νὰ μαζεύουν κουκουνάρια. "Ενας ἄλλος μεγαλύτερος κατασκηνωτής, ὁ Θεοφάνης, κοίταζε κάτι πουλάκια. Ἡσαν ὄλόμαυρα καὶ εἶχαν τὴ μύτη καὶ τὰ πόδια τους κίτρινα. Δὲν ἤξερε τί πουλιὰ ἦσαν.

— Εἶναι κοτσύφια, τοῦ εἶπε ὁ ὁμαδάρ-

χης. Τρώνε τὶς κάμπιες, ποὺ εἶναι πάνω στὰ πεῦκα. Βλέπετε κάτι σακούλες, ποὺ κρέμονται ἀπ’ τὶς κορφές; ”Ε! αὐτὲς εἶναι γεμάτες ἀπὸ ἀμέτρητες κάμπιες, ποὺ καταστρέφουν τὰ πεῦκα. Τὰ κοτσύφια καὶ τ’ ἄλλα πουλιὰ τὶς κυνηγοῦν. ”Αν δὲν ἥσαν καὶ τὰ πουλιά, τὰ πεῦκα μας καὶ τ’ ἄλλα δέντρα θὰ πάθαιναν μεγαλύτερο κακό.

113. Τὸ τριζόνι.

Λίγο πιὸ πέρα ἀπ' τὶς σκηνὲς τῶν ἀγοριῶν, ἥσαν οἱ σκηνὲς τῶν κοριτσιῶν. Μιὰ νύχτα, ἐκεῖ, σὲ μιὰ σκηνή, ἡ Θυμιούλα καὶ ἡ Φροσύνη δὲν ἔκλεισαν μάτι. "Ολο σιγομιλοῦσαν.

— Γιατί, κορίτσια, δὲν κοιμᾶστε; Τί ἔχετε; Μήπως εἶστε ἄρρωστα; Μήπως κρυώνετε, νὰ σᾶς δώσωμε καὶ ἄλλο σκέπασμα; Θέλετε νὰ φωνάξωμε τὸ γιατρό; Τί θέλετε; εἶπε ἡ Διευθύνουσα, ποὺ ἦταν καὶ δασκάλα.

— Κυρία, ἡ Θυμιούλα φοβᾶται, εἶπε ἡ Φροσύνη. 'Ακούει αὐτό, ποὺ κάνει τριτριτριφάται.

"Η Διευθύνουσα γέλασε καὶ πῆγε κοντὰ στὴ Θυμιούλα καὶ τὴν ἡσύχασε. Τὸ πρωΐ τὴν κάλεσε κοντά της καὶ τῆς εἶπε:

— "Άκου, παιδί μου. Αὔτό, ποὺ κάνει τριτριτριφάται, εἶναι τριζόνι. Εἶναι ἔνα μικρὸ ζωύφιο, σὰν ἀκρίδα, ποὺ δὲν μᾶς κάνει κακό. "Αν δῶ κανένα, θὰ σοῦ τὸ δείξω.

— Οἱ λύκοι, κυρία, δὲν μποροῦν νὰ μᾶς φᾶνε;

— "Άν ἔτρωγαν οἱ λύκοι τὸν κόσμο, Θυμιούλα, τόσο εὔκολα ὅσο φαντάζεσαι, τότε

δὲν θὰ ἔμενε κανένας ζωντανός. Ἀμέτρητοι ἄνθρωποι κοιμοῦνται καὶ ἐργάζονται ἔξω στ' ἀμπέλια καὶ στὰ χωράφια καὶ δὲν παθαίνουν τίποτε ἀπὸ τοὺς λύκους.

Ἡ Θυμιούλα λίγο-λίγο ξεθάρρεψε καὶ δὲν φοβόταν πιά.

Ἡ Οὐρανία μὲ τὴν Χρύσω εἶχαν πάλι ἄλλες παραξενιές. Στὸ σπίτι τους δὲν ἔτρωγαν ὅρισμένα φαγητά. Ἐδῶ ὅμως στὴν κατασκήνωση συνήθισαν κι ἔτρωγαν ἀπ' ὅλα. Τέτοιες παραξενιές δὲν περνᾶνε ἔδω. Δὲν μπορεῖ ἡ κατασκήνωση νὰ μαγειρεύῃ ξεχωριστὰ γιὰ τὴν Οὐρανία καὶ γιὰ τὴν Χρύσω.

“Οσο οἱ μέρες περνοῦσαν, τόσο τὰ παιδιὰ συνήθιζαν τὴν ζωὴν τῆς κατασκηνώσεως. Τί ὥραΐα ἦσαν νὰ τὰ βλέπης τὸ πρωὶ νὰ ξυπνοῦν ὅλα μαζὶ σὰν στρατιωτάκια καὶ νὰ νίβωνται στὶς βρυσοῦλες! ”Η νὰ τὰ βλέπης ὅταν παίζουν ἢ τραγουδοῦνε ἢ ἀκοῦνε τὸ ραδιόφωνο!

Κάθε Κυριακὴ πήγαινε ὁ παπᾶς καὶ διάβαζε τὴν θεία λειτουργία. Καὶ τότε ὅλα τὰ παιδάκια μὲ τὸν ἀρχηγό τους μαζὶ μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἑσταυρωμένου παρακολουθοῦσαν μ' εὐλάβεια καὶ σεβασμὸ τὴν θεία λειτουργία.

Πόσο ώραῖα πάλι ήταν νὰ βλέπης κάτι παιδάκια μὲ τενεκεδάκια γεμάτα νερὸ νὰ φέρνουν καὶ νὰ ποτίζουν τοὺς φίλους τους, τὰ μικρὰ δεντράκια!

— "Αχ! τὰ καημένα! τί θὰ γίνουν, ὅταν φύγωμε; Ποιός θὰ τοὺς ρίχνῃ νεράκι, γιὰ νὰ μὴ ξεραθοῦν; ἔλεγαν τὰ παιδάκια μεταξύ τους.

114. "Οταν πέρασαν οἱ μέρες.

Κάποια μέρα, ὁ ἀρχηγὸς κάλεσε τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς εἶπε:

— Παιδιά! ν' ἀρχίσετε νὰ ἐτοιμάζεστε. Μεθαύριο θὰ φύγετε.

— Θὰ φύγωμε; Μὰ γιατί, κύριε, τόσο νωρίς; Ἀκόμα δὲν ἥρθαμε! Δὲν μποροῦμε νὰ μείνωμε ἀκόμα λίγες μέρες; ἄρχισαν νὰ παρακαλοῦν τὰ παιδιά.

Αὐτὸ δῆμως, ποὺ ζητοῦσαν, ήταν ἀδύνατο. Εἶχαν μείνει σχεδὸν ἔνα μήνα. Καὶ τώρα εἶχαν σειρὰ ἄλλα παιδιά, γιὰ νὰ ἐρθουν στὴν κατασκήνωση.

Τὴν ἄλλη μέρα ὅλα συνεννοήθηκαν νὰ κάμουν μιὰ γιορτή. Δὲν ἥθελαν νὰ φύγουν στὰ βουβά ἀπὸ τὴν κατασκήνωση. Νὰ μὴν ἀποχαιρετήσουν τὰ δέντρα, ποὺ τοὺς

φιλοξένησαν, τὰ πουλάκια, ποὺ τοὺς τραγούδησαν, τὶς βρυσοῦλες, ποὺ τοὺς ἔδιναν νεράκι καθαρό.

Ἡ Ἰσμήνη καὶ μερικὰ ἀγόρια πῆραν ἀπὸ ἐνα ξύλο καὶ ἥρθαν καὶ στύλωσαν τὰ μικρὰ δεντράκια, ποὺ πότιζαν. "Επειτα ἔδεσαν στὸ κορμάκι τους μιὰ μικρὴ πινακίδα, ποὺ ἔγραφε: Ἀντώνης, Λάκης. Κατόπι τοὺς ἔριξαν γιὰ τελευταία φορὰ ἀπὸ ἐνα τενεκεδάκι νερό.

Μερικὰ παιδάκια μάζεψαν κουκουνάρια γιὰ ἀνάμνηση. "Αλλα μάζεψαν ρίγανη. "Αλλα κάτι ρίζες περίεργες. "Ηθελαν κάτι νὰ ἔχουν ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Τὴ γιορτὴ τὴν ἔκαμαν τὰ μεγάλα παιδιὰ στὴ μεγάλη πλατεία. Σ' αὐτὴν κάλεσαν τὸν ἀρχηγὸ τους καὶ ὅλους τοὺς βαθμοφόρους.

"Οσα τραγούδια ἤξεραν γιὰ τὰ δέντρα, γιὰ τὰ βουνά, γιὰ τὰ πουλάκια, γιὰ τὴν ἐξοχή, τὰ εἶπαν ὅλα. Εἶπαν καὶ πολλὰ ποιήματα.

"Ἐνα μεγάλο παιδί, ὁ Ἀνέστης, εἶπε ὡραῖα λόγια γιὰ τὸν ἀρχηγὸ καὶ γιὰ τοὺς ὄλλους βαθμοφόρους. Καὶ ἔκαμε πολὺ καλὰ ὁ Ἀνέστης, ποὺ τὰ εἶπε. Γιατὶ πόσο ὄλοι αὐτοὶ δὲν κοπίασαν, γιὰ νὰ μὴ λείψῃ

ἀπ' τὰ παιδιὰ τίποτε! Ἀκόμα καὶ τὶς νύχτες γύριζαν ἀπὸ κρεβάτι σὲ κρεβάτι. Τὰ παρακολουθοῦσαν μήπως ξεσκεπαστοῦν, γιὰ νὰ τὰ σκεπάσουν.

"Επειτα ὁ ἀρχηγός, συγκινημένος, τὰ εὐχαρίστησε γιὰ τὰ καλά τους αἰσθήματα.
Κατόπιν ὅλα τὰ παιδάκια προσκύνησαν στὸ βωμὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Δὲν ἥξεραν τὸ πρωὶ τί ὥρα θὰ ξεκινοῦσαν. Καὶ στὸ τέλος τῆς γιορτῆς ὁ Σταμάτης, κρατώντας τὴ σημαία, εἶπε μὲ ὥραία δυνατὴ φωνὴ ἐνα πατριωτικὸ ποίημα:

115. Πατρίδα μου 'Ελλάδα.

Πατρίδα μου 'Ελλάδα,
γλυκιά μου πατρίδα,
σὰν ἔσενα δὲν εἶδα
πατρίδα καμιά.

= Αἰώνια ἡ δόξα
μαζί σου βαδίζει
καὶ δάφνης κλωνάρια
σκορπίζει παντοῦ.

Χριστέ μου, τὸ φῶς Σου
ἄς μένη κοντά της,
πιστὸς παραστάτης
σὲ κάθε στιγμή.

= Αἰώνια ν' ἀπλώνης,
πατρίδα μου 'Ελλάδα,
τῆς δόξας τὴ δάδα
σὲ ὅλη τὴ γῆ!

Φίλιππος Κωτέλης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Γιατί προσεύχομαι (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	σελ.	5
2. Μὲ τὴ μητέρα στὸ σχολεῖο	»	6
3. Κάτι ποὺ ἔγινε μὲ μικρὰ παιδάκια	»	9
4. Φροντίδες γιὰ τοὺς μικρούς	»	12
5. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο	»	14
6. Τί μ' ὀρέσει (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	17
7. Τὸ καινούργιο βιβλίο	»	18
8. Χαρές καὶ γέλια	»	20
9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο	»	23
10. Ζημιές στὸ σχολεῖο	»	24
11. Μαύρισε στὴν ἔξοχὴ	»	26
12. 'Ο Νίκος καὶ τὸ Γαϊδουράκι	»	28
13. Τί εἰδε ὁ Πάρης στὰ χωράφια	»	30
14. 'Ο 'Αντρέας καὶ ἡ θάλασσα	»	32
15. Τὰ παιδία τῶν ψαράδων	»	33
16. 'Ο ψαράς (ποίημα) Ιωάννου Πολέμη	»	35
17. 'Η Φωτούλα καὶ ὁ τζίτζικας	»	36
18. 'Ενα καθαρὸ παιδάκι	»	38
19. 'Ο ἀκάνθαρτος 'Αλέκος	»	40
20. Γιατὶ ὁ 'Αντωνάκης ἔγινε ἄταχτος	»	41
21. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη	»	43
22. Μὲ τὴ γιαγιά στὴν αὐλὴ	»	45
23. 'Ο πετεινός (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	47
24. 'Ο 'Ασπρούλης	»	48
25. Τὸ κατσικάκι (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	»	50
26. 'Ενας ἀκόμα φίλος τοῦ Γιωργάκη	»	51
27. Τὸ σκυλὶ (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	53
28. 'Ενας μικρός, ποὺ δὲν φοβᾶται	»	54
29. Παιδικὴ ἀφοβία (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	56

30. Τὰ χελιδόνια φεύγουν	σελ.	57	
31. Βοήθεια! Κουραστήκαμε!	»	59	
32. Στὸ πλοῖο τοῦ καπετάν Νικόλα	»	61	
33. Φύγανε τὰ χελιδόνια (ποίημα) Μέλισσα	»	63	
Αἰνιγμα (τὸ χελιδόνι)	»	63	
ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ (ποίημα) Στ. Μπολέτση			65
34. Στὸ περιβόλι τοῦ θείου	»	65	
35. Τὸ τσιριτρὸ (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	»	68	
36. Στὸ ἀμπέλι	»	69	
37. Τὸ φθινόπωρο (ποίημα) Γεωργίου Δροσίνη	»	71	
38. Ἡ βροχούλα	»	72	
39. Ψιχαλίζει (ποίημα) Ἰωσῆφ Κυπριανοῦ	»	73	
40. Τὸ δργωμα	»	74	
41. Τὸ ἀλέτρι (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	»	77	
42. Γιορτάζει ἡ Σημαία μας	»	78	
Ἡ Σημαία (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	»	79	
43. Ὁ σιδηρουργὸς	»	80	
44. Ὁ σιδεράς (ποίημα) Τέλλου "Αγρα	»	83	
45. Ὁ Γρηγόρης ὁ ἔυλουργὸς	»	84	
46. Ὁ μπαρμπα - Σταμάτης	»	86	
47. Ὁ Τρύγος	»	89	
48. 28η Ὁκτωβρίου	»	91	
49. Τί είναι ἡ Πατρίδα μας (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	»	94	
50. Στὸν ἐλιώνα	»	95	
51. "Οταν ἄρχισε τὸ μάζεμα	»	97	
52. Ἡ ἐλιὰ (ποίημα) Κωστῆ Παλαμᾶ	»	99	
53. Ὁ καστανὸς	»	100	
54. Τρία γατάκια	»	103	
55. Τὰ ζῶα (ποίημα) Ἰωάννου Πόλεμη	»	105	
ΧΕΙΜΩΝΑΣ (ποίημα) Ἐλένης Καριτᾶ			107
56. Ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμώνα	»	107	
57. Μιὰ ἀκατάστατη οἰκογένεια	»	109	
58. Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο	»	110	
59. Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη	»	112	
60. Ἐρχεται ὁ πατέρας (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	114	
61. Ἡ μητέρα	»	115	
62. Ἡ μητέρα (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	117	
63. Ὁ χειμώνας	»	118	
64. Ὁ χειμώνας (ποίημα) Λάκη Παπαδήμα	»	120	
65. Ὁ ξενιτεμένος πατέρας	»	121	

66. Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γερο - Μάνθου	σελ.	123
67. Τὸ σπῆλαιο καὶ ἡ φάτνη	»	125
68. Χριστούγεννα (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	»	127
69. Ἡ παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς	»	128
70. Ὁ καινούργιος χρόνος	»	130
71. Πρωτοχρονιά (ποίημα) Ἀναστασίου Κοκκίνου	»	131
72. Ἡ κυρα - Καλὴ καὶ οἱ μῆνες	»	132
73. Ἡ κυρα - Κακὴ καὶ οἱ μῆνες	»	134
74. Γιὰ τὴ φωτιὰ	»	135
75. Κόκορας, ἀλεπού καὶ σκύλος	»	138
76. Οἱ Ἀποκριές	»	140
ANΟΙΖΗ (ποίημα) Στ. Μπολέτση	»	143
77. Τὰ χελιδόνια ἥρθαν	»	143
78. Μιλούν γιὰ τὰ χελιδόνια	»	145
79. Ἡ χελιδόνα (ποίημα Δημοτικὸ)	»	148
80. Ἡ 25η Μαρτίου	»	149
81. Ἡ ἔξοχὴ (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου	»	153
82. Ἡ Μεγάλη Ἐβδομάδα	»	154
83. Ὁ Ἐπιτάφιος	»	156
84. Ἡ Ἀνάσταση	»	159
85. Ἡ Πασχαλιὰ (ποίημα)	»	162
86. Μιὰ ἐκδρομὴ τὴν Πρωτομαγιὰ	»	163
87. Ὁ Μάιος (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου	»	165
88. Στὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ	»	166
89. Τὸ τριαντάφυλλο (ποίημα) μετάφραστ Ἀγγ. Βλάχου	»	168
90. Τὰ παιδιά βλέπουν τὸ χωριό τους	»	169
91. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας	»	171
92. Τὸ ἐκκλησάκι (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου	»	173
93. Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	»	174
94. Τὸ κοπάδι	»	175
95. Οἱ λύκοι εἶναι πονηροὶ	»	177
96. Ὁ κατημένος (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	»	180
97. Χτίστες καὶ μηχανικοὶ	»	181
98. Τὸ δεντροφύτεμα	»	183
99. Ἔνα κοριτσάκι μὲ καλούς τρόπους	»	185
100. Παιγνίδια μὲ τὸ νερὸ	»	188
101. Ὁ βαρκάρης	»	189
102. Ὁ Σταυράκης μὲ τὶς πετρίτσες	»	191
103. Τὸ μαγικὸ καράβι	»	192
104. Τραγούδι θαλασσινὸ (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	»	194
105. Τὰ χηνόπουλα	»	195
106. Οἱ χῆνες (ποίημα) Ἀλεξάνδρου Πάλλη	»	197

107. Ό ανεμόμυλος	σελ.	198
108. Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ	»	201
109. Ό δεροπόρος	»	202
110. "Υμνος τῶν ἀεροπόρων (ποίημα) Ἀθανασίου Κοκκίνου	»	206
111. "Οταν ἔγιναν οἱ ἔξτάσεις	»	207
112. Τὸ παιδιά στὴν κατασκήνωση	»	209
113. Τὸ τριζόνι	»	212
114. "Οταν πέρασαν οἱ μέρες	»	214
115. Πατρίδα μου Ἑλλάδα (ποίημα) Φιλίππου Κριτέλη	»	217
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ		219

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ Γ. ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ

Έπιμελητής εκδόσεως **ΗΡΑΚΛΗΣ ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗΣ**
 (ἀπ. Δ. Σ. ΟΕΔΒ 15/6-26-2-64)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον.
Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸ διώχεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἅρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 ('Εφ. Κυβ. 1946, Α' 108.).

ΕΚΔΟΣΗ Ε', 1964 (ΙΙΙ) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 325.000 — ΣΥΜΒ. 1209/7.3.64
Έκτύπωση — Βιβλιοδεσία : Γραφικαὶ Τέχναι ΑΣΠΙΩΤΗ - ΕΛΚΑ Α. Ε.

Ψηφιακοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής